

DOLENJSKI LIST

Zaposlovanje se je ustavilo

Zmanjševanja zaposlenih, ki bi se odražalo v odpustih večjega števila delavcev, pri nas na srečo še ni, vendar lahko ugotovimo, da se je zaposlovanje že ustavilo. Do sredine maja letošnje je bilo v občinah Trebnje in Novo mesto izdanih 1490 nakačil za zaposlitev, 1050 ljudi pa je delovna mesta zapustilo, vstevši vse one, ki jim je prenehalo delovanje razmerje po sili zakona. Ker so v zgornjih številkah zajeti tudi sezonski, lahko torej z veseljem ugotovimo, da se je zaposlovanje letos le ustavilo.

O tem pričajo naslednja dejstva: v industriji teh, ki odhajajo, ne nadomeščajo več z novimi delavci, pač pa z rezervami v organizaciji dela, prav tako pa se je ustavilo število zaposlenih tudi v kmetijstvu in gozdarstvu.

Pri novomeškem zavodu za zaposlovanje je prijavljenih 190 žensk, ki iščejo zaposlitev, in 25 iščejo zaposlitev, in 25 moških (slednji so invalidi in dela nezmožni ljudje). Med ženskami je resda nekaj takšnih, ki zaradi družinskih razmer ne morejo sprejeti vsake zaposlitve, toda zaposlovanje žensk kljub temu ne moremo ocenjevati kot problem. Ta trditve je upravičena zategadelj, ker so med mlajšimi dekleti, ki bi se rade zaposlile vse takšne, da odklanjajo delovno mesto v gostinstvu ali službo gospodinjstva ali pomočnice, čeprav so obojuna zelo dobro plačana.

Vse kaže, da je konec odhajanja delovne sile iz kmetijstva, kar je razumljivo, če upoštevamo lepe pogoje, ki se nudijo vsem, ki so v kmetijstvu voljni delati. Zasebni kmet je v mnogo boljšem položaju, od kar veljajo davčne olajšave, odkar si lahko nabavlja kmetijske stroje in mu kooperacija zagotavlja dohodek.

Pri ustaljevanju števila zaposlenih v proizvodnji pa ne smemo pozabiti na veliko rezervo med uslužbenci. Pri 12.236 zaposlenih v občini Novo mesto je kar 3246 uslužbenec, med katerimi je 1398 (ali 43 odst.) nestrokovnih, oziroma takšnih, ki imajo samo osnovnošolsko izobrazbo ali pa še te ne! Rezerve pri zaposlovanju torej treba iskati tudi tu, še zlasti če upoštevamo, da se nekvalificirani delavci v proizvodnji že nekaj časa branimo!

MILOŠ JAKOPEC

Trento - Dolenjska

Na povabilo Turistične zveze Slovenije bo v kratkem obiskala Dolenjsko skupina predstavnikov italijanske pokrajine Trento. Med sklope predsednik provincijalni bo predsednik provincije Trento odvetnik Kessler, turistični predstavnik, arhitekt dr. Marconi, svetnik za turizem dr. Raffaelli, svetnik za lov in ribolov dr. Bolognani, svetnik dr. Barbaconi in dr. Paolo de Domenico. Italijanski gostje bodo pri nas sklepali aranžmaje za turizem, lov in ribolov,

PO VOLITVAH V SAMOUPRAVNE ORGANE V SEVNIŠKI OBČINI

Novi ljudje — nove naloge

Volitve v samoupravne organe so zaključene v vseh delovnih organizacijah občine Sevnica. V delavske svete in upravne odbore so vstopili novi ljudje. Sedanji sestav teh organov je boljši od prejšnjega, menijo predstavniki sindikalnih organizacij, ki so pridno sodelovali pri vseh pripravah. Sestav samoupravnih teles je boljši predvsem zaradi tega, ker so pri izbiri kandidatov upštevali v prvi vrsti njihovo sposobnost in razgledanost.

Toda s tem še ni rečeno, da se bo njihovo delo samo po sebi izboljšalo. Upravljalci bodo morali nabrati precej izkušenj in se nabrati znanja, vsaj najosnovnejšega, ki jim ga lahko takoj posreduje delavska univerza. To izobraževanje se seveda ne sme zaključiti le z enim ali dvema seminarjema. Postati bi morala stalna oblika sistematičnega izpopolnjevanja.

Ob ukrepih, ki naj bi po-

magali usklajati notranjo potrošnjo in vnašati v gospodarjenje več zdravih poslovnih odnosov, je marsikaj odvisno od učinkovitosti dela samoupravnih organov. Ti naj bi usmerjali prizadevanja delovnih organizacij v dolgoročno poslovno politiko, ki bo edina lahko premagovala kratkotrajne spremembe in težave na tržišču. Se vedno je na dnevnem redu nagrajevanje po delu, skrb za izobraževanje in zaposlovanje strokovnih kadrov, odkrivanje notranjih rezerv z izboljšanjem organizacije dela, proučevanje tržišč doma in v svetu in podobno. Ob teh nalogah ne bi smeli nikjer pozabiti na dosledno in strogo nadzorovanje izvrševanja sklepov, ki jih sprejemajo samoupravni organi.

Napotkov za dobro delo je

dovolj. Vsekakor pa je potrebno večkrat osvežiti priporočila osmega kongresa ZKJ in petega kongresa ZKS ter sproti slediti dogajanjem v našem gospodarstvu. Volitve v samoupravne organe lahko postanejo mejnik večje skrbnosti, znanja in prizadevnosti upravljalcev.

J. Teppey

KONČNO SREDSTVA ZA MIRNO GORO!

18 milijonov za TV

Okrajna skupščina Ljubljana je na svoji zadnji seji namnila denar od prodanih vozil ob likvidaciji za izgradnjo TV oddajnika na Mirni gori. 17.821.000 dinarjev je prvi del sredstev, ki jih je o-

krajna skupščina določila kot dotacijo občinskim skupščinam v Metliki, Črnomlju in Novem mestu za izboljšanje TV in UKV sprejema na Dolenjskem in v Beli krajini. Navedena sredstva so naložena strogo namensko za kritje stroškov gradnje in montaže TV releja pri Komunalni banki v Novem mestu. Črpanje teh sredstev bo mogoče samo sporazumno med občinskimi skupščinami Metlika, Črnomelj in Novo mesto ter RTV Ljubljana.

28. VI. pridejo taborniki

Taborniški partizanski pohod na zlet pri Metliki se bo pričel 28. junija v treh smereh. Vsaka je dolga okrog 30 kilometrov. 30. junija bo svečan je defile skozi Metliko, potem pa bodo taborniki odšli na zletni prostor, kjer bodo sodelovali v programu in tekmovanjih. Pričakujejo 1500 udeležencev. Zlet bo zaključen 4. julija s svečanim tabornim ogledom.

Gostje iz Milana na Otočcu

24. maja popoldne se je v Hotelu Grad Otočec ustavila skupina italijanskih gostov, med katerimi so bili predstavniki pomembnih italijanskih industrijskih tvrdk Fiat, Necci in Montecatini, novinarji največjih italijanskih časnikov Il Giorno, Il Popolo Il Sole, 24 Ore, predstavniki družb za letalski promet RAI in Al Italia, predstavniki občine Milano in Instituta za mednarodno politiko. Našteti italijanski gosti so pripotovali v našo državo z letalom, ki je opravilo otvoritveni polet na novi redni letalski progi JATA: Beograd—Zagreb—Milano. Pri ogledu Plitvičkih jezer, Opatije, Postojnske jame, Ljubljane in Brnikov, so jih spremljali jugoslovanski generalni kon-

zul v Milanu France Presetnik ter predstavnik JATA in Generalturista za Italijo Zvijezdic. Polni lepih vtisov o turističnih lepotah Jugoslavije so se gostje pred povratkom pomudili še na Otočcu, odkoder so odpotovali nazaj v domovino.

Pohod na Bazo 20 prestavljen

Zaradi slabega vremena preteklo nedeljo so prestavili pohod novomeške mladine in vojakov na Bazo 20 za 14 dni. Pohod bo po istem načrtu prirejen v nedeljo, 6. junija. Pridružili se mu bodo tudi udeleženci republiškega srečanja mladine zavodov za socialno zavarovanje.

ODKRITJE SPOMENIKA V PODZEMLJU

Občinski odbor ZZB iz Metlike in krajevna organizacija ZB iz Podzemlja vabita udeležence NOB in vse prebivalce na odkritje spomenika padlim, ki bo 30. maja ob 10. uri v Podzemlju. Po odkritju bo partizanska zabava.

NAŠ POZDRAV MLADINI VSE DOLENJSKE, KI SE BO V NEDELJO OB 15. URI ZBRALA NA STADIONU BRATSTVA IN ENOTNOSTI V NOVEM MESTU, NA ENI NAJVEČJIH TELESNOVZGOJNIH PRIREDITEV, KI BO HKRATI GENERALKA ZA ZLET BRATSTVA IN ENOTNOSTI V KARLOVCU! NAS POZDRAV NAJ VELJA HKRATI TUDI VIII. ZLETU BRATSTVA IN ENOTNOSTI, KI BO V 20. LETU PO OSVOBODITVI ZNOVA POTRDLIL NAJVEČJO PRIDOBITEV LJUDSKE REVOLUCIJE! NA SLIKI: DEKLETA VADIJO ZA NASTOP.

4000 nastopajočih v Novem mestu

Telovadni nastop in tekmovanje najboljših atletov štirih dolenjskih občin, ki bo v nedeljo 30. maja ob 15. uri na zletnem stadionu v Novem mestu, bo gotovo najveličastnejša manifestacija mladine v letu, ko praznujemo 20-letnico osvoboditve.

Mladina se že precej časa požrtvovalno pripravlja na to praznovanje. Po šolskih področjih in občinskih nastopih bodo prav gotovo prišli do-

bro pripravljene v Novo mesto. Predvsem želimo, da bi letos v vsakem kraju, kjer je šola, nastopila mladina in pokazala, kaj se je naučila pri telesni vzgoji. Najprej nas bodo pozdravili najmlajši, ki bodo v sproščenem teku, poskoki in prevalih gotovo razveselili vse prisotne. Komaj bodo najmlajši stekli z zeleno površino, že bodo vaje z dolgimi kolebnicami in palicami. Mladinke naših srednjih in strokovnih šol bodo

zaprlesale v rajalni sestavi. Najštevilnejši bo nastop učenk višjih razredov osnovnih šol. Preko 1000 jih bo plesalo polko. Med sporedom bodo tudi teki: nastopili bodo prvaki iz osnovnih in srednjih šol, ki so se najbolje uvrstili na občinskih tekmovanjih. Atletski spored bo zaključen s štafeti: mi teki, pri katerih bodo razen šolske mladine nastopili tudi tekmovalci iz naših delovnih kolektivov in predstav-

niki JLA. Po slovesni podlitvi odličij najboljšim atletom bo sledila zaključna zletna točka za VII. zlet, ki bo 13. JUNIJA v Karlovcu. Tam se bo zbrala mladina treh bratskih republik, prav zdaj pa mladina z Dolenjske nosi štafeto s pozdravi zletu po naših krajih.

Nastop v Novem mestu bo veličastna prireditev med številnimi, ki so letos posvečene 600-letnici Novega mesta.

Danes ob 11. uri: prihod zletne štafete

Danes ob 11. uri bo na stadion Bratstva in enotnosti v Novem mestu pritekla štafeta letošnjega zleta. Tu jo bodo sprejeli pionirji na generalki za nedeljski nastop, nato pa bo štafeta krenila preko Mirne peči (13.30) in Trebnjega (15.00). Ob 19. uri bo v Bregani zapustila Dolenjsko in prešla v roke hrvaških mladincev.

Občinska seja v Starem trgu

V nedeljo 30. maja bo v Starem trgu ob Kolpi seja obeh zborov občinske skupščine Črnomelj, na kateri bodo obravnavali 8 točk dnevnega reda. Seja bo imela predvsem delovni značaj, čeprav bo v Starem trgu počastitev tamkajšnjega krajevnega praznika.

Tudi Novo mesto bo ocenjevalo domače popevke

Najboljšo slovensko popevko na festivalu »Slovenska popevka 65«, ki bo 8. junija v Sportni dvorani v ljubljanskem Tivoliju, bo izbrala žirija osmih slovenskih mest, med katerimi je tudi Novo mesto. V Novem mestu bo spremljala festivalski spored in ocenjevala popevke posebna 20-članska komisija, ki jo je imenoval občinski svet Zveze kulturnoprosvetnih organizacij. Komisijo vodi Katjuša Suhy, razen nje pa so člani še predstavniki glasbenega in kulturnoprosvetnega življenja v Novem mestu. Festival bo novomeška komisija spremljala v dvorani otroškega vrta v Kandiji, odkoder bo tudi sporočila svojo oceno v Ljubljano.

5. in 6. junija republiško srečanje

Mladinski aktiv komunalnega zavoda za socialno zavarovanje iz Novega mesta bo priredil prihodnjo soboto in nedeljo v Novem mestu republiško srečanje mladine, zaposlene v komunalnih zavodih SZ iz vse Slovenije. Pričakujejo 150 udeležencev. V soboto bodo na sporedu športna srečanja, tekmovanja v strojepisju in družabni večer v Dolenjskih Toplicah, v nedeljo pa izlet na Bazo 20. Pokrovitelj srečanja je direktor republiškega zavoda dr. Bojan Spicar.

Vreme

OD 28. V. DO 6. VI.
Močnejši dež z ohladitvijo okrog 28. maja in 4. junija, v ostalem deloma sončno, vendar nestalno s pogostimi plohami ali nevihtami.
Dr. V. M.

Zaposlitev po sposobnosti

Slab kvalifikacijski sestav nezaposlenih - Težakškega dela se ne mara nihče lotiti - Zaradi pomanjkanja delovnih mest se zanimanje za zaposlovanje v tujini večja

Na sestankih, zborih volivcev, pa tudi po vogalih pogosto slišimo, da ta ali oni ne dobi službe, čeravno bi rad delal. Da bi izvedeli, če službe v Ormožju res ni mogoče dobiti, smo vprašali

Črniča, kako je s tem. Postregel nam je s podatki: — S področja domače občine je trenutno pri našem zavodu prijavih za delo 107 občanov. Od teh je 30 moških in 77 žensk. Velika večina brezposelnih moških je že prekoračila 40. leto. Ker so to starejši in nekvalificirani delavci, skoraj vsi kmetje, jih podjetja nočejo vzeti, ker nimajo pogojev, da bi se lahko delu pri strojih pričeli.

V nasprotju s tem pa kmetijski zadruzi, gradbenemu podjetju, rudniku in še drugim manjka 20 moških delavcev, ki jih nikakor ne morejo dobiti. Ti moški, ki so pri nas prijavih za delo, hočejo boljših služb in so zaposlitev pri teh podjetjih odklonili.

Večji problem je z zaposlovanjem ženske delovne sile. Skoro vseh 77 žensk, ki so pri nas prijavih, je iz mesta in bližnje okolice. Največ je poročenih žena, katerih moške imajo nizke zasluzke. Nekaj delovnih mest je na razpolago v lesnem podjetju ZORA, tudi ženske pa to zaposlitev odklanjajo. Kot delavke na kmetijskem posestvu se tudi nočejo zaposeliti.

V splošnem je med občani precejšnje zanimanje za delo v inozemstvu. Iz dneva v dan hodijo v naš zavod po informacije za delo v tujini. Zaskrbljeni pa smo zavoljo tega, ker bo jeseni končalo obvezno osnovno šolanje 446 učencev, vprašanje pa je, če bo mogoče za vse priskrbeti primernega dela, priučitve ali uka v obrtih.

Zaposlovanja odraslih ne štejemo za problem vse dokler občani ne bodo hoteli dela, kakršnega jim ponujamo. Pri zaposlovanju je treba v prvi vrsti upoštevati sposobnosti človeka, šele potem pridejo v poštev njegove želje.

JOŽE ŠKOF

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Po šestih dneh premora so spet začele padati bombe ameriškega izdelka na DR Vietnam. Ta premor ni povzročil prav nikakršne senzacije v svetu, kar bi ZDA sicer rade videle, ker pač vsak, ki misli z lastno glavo, že zdavnaj več ne pričakuje, da se bo Johnson spreobrnul, zmolil kesanje in oznanil politiko miru. Vse kaže, da le moramo verjeti vojaškim strokovnjakom, ki pravijo, da niso bombardirali zato, ker so proučili, kaj so doslej porbili. Zdaj letajo ameriška letala že vse bliže Hanoju in v ZDA je že slišati glasove, in to iz krogov, od koder so bile doslej take zlovesče vesti prenekaterikrat tudi potrjene, da je zdaj treba bombardirati industrijska mesta Severnega Vietnama, ker podiranje mostov in obstreljevanje vlakov ter vozil po cestah ni »spravilo Vietnamcev k pameti«.

Torej prehajamo v Vietnamu v novo fazo vojne. Pa tudi v novo fazo svetovnega dogajanja sploh. Skraja so v ZDA trdili, da pošiljajo v Južni Vietnam »vojaške svetovalce«, ker so obljubili saigonski vladi tako pomoč. Potlej so izgovor o svetovalcih opustili, ker je bilo ameriške vojske že preveč, da bi mogel še kdo verjeti, da so to le »svetovalci«. Zatem so začeli bombardirati DR Vietnam »za kazeno«, ker so enote osvobodilnega gibanja prehudo nazgale saigonske čete z ameriški svetovalci vred. Nato so tudi ta izgovor opustili in so začeli bombardirati DR Vietnam podnevi in ponoči, »da bi preprečili vsakršno pomoč Severnega Vietnama osvobodilnim enotam« v južnem delu dežele. Zdaj opuščajo še izgovor, da je edini namen bombardiranja v rušenju prometnih zvez, in že bombardirajo

naseljene kraje, mesta, bolnišnice, šole. Vsakokrat pa se ZDA zanesljejo in grozeče pogrezajo v vojno, ki ji ni videti konca...

V Dominikanski republikli pa igrajo ZDA še naprej vlogo mednarodnega žandarja, ki varuje svet, da se komunizem ne bi razpasel, kot tako radi povedo v ameriški Beli hiši.

Kolovrat se vrti naprej

Zdaj so našli Antonia Guzmana, ministra za kmetijstvo v bivši Boschovi vladi, ki sestavlja vlado »nacionalne enotnosti«. Toda v njej ne bi bilo Caamana, šefa ustavne vlade Dominikanske republike. Z ustanovitvijo takšne vlade si ZDA obetajo »politično« rešitev dominikanske krize. Preglavice pa jim povzročajo njihovi varovanec Imbert, ki še kar naprej rožlja z orožjem in napada čete ustavne vlade. Videti je, da se ameriški politiki zavedajo, da ni politične rešitve, če ne razorože revolucije (Caamano pa ima pod orožjem kakih 50.000 mož) in hkrati, ko sestavljajo vlado, podpirajo Imberta, ki naj bi izsilil vojaško zmago. Naj uradno še tako zatrjujejo, da ne podpirajo Imberta, da so »sporu med Caamano in Imbertom nevtralni«, jim tega niti Američani več ne verjamejo, saj so lahko s televi-

zijskih zaslonov čisto različno videli, da so ameriške enote streljale s topovi na Caamanove enote in da ameriški vojniki »čisto javno« sodelujejo v pučih bojih na strani Imberta. Vse skupaj ni nič drugega kot pesek v oči.

Toda politika ZDA v Dominikanski republikli naletava celo v samih ZDA na odpor. Bralka »New York Herald Tribune« piše, da ima Bosch kar prav: »Dlje ko gremo v naši politiki, več komunistov ustvarjamo.« Pa tudi v organizaciji ameriških držav je odpor proti taki politiki vse močnejši, vsak si nehoti misli: danes je na vrsti Dominikanska republika, jutri bo morda moja hiša tista, kamor bodo prišli Američani »brani svobodo« in delat red. Ob tisti piškavi dvotretjinski večini, ki so jo ZDA dosegle, da so izglasovale združeno akcijo organizacije ameriških držav v Dominikanski republikli, je ostalo le pri besedah. Tudi tiste države, ki so glasovale za tak sklep, ga zdaj niso pripravljene uresničiti in je le Brazilija poslala v Dominikansko republiko nekaj vojakov. Očitno je postalo torej, pod kakšnim pritiskom so ZDA dosegle tisto večino. Hkrati pa dokazuje tudi, da se sama organizacija ameriških držav vedno bolj krha in da je odpor proti nadvladi ZDA v njej čedalje močnejši. Vrh vsega pa so si ZDA nakopale na glavo še spor z varnostnim svetom in OZN, kjer si sicer ni treba obetati kakšnih senzacij, kjer pa vendarle pridejo do besede tudi tisti, ki so resno zaskrbljeni za mir na svetu.

Tako se je tudi pretekli teden vrtil kolovrat ameriške politike naprej. Čedalje več pa jih je, ki se sprašujejo, kam to pelje?

Bo zacvetel turizem na Čatežu?

Turizem je vedno bolj pomembna gospodarska panoga. Turistična reka, ki je včasih tekla le po poti sever-jug, je razprostrla svoje tokove na vse strani, tudi k nam. Ustavila se je povsod tam, kjer je bilo pripravljeno za primerno strugo oziroma primerni odziv.

Tudi na Čatežu ji skušajo izkopati čim globljo strugo. To nudi primerna lega vasi, skozi katero gre ožilje naših cest — avtomobilska cesta in njen odsek. Pravočrti živžav je poleti ob Krki, ki se

pri Čatežu izliva v Savo. Motel na Griču daje gostu prijeten razgled proti Stajerski. Najpomembnejša je seveda termalna voda v Čateških Toplicah, kjer je že odprta bazen. Takega naravnega bogastva so Čatežani veseli. V ta namen so lani ustanovili turistično društvo, največ ob spožbuhi Čateških Toplic.

Turistična zveza je pripravila že dvoje predavanj z barvnimi diapozitivi. Zadnji-krat, 13. marca je predaval Bogomil Lilija o Severni Italiji. Obiskovalci so spoznali,

da je treba dati tudi Čatežu vabljivo turistično podoba. Za to pa so potrebne priidne roke. Do zdaj so le nekateri lastniki poskrbeli za lepšo podobo okrog svojih postopij. Turistično društvo je pravčasno poskrbelo za nasade v vasi in bo razpisalo denarne nagrade za najlepše okrašene vrtove s cveticami na Čatežu.

Ali se torej Čatežu nasmilna turistična pomlad? Pravimo, da se letni čas prično s pomladjo in da je to najlepši čas, ker takrat vse cveti in, človek se počuti zadovoljnega.

Upamo, da bo tudi na Čatežu zacvetel turizem, seveda pa bodo morali za to poskrbeti tudi vaščani. Gre za to, da nudijo turistom obilo počitniškega razvedrila, turističnega ugodja in pravega oddiha! B. K.

USPEŠEN TEČAJ V NOVOTEKSU

Včeraj se je v novomeškem NOVOTEKSU končal večmesečni tečaj civilne zaščite, koga je na pobudo oddelka za narodno obrambo in v sodelovanju Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela organiziral odtsek za izobraževanje v podjetju. Tečaj je obiskovalo okoli 70 moških in žensk.

YU 3 DJR kliče CQ

Člani novomeškega radiokluba so sklenili na sestanku v nedeljo, da bodo povabili v svoje vrste še več mladih in starih ljubiteljev radio-tehnike. Zdaj ima državno dovoljenje za delo na oddajniku samo šest članov, v kratkem pa nameravajo na radiotelegrafskem tečaju u-sposobiti še več amaterjev za telegrafiste. Nove člane vpisujejo v prostorih občinskega odbora ljudske tehnike na Novem trgu 8; v prvem nadstropju stare pošte.

KNJIGOTISK je dobil dva nova stroja

Pretekli teden je tiskarsko podjetje KNJIGOTISK v Novem mestu dobilo en avtomatski in en navaden tiskarski stroj. En stroj je uvožen s Češkega, eden pa iz Zahodne Nemčije. Oba stroja so kupili deloma z lastnimi sredstvi, deloma pa s kreditom. Prav gotovo bosta pripomogla, da bo KNJIGOTISK odšleja lažje zadoščal potrebam po tiskarskih uslugah na Došenjskem.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V torek je praznoval naš predsednik, tovariš Tito, tridesetletni rojstni dan. Čestitali so mu od vsepovsod, iz vseh krajev naše domovine, z vsega sveta, saj je Tito državnik mednarodnega slovesa, človek, pod čigar vodstvom smo dosegli svobodo, katere dvajsetletno prav zdaj praznujemo. Ta dva jubileja sta tako tesno povezana med seboj, so zapisali v skupno voščilo CK ZKS, skupščine SRS, izvršnega sveta, SZDL in sindikatov tovarišu Titu, kot je Titovo življenje in delo vtakano v zgodovino zmage in dosežke revolucionarnega boja naših delovnih ljudi v minulih desetletjih. Tako je letošnji dan mladosti — naš in Titov praznik — pravzaprav dan našega spomina na prehojeno pot in dan naše vere v prihodnost.

● OCENA IZGUB V GOSPODARSTVU — Republiški izvršni svet je posvetil zadnjo sejo zaključnim računom gospodarskih organizacij, in to zlasti tistih, ki izkazujejo izgubo ob koncu lanskega leta. Izvršni svet sodi, da te izgube ne predstavljajo kdo ve kakšnega hudega problema, saj znašajo le 2 odstotka vrednosti skladov. Izjema so le železnice, kjer pa je izguba nastala zaradi neurejenih ekonomskih odnosov. Nekateri gospodarske organizacije pa že več let zopred izkazujejo izgubo. To so zlasti nekatera gostinska podjetja, za katera pa izvršni svet pravi, da je izguba pri njih bolj subjektivnega značaja, se pravi, da so si jo tam večidel kar sami krivi. Na družbenih posestvih, kjer izkazujejo izgubo, pa se poznajo stari grehi, ko so marsikje investirali bolj po željah nekaterih kot pa po preštudiranim rentabilnem računu. Izvršni svet pa že zdaj opozarja na to, da utegne več gospodarskih organizacij z izgubo zaključiti letošnjo zaradi spremenjenih deviznih predpisov, zaradi drugačnih tarif električne energije in sprememb cen o prometu, kar opozarja, da se je treba že zdaj sredi leta, ko še ne gori voda, zamisliti v številke v slehernem podjetju in pregledati,

kje bi se dalo še kaj prigospodariti. Če bo izguba, seveda ne bo tako imenovanega dobička, potlej bodo majhni osebni dohodki in mesec, ki ga ne bo nikdar konca.

● OBISK PRI SOSEDIH — Pretekli teden se je mudila delegacija SZDL Slovenije pod vodstvom predsednice Vide Tomšič v Trstu, Gorici in Benečiji. V Trstu je delegacija obiskala sedež slovenske kulturno go-

spodarske zveze ter se seznanila z razmerami, v katerih živi naša manjšina na Tržaškem. V Benečiji se je delegacija ustavila v Cedadu, kjer ji je predsednik društva Ivan Trinko povedal, da žive Slovenci tam brez najosnovnejših narodnostnih pravic. V Gorici pa je delegacijo sprejel podžupan.

● OBISK SOSEDOV — K nam pa je pretekli teden prišla vsa deželna vlada Furlanije-Juljske kraje pod vodstvom predsednika vlade dr. Alfreda Berzantija. S tem so vrnili uradni obisk takratnega podpredsednika izvršnega sveta Janka Smoleta, ki je pred dva mesecema na čelu delegacije izvršnega sveta obiskal Videm in Gorico. V priložnostnem nagovoru je Janko Smolec dejal, da lahko postane pravilno urejanje manjšinskih vprašanj in priznanje njihovih pravic izredno pozitiven most za čimbolj prijateljske stike med državama, Berzanti pa je odgovoril, da so istega mnenja glede manjšin, da je treba pravice manjšin spoštovati, ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih.

● SEJEM TEHNIKE so pretekli teden odprli v Beogradu. Odprl je predsednik

Tito. Po ogledu sejma je med drugim dejal, da je ta sejem iz leta v leto boljši ter da razstavljeni predmeti dosegajo raven, kakršno poznamo iz najbolj razvitih dežel. Pri tem pa je naša produktivnost še zelo zadaj in plačujemo vsako leto okrog 300 milijard dinarjev za regrese, ker so naši proizvodi dražji kot pa na svetovnem trgu. To pomeni, je dejal tovariš Tito, da drugi uživajo plodove našega dela. Sredstva, iz katerih plačujemo te regrese, pa ustvarjajo tista podjetja in kolektivi, ki že dosegajo mednarodno raven v produktivnosti. Navsezadnje: ali je še pametno, da izplačujemo regrese, ali si bo tisti, ki jih dobiva, kaj prizadeval, da bi zvišal produktivnost? Ne, ugotavlja tovariš Tito, in bo treba torej kaj storiti, da bi to popravili.

● POMOČ POPLAVLJENCEM — Zvezni izvršni svet je na zadnji seji razpravljal o poročilu skupine članov, ki je obiskala zaradi poplavl prizadete kraje v Bosni in Hercegovini ter v Srbiji. Ugotovili so, da je škoda velika. ZIS se je strinjal z ukrepi, ki jih je narodna banka že storila, da bi olajšala breme prizadetim krajem, odobril pa je pol drugo milijardo dinarjev kot prvo pomoč prizadetim krajem.

● ODLOK O PREMIJAH ZA MLEKO so sprejeli pretekli teden. Po tem odloku bodo dobivale delovne organizacije, ki preskrbujejo trg s kravjim mlekom, od 1. junija do 31. decembra po 30 dinarjev za liter mleka lastnega pridelka, za mleko, pridobljeno v tem obdobju v kooperaciji, pa bo znašala premija 10 dinarjev. Po drugem odloku ZIS pa delovne organizacije za promet in predelavo kravjega mleka bodo poleg kupovale od proizvajalcev sveže mleko po ceni, ki ne more biti nižja kot 23 dinarjev za maščobno enoto. Po isti ceni bodo kupovale tudi mleko od delovnih organizacij, ki so sklenile pogodbe in organizirale zbiranje mleka v kooperaciji z zasebnimi kmetovalci.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

Spopadi v Boliviji — V tej južnoameriški deželi je bilo pretekli teden zelo vroče. Vojaška junta, ki jo vodi Barrientos, je objavila, da volite ne bo, kar je povzročilo splošno raburjenje v državi. Rudarji so prijeli za orožje, zasedli vse državne rudnike in radijske postaje v rudarskih mestih. Sindikati so razglasili splošno stavko in mobilizacijo, to je storila tudi vlada, ki je razglasila še izredno stanje. Po državi so bile hude demonstracije, v katerih je bilo več ubitih in ranjenih. Vlado čete so začele prodirati v rudarske revirje in po nekaj praskah so se sporazumeli za premirje. Vlada je že večkrat skušala razorožiti rudarje, vendar se ji to doslej ni posrečilo.

Nemiri v Kolumbiji. Tudi v tej južnoameriški državi je prišlo pretekli teden do hudih nemirov. Tu pa se je vojaška junta spopadla s študenti. Ti so razglasili splošno stavko, prišlo je do hudih demonstracij, v katerih je policija streljala v ljudi in jih več ubila. Vlada je razglasila izredno stanje in uvedla nagla sodišča.

Britanska kraljica v ZR Nemčiji. V Zahodni Nemčiji je prišla na uradni obisk britanska kraljica Elizabeta II. Vse govore je imela napisane in jih je prinesla še iz Londona. Največje nezadovoljstvo je povzročila s tistim, v katerem se je spomnila stradanega zavezništva, ko so pruske in britanske čete pred 150 leti sodelovale v bitki pri Waterlooju. Takrat so premagali Napoleona. Seveda so te besede razburile duhove v Parizu, ki je v njih videl proti sebi naperjeno ost.

Dan Afrike. Ob obletnici ustanovitve organizacije afriške enotnosti, 25. maja, je poslala jugoslovanska vlada poslanico afriškim narodom, v kateri pravi, da je ta dan zgodovinskega pomena ne le za Afriko, temveč za ves miroljubni in napredni svet. Jugoslavija je s posebnim zanimanjem spremljala prizadevanje OAE za dokončno osvoboditev in uresničitev neodvisnosti vseh afriških narodov, za njihov hitrejši gospodarski in družbeni razvoj. Izraža tudi prepričanje, da bo OAE obranila duh solidarnosti, ki je poglavitna za nadaljnji uspešen razvoj afriških narodov.

V Kitajski vojniki vsi enaki. Na Kitajskem so ukinili vse čine v vojski, tudi uniforma je odšlejša ena sama brez vseh posebnih oznak, ker jih studij v revoluciji ni bilo.

Zbor komitentov o kreditiranju

Na posvetu, ki ga je sklicala komunalna banka v Novem mestu, so vsi tarnali o pomanjkanju obratnih sredstev - Kako bo s kreditiranjem investicij skupnega pomena, ko je na primer novomeška steklarna - Vlaganju lastnih sredstev v osnovna, bo moralo odslej slediti vlaganje v obratna sredstva.

Upravni odbor Komunalne banke v Novem mestu je pripravil v soboto 22. maja dopoldne posvet komitentov banke, na katerem so razpravljali o problemih kreditiranja investicij v luči letošnje kreditne politike in o gospodarskem pomenu novega zakona o bankah in kreditnih poslih.

Komitenti so v razpravi predvsem opozorili na težave, v katerih so se znašli ob vrsti ukrepov, ki omejujejo tako dolgoročno kot kratkoročno kreditiranje gospodarskih organizacij. V zagoni pa niso samo gospodarske organizacije, pač pa tudi banka, ki ji zaradi najnovejših ukrepov po že sklenjenih pogodbah s komitenti primanjkuje 190 milijonov dinarjev dodatnih

sredstev za investicije in 344 milijonov dinarjev za stalna obratna sredstva. Spričo razmer, ki so nastale po uveljavitvi omenjenih ukrepov na področju financiranja investicij, se poraja tudi vprašanje, kako bo z izpolnitvijo obveznosti, ki so jo prevzele komunalne banke s pogodbo za zagotovitev sredstev za kreditiranje nekaterih objektov, ki so skupnega pomena za nadaljnji razvoj gospodarstva v republiki, med katerimi je tudi novomeška tovarna stekla.

Ker se je obvezna rezerva bank povečala od lanskimi 20 na letošnjih 35 odst., bo morala komunalna banka sredstva pri komitentih verjetno še znižati in omejiti. Organom družbenega upravljanja

pa priporoča, da ob upoštevanju sprejetih ukrepov začno še bolj omejevati investicijsko potrošnjo, sicer bo

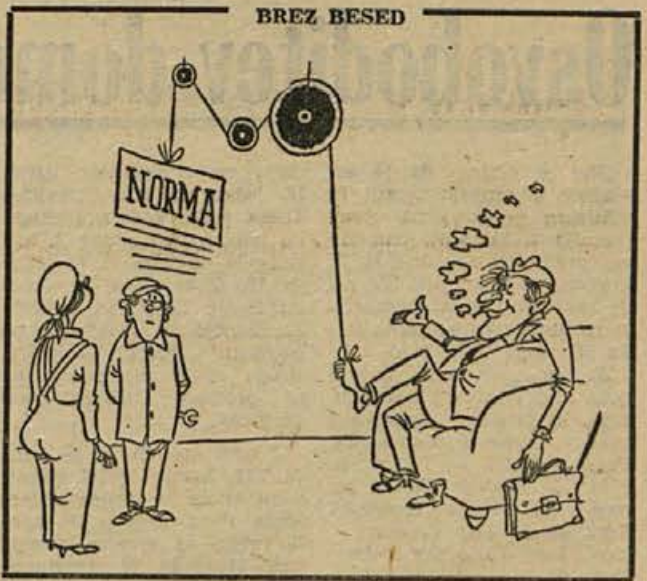
upravni odbor komunalne banke prišljen še zaostri restrikcije na področju investiranja. Bolj kot doslej pa bodo moralj samoupravni organi skrbeti za lastna obratna sredstva. Večina delovnih organizacij je namreč vsa leta vlagala lastna sredstva le v osnovna, za obratna sredstva pa je koristila bančna posojila, ki so jih vse doslej zlahka dobili.

Bo cviček zaščiten?

»Cviček je po svojem sestavu eden najbolj svojstvenih in blagodišečih vinskih tipov v Sloveniji, hkrati pa tudi eden edinstvenih vinskih produktov v Jugoslaviji, ki ga med drugim zelo cenijo v zdravstvu, zlasti pri zdravljenju prebavnih organov in sladkorne bolezni.« Je zapisal v svoji knjigi »Nas cviček« znani enolog Jože Likar iz Kostanjevice že pred desetimi leti. Rojstna domovina cvička je Dolenjska. Njegova trta raste ob pogorju Gorjanec in dolenjskega gričevja. Zal ga je v teh krajih zadnja leta čedalje manj. Pridetek pravega cvička doseže na leto kakih 100 do 150 vagonov, proda pa ga pod tem imenom veliko več. Zato si v Kostanjevici že dalj časa prizadevajo, da bi cviček zaščitili tako, kot je pri nas že zaščitena dalmatinski dingač.

Največji predstavnik cvička je bila nekoč znana vinarška zadruga v Kostanjevici. Ta je danes pod imenom

»Centrala cvička« obrat »Agrokombinata« iz Krškega. Ker dolenjska trta vidno peša, po cvičku pa čedalje bolj vprašujejo, se je krški »Agrokombinata« odločil za načrtno obnovo vinogradnih področij v domovini cvička, ki jih bodo obnovili v sodelovanju z domaćimi vinogradniki. Doslej so obnovili okoli 60 ha vinogradov, v prihodnjih letih pa

računajo, da bo ta obnova zajela najmanj 500 ha dolenjskih vinogradov.

Da bi sloves dolenjskega cvička obdržali in preprečili točenje najrazličnejših vinskih mešanice pod imenom cviček, pripravlja vodja vinifikacije cvička enolog Jože Likar vinogradniško matico,

oziroma dokumentacijo, v katero bodo zajeti vsi vinogradniški predeli, ki so danes v proizvodnji cvička še neoporečni. Prav tako je v delu tudi predlog, ki bo natančno določil tudi finese, da ne bo do več mogoče razne potvorbe, ki ne ustrezajo biokemični sestavi te zlahtne kapljice.

ZIČNE PLETENINE V SODRAŽICI

Namesto žice - nylon

Ukrep zveznega izvršnega sveta o zamrznjenju cen je precej prizadel tudi kolektiv žičnih pletenin v Sodražici. Za proizvodnjo potrebujejo precej raznovrstne žice iz uvoza, vendar je bilo dobljeno polovico manj kot lani. Vse to jih je prisililo, da so zato čeli misliti na proizvodnjo mrež iz drugih materialov. Zdaj že poskušajo z monofilnimi nitmi, podobnimi najlonu; mreža iz teh niti je celo trpežnejša od žične. Ko se bodo preselili v nove prostore, bodo proizvodnjo mrež iz monofilnih niti povsem osvojili.

bodo številne nadure, ki se jih zdaj nabere na mesec 300 do 400. Obenem se bo močno povečala produktivnost, s tem pa tudi osebni dohodki, ki so že zdaj (povprečno 50.000) med najboljšimi v občini.

Selitev strojev v novo delavnico so že nekajkrat preložili, ker prostori še niso urejeni. Zdaj pravijo, da se bodo zares preselili verjetno 4. julija in se jezijo na Gradbenika, češ da z delom preveč zavlačuje. Gradbenik pa spet navaja svoje razloge, tudi upravičene.

Takoj po preselitvi bodo prešli na 42-urni teden. Uvedli bodo tri izmene, tri sotebe v mesecu za bodo polste. Pravijo, da bodo z boljšo organizacijo dela - en delavec bo lahko delal na dveh strojih - prihranili mesečno okrog 600 delovnih ur. Ker bo en delavec upravljal dva stroja, bodo lahko delali v treh izmenah, odpadle pa

O prizadevanjih za uvedbo skrajšanega delovnega časa pri ribniškem Inlesu smo pred kratkim že pisali. Ker zahteva prehod na 42-urni teden temeljite analize in daljše priprave, so se odločili za postopno skrajševanje delavnika, saj je treba obenem za več kot 12 odstotkov povečati produktivnost. S 1. majem je obrat kombinata v Dolenji vasi, ki ima sedaj za to najboljše pogoje, že prešel na krajši delovni čas, v naslednjih mesecih pa bodo to storili, upoštevajoč izkušnje tega obrata, tudi v drugih enotah Inlesa. V Dolenji vasi so zdaj delavci prosti tri sotebe, ker menijo, da je to najboljši način. Dosedanji rezultati kažejo, da bo krajši delovni teden uspel, saj se je produktivnost primerno povečala. Samo pri stavbnem pohištvu, ki ga delajo v Dolenji

V Dolenji vasi že 42 ur

vasi, se je produktivnost v zadnjih dveh letih povečala za več kot 200 odst.

V petih letih že 69 tehnikov

Pri Zavodu za izobraževanje in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu je do zdaj doštudiralo 69 tehnikov. 14. maja je opravljalo zaključne izpite 12 absolventov strojnega oddelka večerne srednje tehniške šole. To je že druga skupina tehnikov strojne stroke in peta skupina diplomantov, odkar traja šola. Ob sprejemu diplom so novi tehniki prvič predali simbolični ključ nižjemu letniku.

Korak bliže občanom

Sindikalna podružnica občinske uprave v Sevnici je opozorila članstvo na večjo delovno disciplino. O tem so razpravljali na sestanku z vsemi zaposlenimi. Poudarili so, naj bi bili uslužbenci ob uradnih dnevih na svojih delovnih mestih. Za razne seje in zunanje opravke jim še vedno preostanejo trije dnevi v tednu.

Občanom bodo s vpeljavo reda in točnosti zelo ustregli, posebno tistim, ki prihajajo od daleč in zamudijo s tem po več ur. To velja tudi za stranke, ki zaradi nujnega posla na občinski upravi zapustijo delovno mesto. Sicer pa je čas za vsakogar dragocen in škoda je vsake minute, ki jo izgubimo brez koristi.

POPUST od 20 - 50 odstotkov

LASTNIKI TUJIH PLAČILNIH SREDSTEV - DEVIZI!

»BRODOKOMERC« - Rijeka, Beogradski trg 3, je s svojimi prodajnimi organizacijami priskrbel svojim kupcem pri nakupu za devize veliko izbiro industrijskega materiala po specialno znižanih cenah (tudi po 50 odst.), kakor sledi: televizijske sprejemnike, gramofone in ostalo - tovarn: »RADIOINDUSTRIJA - ZAGREB« (RIZ) - Zagreb; »RUDI CAJEVAC« - Banja Luka; »ELEKTROINDUSTRIJA« (RR) - Niš; hladilniške tovarn: »OBOD« - Cetinje; »GEORGIJ NAUMOV« - Bitola; šivalne stroje tovarne »VLADO BAGAT« - Zadar

ter z 20 odst. popustom ves ostali industrijski material iz maloprodajne trgovske mreže, ves gradbeni material in ostali material za gradnjo hiš (cement, strešnik, opeka, betonsko železo, pocinkana pločevina itd.), nadalje hiše, stanovanja in tovarna vozila TAM (2,5 t) s 30 odst. popustom.

Za zgoraj navedene izdelke, posebno pa za gradbeni material, sporočite glede nakupa naslednjim našim prodajnim organizacijam:

Ljubljana, Poljanska cesta 20 c - tel. 314-280

RIJEKA, Beogradski trg 3, tel. 25-324; BEOGRAD, 7. Jula 59, tel. 622-249; ZAGREB, Jurišičeva ul. 14, tel. 24-138; SPLIT, Titova obala 2, tel. 24-80; SIBENIK, Obala oslobodjenja b. b., tel. 22-75; ZADAR, Poljana Vlad. Gortana 5, tel. 21-47; DUBROVNIK, Gruska obala 27, tel. 40-08; PLOČE, Hotel »Jadrana«, tel. 20; KOPER, Nbrežje J. Mornarice, tel. 21-512; PULA, Kovačičeva 16, tel. 26-71; ROVINJ, Ul. A. Rismonda 21, tel. 81-220.

NAČIN VPLAČILA:

- IZ INOZEMSTVA z bančnim nakazilom v korist računa 433-11-1-95 »BRODOKOMERC« - RIJEKA pri Narodni banki, filijali Rijeka
 - s čekom na »BRODOKOMERC« - Rijeka, toda v korist naših državljanov
 - s poštno nakazni na »BRODOKOMERC« ali na katero drugo poslovno organizacijo z naslovom osebe v Jugoslaviji in nakazilom na hrbtni strani nakaznice.
- IZ TUZEMSTVA s prenosom z lastnih deviznih računov na račun »Brodokomerc«, Rijeka, št. 433-11-1-95 pri Narodni banki, filijali Rijeka.
 - z inozemskimi bančnimi čeki, ki imajo ime naročnika, z vplačilom pri najbližji filijali Narodne banke, toda v korist našega gornjega računa
 - s čekom na »Brodokomerc«, Rijeka, toda v korist naših državljanov
 - z vplačilom v gotovini v eni izmed gornjih prodajnih organizacij; če pošljete gotovino na naš naslov priporočeno ali v vrednostnem pismu.

V vseh primerih morate natančno navesti ime in naslov vplačila.

Plačate lahko v eni izmed naslednjih valut:

ameriški dolar	belgijski frank
kanadski dolar	avstrijski šiling
angleški funt	švedska krona
francoski frank	danska krona
nemška marka	švicarski frank
italijanska lira	norveška krona
holandski gulden	

»BRODOKOMERC« s svojo dobro organizacijo omogoča svojim kupcem, da bodo lahko svoja vplačila hitro realizirali.

TG-75 vzbuja posebno pozornost

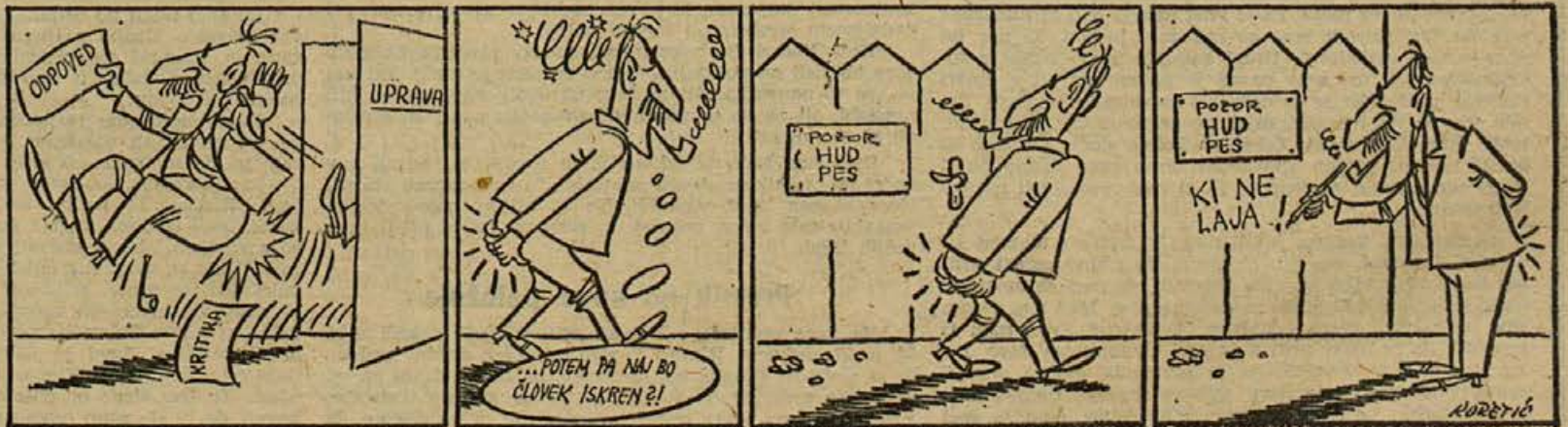
Na izložbenem prostoru poslovnega združenja IPM vzbuja posebno pozornost obiskovalcev 32. mednarodnega sejma v Novem Sadu traktor TG-75, izdelek »14. oktobra« iz Kruševca. To je tudi razumljivo, saj pomeni ta traktor najboljše rešitev v družini traktorjev goseničarjev, namenjenih poljedelstvu, ne le v domačem, temveč tudi v svetovnem merilu. Motor tipa »torpedo 524« omogoča s svojimi desetimi brzini veliko produktivnost in nizko potrošnjo plinskega

olja. Traktor lahko popolnoma zamenja traktorje na kolesih. Ker je opremljen z moderno in udobno kabino, omogoča tudi traktoristom, da z manjšim naporom opravljajo svoje tržko delo.

523 neprodanih prašičev

24. maja so na prašičji sejem v Novem mestu pripeljali 1247 prašičkov raznih velikosti. Ker je bilo tokrat bolj malo kupcev, iz oddaljenih krajev sploh niso prišli, so jih prodali le 724. Za manjše so zahtevali 6500 do 12.000 din, za večje pa od 12.500 do 21.000 dinarjev.

KLOPOTEC

Osvoboditev domovine pred 20 leti

Bilo je očitno, da je sovražnik s svojimi izpadni in pritiskom na osvobodeno ozemlje v Sloveniji nameral preprečiti spajanje sil 7. korpusa in 4. armade kot tudi zavarovati si komunikacije za umik njegovih enot preko Hrvaške v Avstrijo.

28. aprila so enote 7. korpusa bile v stiku s sovražnikom, ki je držal fronto levi breg Krke—Podhosta—Sv. Peter (k. 889)—Pečka (k. 912)—Komolec—Rdeči kamen, na odseku Kočevska Reka pa na črti Stalcerji—Novi Lazi—Kočevska Reka—Borovec.

Osvoboditev Dolenske in Ljubljane

Vzporedno z operacijami desne operativne grupe v smeri Trsta in srednje operativne grupe na reški fronti so se razvijale operacije VI. korpusa v smeri Ljubljane. Štab 4. armade je že 28. aprila zapovedal VII. korpusu, da začne s prodiranjem z glavnim pravcem Stari trg na Kolpi—Kočevje—Ribnica—Ljubljana z namenom, da zavaruje desni bok armade in osvobodi glavno mesto Slovenije. Za zvezo med VII. korpusom in 4. armado je bila določena 29. divizija. Ta je preko Mašuna in Sentpetra na Krasu imela prodirati proti Postojni, da to važno oporišče, od koder je sovražnik iz ljubljanske smeri ogrožal tako tržaško kakor reško operativno grupo, zavzame in da potem preko Rakeka vzdolž železniške proge prodira proti Ljubljani.

Na prostoru Ljubljana—Novo mesto—Kočevje in Rakek so se nahajale sledeče sovražne enote: 17. SS policijski polk, deli 10., 15., 19. in 25. SS policijskega polka, SS podoficirska šola, en polk ROA, šest udarnih bataljonov in 40 čet Rupnikovi domobrancev, 3 polki srbskega prostovoljskega korpusa, dve četniški brigadi, nekaj artilerije in dve četi tankov — skupno okoli 17.000 mož. S temi silami je sovražnik držal samo važnejše kraje in posamezne točke vzdolž komunikacij. Med Kolpo in Krko sovražnik ni imel trdno povezane fronte, vendar so njegova oporišča, čeprav med seboj ločena z več od njega nezasedenega terena, vendar ustvarjala sicer nekako prekinjeno fronto na liniji Kočevska Reka — Kočevje—Zuzemberk—Novo mesto.

V trenutku, ko je VII. korpus prejel povelje za prodiranje, je bila njegova 15. di-

vizija na Kočevskem Rogu, 18. južno od črte Soteska—Težka voda, kočevska skupina (Notranjski odred, 4. brigada 14. divizije in 8. brigada 18. divizije) pa na odseku Banja Loke; 13. brigada 29. divizije se je nahajala na prostoru Prezid—Kozaršče, druge enote te divizije pa na prostoru Osilnica—Brod na Kolpi.

V teku noči 28. na 29. april je VII. korpus začel zbirati svoje enote na svojem levem krilu. 15. divizija je 29. aprila prišla na prostor Knežja lipa—Muhavas, 18. divizija je v štveletni premoči kakih 3000 mož, v glavnem pripadniki Srbskega prostovoljskega korpusa in Rupnikovi domobrancevi z nekaj malega Nemci napadali tega dne Prezid z očitnim namenom, da preseka pot Čabar—Prezid—Mašun, da bi tako zaprl smeri proti Ilirski Bistrici in Postojni, deli 29. divizije pa so te napade odbili in tako je divizija naslednjega dne začela prodirati preko Mašuna proti Sempetru in Postojni.

30. aprila je 15. divizija izvršila premike proti Banji Loki, da pripravi napad na Kočevje, 18. divizija pa je nadaljevala s prodiranjem v smeri Brod na Kolpi—Kuzelj—Čabar—Prezid z namenom, da razbije sovražnika na odseku Velike Bloke, važnem križišču poti vzhodno od Cerknice.

Pred fronto 15. divizije se je sovražnik, v glavnem enote 17. SS polka, umaknil istega dne proti Kočevju, medtem ko so se deli Srbskega dobrovoljskega korpusa in četnikov že prej umaknili proti Grčaricam in Rakitnici.

Medtem ko se je 1. maja 15. divizija pripravljala na napad na Kočevje in je 18. divizija bila na premiku preko Osilnice proti Čabru, je 29. divizija tega dne popolnoma zavzela izhodišni položaj za napad na Postojno — 13. brigada severozapadno, 11. brigada pa južno od mesta, medtem ko je 14. brigada ostala v rezervi v Sentpetru.

To oporišče so branili 904. regrutni bataljon 188. gorske divizije, okoli 1000 italijanskih fašistov in Rupnikovi domobrancevi ter SS podoficirska šola, ki so jo 29. aprila pripeljali iz Ljubljane.

Severno od Postojne na komunikaciji Rakek—Planina so bila močna oporišča SS policijskih enot in Rupnikovi domobrancevi, ki so zapirali dohod v ljubljansko kotlino.

Po močni topniški pripravi se je okoli 14. ure začel napad severno od Postojne, da bi presekali zvezo s postojankami v Planini in Rakeku. Sovražnik, ki ga je podpirala artilerija, se je trdovratno branil in so boji trajali vse do polnoči med 1. in 2. majem, ko je bilo mesto popolnoma očiščeno sovražnikov. Z osvoboditvijo Postojne je bila odpravljena vsaka nevarnost iz ljubljanske smeri za bok 4. armade.

V teku 2. maja so enote 15. divizije bojevale na dostopih v Kočevje in so prisilile sovražnika, da se je umaknil v Kočevje in na položaje njegove zunanje obrambe: Mestni vrh (kota 1022)—Salka vas—Klinja vas—Stara cerkev—Mahovnik. 18. divizija je po zapovedi štaba korpusa krenila proti Grčaricam z nalogo, da sovražniku prepreči umikanje v smeri Kočevje—Ribnica. Italijanska divizija »Garibaldi Natisona« je bila določena za rezervno in to z eno brigado v Banji Loki, z drugo pa vzhodno od Kočevja na prostoru Cvišlerji—Skrajnik (kota 642)—Konjsko (kota 593). (Italijanska divizija »Garibaldi Natisona«, ki je prišla z Banjske planote, kjer je bila v sestavi 9. korpusa, se je reorganizirala tako, da so vse njene enote sestavljale eno brigado, brigada »Fontana« iz sestava 18. divizije pa

(5) je prešla v sestav divizije »Garibaldi« kot njena druga brigada.) Sovražnik je tega dne dobil v Kočevju okrepitev in ena njegovih bojnih skupin, okoli 400 Nemcev, je prodrla v Grčarice in Gotenice.

29. divizija je po osvoboditvi Postojne z nadaljnjim prodiranjem osvojila važno oporišče na Ravbar komandi na prelazu med Hrušico in Javornikom.

Naslednjega dne, 3. maja, je 15. divizija ob podpori artilerijske brigade 7. korpusa začela s splošnim napadom na Kočevje. 4. brigada je iz Dolge vasi napadala proti Mestnemu vrhu, 5. brigada vzhodno od nje proti Salki vasi, 12. brigada pa z odseka Mala gora—Klinja vas na severovzhodni del Kočevja. Obenem je 15. brigada napadala sovražnika v Grčaricah in Gotenici in s tem zavarovala levi bok 15. divizije pri Kočevju, medtem ko so enote 18. divizije napadale vasi Grčarice in Gotenice od zapada. Napad pa ni uspel, ker je v teku dneva sovražnik dobil okrepitev z deli 17. SS polka in nekaj tanki. Po težkih bojih, ki so trajali ves dan, je sovražniku uspelo, da se je v mraku z glavnino svojih sil umaknil iz Kočevja proti Ribnici in je bilo Kočevje tako v noči med 3. in 4. majem osvo-

bojeno. Iz Grčaric in iz Gotenice se je sovražnik z občutnimi izgubami umakal preko Rakitnice proti Ribnici. 9. brigada 18. divizije je takoj bila usmerjena na cesto Ribnica—Kočevje z nalogo, da preseka sovražniku umik proti Ribnici. Napadla je sicer eno sovražnih kolon, ki je šla okoli 800 Nemcev in domobrancev ter 8 tankov in se je umakala iz Kočevja, uspelo pa ji je poškodovati le dva tanka in prizadejati sovražniku neznatne izgube.

Sovražne sile, ki so bile na področju Novega mesta in Suhe krajine, so se brez pritiska naših sil umikale proti Ljubljani. Med umikom iz Kočevja je sovražnik poizkušal nuditi odpor v Ribnici, vendar se je moral takoj umakniti dalje proti Žlebitu in Velikim Laščam. Tako je 10. brigada 18. divizije jutraj 5. maja vkorakala v Ribnico. Enote 15. in 18. divizije so zasledovale sovražnika, ki se je umikal tako hitro, da ga nitj naše predhodnice ni- so mogle dohiteti. 15. divizija je prodirala v splošni smeri Ribnica—Mala gora—Zdenska vas—Račna—Grosuplje, 18. divizija pa levo od nje v smeri Ribnica—Velike Lašče. V Velikih Laščah se je sovražnik sicer nekaj upiral, 18. divizija pa je ta kraj v noči med 5. in 6. majem zasedla. 6. maja je 18. divizija vkorakala v Pijavo gorico in prišla do Šmarja. Tega dne je je 15. divizija na komunikaciji Grosuplje—Višnja gora razbila motorizirano kolono, ki se je iz novega mesta umikala v Ljubljano, ter prišla v Grosuplje. Od

tu se je sovražnik po krajši borbi umaknil proti Malemu Lipoglavu.

Po zavzetju Višnje gore, Grosuplje, Pijave gorice, Borovnice, Verda in Vrhniko so se sovražne sile umaknile na zunanjo obrambno linijo Ljubljane: Sosto—Zadvoj—Orlje—Črna vas—Log—Horjul—Verdanec. Za obrambo Ljubljane je sovražnik razpolagal s sledečimi silami: 17. SS polk in bataljon 19. SS polka, ki so bili na odseku Sostro—Orlje; 4 do 5 Rupnikovi domobranskih čet je bilo na odseku Lavrica—Rudnik; 1 domobranski bataljon je bil na odseku Babna gora—Črna vas; SS podoficirska šola in domobranske enote na odseku Bevke—Horjul.

Po hudih bojih pred vrati Ljubljane, zlasti na položajih med Lavrico in Sostrom, predvsem na Orlah, je bil zlomljen zadnji sovražni odpor in o polnoči med 8. in 9. majem so bile prednje straže partizanske vojske — bil je to oddelek oficirske šole GSS — že pred pošto v središču Ljubljane. Naslednje jutro pa je vkorakala v vriskajočo in s pomladanskim cvetjem ter morjem zastav okrašeno Ljubljano Gubčeva brigada, za njo pa so se od vseh strani zbirale ostale enote jugoslovanske armade — 10. maja je Ljubljana priredila veličasten srejem prvi vladni svobodne Slovenije in njeno ljudstvo je zopet svobodno zadihalo v bratškem objetu z ostalimi jugoslovanskimi narodi v svobodni Jugoslaviji.

Po raznih virih priredil J. J.

ZALEDJE JE MED VOJNO BILO HKRATI TUDI FRONTO. BREZ POMOČI V HRANI, OROZJU, SANITETNEM MATERIALU IN DRUGI OPREMI BI PARTIZANSKA VOJSKA NE ZMOGLA VSEH NAPOROV. — DALMATINKE NESO HRANO BORCEM

Zato se nismo hoteli spuščati v takšno nevarnost. Borba se je še vedno razvijala, toda slabo je kazalo za kakršenkoli uspeh. Ure so tekle proti jutru. Vedeli smo, četudi uspešno prodreti v dolino Reke, kaj nas bo čakalo na grebenih Jablaniških lazov in dalje na ostalih položajih do Save. Zato smo se raje odločili, da se umaknemo nazaj na položaje Gabsrke gore, kjer smo prebili dan.

Pohiteli smo z umikanjem jurišnega bataljona in tretjega bataljona čez prehod na to stran meje. Komaj smo umaknili vse enote nazaj čez mejo, se je zdanilo. Posrečilo se nam je v zadnjem hipu.

Ob svitu 26. marca smo se v okolici Gabsrke gore razporedili v bojni razpored, ker smo pričakovali vsak hip spopad s sovražnikom. Nekaj časa smo imeli mir in so se vsi oddelki malo odahnili. kmalu je zaropotalo pri drugem bataljonu, ki smo ga pustili na položajih nedaleč od našega prehoda čez mejo. Ta je imel nalogo bolj izvidniškega pomena. Pričakovali smo sovražnikov prihod, ki nas bo prav gotovo zasledoval. Drugi bataljon se je tolkel s sovražnikom več ur, nato pa se je počasi umikal v smeri Gabsrke gore, kjer se je nahajala glavnina naših enot. Potem smo se ves dan preganjali po grebenih Gabsrke in Čateške gore. Težko smo čakali naslednje noči, ker smo se hoteli izogniti večjim spopadom. Prav tako nismo želeli imeti nepotrebnih ranjencev. To bi nas oviralo pri naslednjih akcijah.

Ta dan smo dvakrat iskali radijsko zvezo s štabom 15. divizije. Prvikrat smo jih obvestili, da nismo uspeli priti čez mejo. Prav tako smo jih obvestili, da smo se umaknili nazaj na položaje Gabsrke in Čateške gore. Med tem časom smo tudi dobili zvezo s štabom 14. divizije. Le-ta nam je sporočil, da ni uspel priti s svojimi enotami čez Savo. Poleg tega nas je obvestil, da je sovražnik močno okrepil svoje enote proti oddelkom njihove divizije. Čeprav nam je bilo težko, ko smo sprejeli to obvestilo, nam je spet

Polkovnik JLA Vid Jerič:

Pred dvajsetimi leti

bilo dosti lažje zato, ker tudi mi nismo popolnoma uspeli s svojim načrtom.

Zaradi nenehnega napada sovražnih enot proti našim položajem in vse močnejšega pritiska, smo začeli uporabljati taktiko izmikanja izpred glavnih sovražnih udarcev. Le tako smo se lahko izognili večjim izgubam in imeli manj ranjencev, ki bi nas vsekakor precej ovirali pri nadaljnjem izvrševanju bojnih nalog.

Tudi Nemci in belogardisti so po zavzetju Gabsrke gore obtičali na položajih. Čudno se nam je zdelo, kaj naj bi vse to pomenilo. Ali so tako ukrepali zato, ker so bili preslabi, ali pa so morda imeli drugačen načrt za končni obračun z nami?

Zato smo tudi mi izkoristili ta predih in snovali nov načrt za premik na druge položaje. To smo morali storiti, sicer bi nas lahko obkolili. To bi bil za naše oddelke vsekakor zelo resen položaj, iz katerega ne bi prišli brez večjih izgub.

Premik na nove položaje

Na nove položaje v Rjavko smo prispeli ponoči med 26. in 27. marcem. Rjavka je zelo primeren gozdni greben, ki se vleče od Klanca vse do Tlake, na drugi strani pa od Turenske graščine do Gabrovke. To je gozdno področje, v katerem smo lahko prikrito razporedili naše oddelke, da

3 jih sovražnik ni mogel lahko odkriti. Brigada je skupaj z jurišnim bataljonom štela nekaj nad 600 ljudi. Ker smo bili brez pratežnih oddelkov, je to bila popolna borbena enota brez vsakršnega balasta, ki bi ga bilo treba varovati med borbo. Res je, da smo zato imeli večje težave s prehrano in prehrano, vendar smo menili, da je bolje tako, saj smo bili borbena sposobni in okretni ter smo z lahko kljubovali sovražnikovim nameram.

Prepričani smo bili, da na novih položajih ne bomo mogli dolgo ostati. Sovražnik je imel na terenu, v hajki za nami, že močne enote. Prav tako smo vedeli, da ima močne postojanke v St. Vidu, Temenici, Velikem Gabru, Veliki Loki, Trebnjem, v Smartnem in Litji ter na Dolah in Preski in smo pričakovali še nove okrepitev. Poleg tega je s patroliranjem neprekinjeno nadzoroval glavno cesto Novo mesto—Ljubljana. Žal nimam podatkov o številni moči vseh teh postojank.

Mi smo takoj po prihodu na nove položaje organizirali obveščevalno službo z ljudmi obveščevalnega centra brigade in bojnimi patroljami. Poskrbeli smo, da dobimo pravočasno podatke o sovražnikovem približevanju proti našim položajem.

Naše enote smo razporedili tako, da so bile ob zori že vse na svojih položajih in pripravljene za borbo. Kazalo je, da se bomo ob svitu spopadli s sovražnikom.

Prvi bataljon je zavzel položaje ob robu gozda nad vasjo Klanec. To so bil zelo dobri položaji. Z njih so borci imeli odlično pregled vse do Moravč in še dlje. Zato so z orožjem lahko nadzirali ves predel od Klanca do Moravč. Tako se sovražnik sploh ni mogel neopazno približati položajem te enote. Kdorkoli bi poskusil priti na Klanec, bi našel v smrtonosni ogenj streljane. Z desne strani, nekako od višine Gabrovke pa do Tlake, je zasedel položaje drugi bataljon. Imel je nalogo, da kontrolira teren od Gabrovke do Tlake. Njegovi oddelki so bili zelo raztegnjeni. To nas sicer ni posebej motilo, ker nismo pričakovali, da bi šle proti njemu močnejše sovražnikove enote.

V znamenju kolektivnega upravljanja

Letos 13-krat večja proizvodnja kot leta 1950 - Od izpolnjevanja postavljenih nalog do samostojnega odločanja - V samoupravnih organih sodeluje skoraj četrtina vsega kolektiva - Uveljavitev na tujem tržišču

Tekstilna tovarna NOVO-TEKS sodi med tista podjetja, ki so v minulem 15-letnem obdobju razvijanja delavskega samoupravljanja dosegla zares lepe uspehe. V Novoteksu se je namreč od leta 1950 do danes vrednost proizvodnje povečala več kot 13-krat, število zaposlenih pa je naraslo za 2-krat. V tem času so zgradili novo predilnico česane preje v Metliki, letos pa bodo dogradili še novo šedovo halo in rekonstruirali predilnico v Novem mestu. Pa tudi za ljudi so poskrbeli in zgradili 86 stanovanj. Da bi stanovanjsko izzgradnjo še pospešili, so letos ustanovili svojo stanovanjsko zadrugo. Uredili so menzo, obratno ambulanto in skrajaj z dvema drugima podjetjema tudi zobno ambulanto. Nedvomno imajo pri vsem tem največji zaslug prav samoupravni organi, ki so uspešno premagovali vse težave in ovire.

Od majavih začetnih stopinj...

Začetni koraki delavskega sveta sicer niso bili posebno čvrsti, se spominjajo člani prvega delavskega sveta. Pa tudi iz tedanjih skromnih zahtev je razvidno, da so obravnavali predvsem probleme, ki so nastajali pri izpolnjevanju postavljenih planskih nalog. Nadalje so govorili o raznih udarniških akcijah, delovni disciplini, stanovanjskih težavah, preiskrbi delavcev z ozimnico in podobnem. O samem gospodarjenju s sredstvi proizvodnje takrat skorajda ni bilo govora. Na sejah samouprav-

nih organov so običajno razpravljali le direktor, nekaj članov delavskega sveta in povabljeni uslužbenci. Uspehi pa so vendarle naraščali, čeprav počasi.

Z decentralizacijo samoupravljanja in samostojnejšim odločanjem samoupravnih organov o delitvi dohodka in gospodarjenju na sploh, so bili tudi uspehi čedalje vidnejši. Leta 1959 so v metliški predilnici izvolili prvi obratni delavski svet, leto kasneje pa so že uvedli svete enote, ki jih imajo danes sedem.

... do čvrstih korakov

Izkušnje prejšnjih desetih let so rodile vrsto novih pobud, določile svetom enot več pristojnosti ter sprostile samostojno odločanje o maršicem. Sveti enot upravljajo s proizvodnimi sredstvi, sprejemajo pa tudi ukrepe za napredke proizvodnje v enoti, skroje za strokovno izpopolnjevanje delavcev, razdeljujejo osebne dohodke v enoti itd.

Vse to seveda neodvisno od delavskega sveta ali upravne odbora podjetja. To je pritegnilo v upravljanje več članov kolektiva - danes sodeluje v organih upravljanja in njegovih komisijah že okoli 200 članov kolektiva, kar je skoraj četrtina vseh zaposlenih - obrodilo pa tudi bogate sadove. Po letu 1960, ko so uvedli svete enote, ki proizvodnjo lahko bolje spremljajo kot prej sam delavski svet, so dosegli vrsto lepih uspehov.

Dobra kvaliteta je odprla vrata v svet

V primerjavo naj omenimo nekaj podatkov. Kvaliteta izdelkov se je v minulih petih letih močno izboljšala. Leta 1959 so izdelali prve kvalitete 88 odst. celotne proizvodnje v prvih mesecih letošnjega leta pa so izdelali že 97 odst. prvokvalitetnega blaga. Produktivnost se je na primer v tkanici povečala za 103 odst., v apreturi za 48 odst. itd. Temu primerno so seveda naraščali tudi osebni dohodki zaposlenih. Zlasti še, ker so uvedli 1961. leta kompleksno nagradovanje po učinku, kar je vplivalo ne samo na kvaliteto in produktivnost, tem-

več tudi na zmanjšanje stroškov in večjo rentabilnost poslovanja. Z dobro kvaliteto so se leta 1962 uspešno vključili tudi v izvoz - predvsem na zahodna tržišča - ki bo letos že presegel milijon dolarjev. Prav tako so v tem obdobju preusmerili proizvodnjo z mikanih v česane volnene tkanine; 1962. leta pa so začeli izdelovati še tkanine iz sintetičnih vlakn.

Izobraževanje je pripomoglo k živahnosti

Zadnja leta so razen strokovnega izobraževanja uvedli tudi družbeno-konomsko izobraževanje, predvsem za čla-

Bogu Komelju za petdesetletnico

25. maja je v krogu svojcev in znancev praznoval 50-letnico upravnika Studijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu, tovariš Bogu Komelj. Kljub težavam v mladih letih, so mu Parke napredne polnih 50 let razgibane in plodnega življenja. Kot rojen Novomeščan je vse svoje trpke mladostne dni preživel ob zeleni Krki in je svoj rojstni kraj zapustil le v letih največje preizkušnje, ko je šel v boj za svobodo našega ljudstva. Niti za hip ni takrat naš 50-letnik okleval, saj je že od vsega začetka

narodnoosvobodilnega boja čvrsto stal na strani tistih, ki so se z nepopustljivo voljo in zaupanjem borili za svobodo vsega naroda in za pravičnejši družbeni red. Naš Bog je šel skozi italijanske ječe in taborišča, doživel je ponižanja v nemških taboriških in kljub vsemu trpljenju in pomanjkanju dočkal svobodne dni v svobodni Jugoslaviji. Pravo delo se je zanj začelo šele tedaj.

Ze pred vojno razgledan v knjižničarstvu, se je po osvoboditvi z neuničljivo silo vrigel na delo in v poveljih letih ustvaril v študijski knjižnici liste solidne temelje, ki jih nihče ne more prezreti, če govori o kulturni rasti vse Dolenjske.

Vsa poveljna leta je bil neutrudljiv organizator knjižničarstva na Dolenjskem, z bogatimi izkušnjami pa je pomagal povsod, kjer so želeli ustanoviti knjižnico - svoje kulturno ognjišče. Nekaj let je urejal list Dolenjska prosveta, pisal sestavke in razprave v Dolenjskem listu in drugod ter bil vsakemu, ki je potreboval gradivo za študij ali karkoli drugega, vedno na voljo z nasveti, s pomočjo in svojo široko razgledanostjo. S smotrnim nakupovanjem je ustvaril v novomeški študijski knjižnici bogat kulturni zaklad, ki je temelj njene organske rasti ter potreb in zahtev vse Dolenjske. Ob vsem poklicnem strokovnem delu pa Bogu še vedno najde dovolj časa, da pomaga v najrazličnejših organizacijah, zato lahko rečemo, da še ni bil človeka, ki bi od njega odšel praznih rok, če je poprosil za pomoč. Zategadelj mu vsi prijatelji in znanci želimo še veliko uspehov pri knjižničarskem delu na Dolenjskem, predvsem pa veliko zdravja in zadovoljstva ter še mnogo srečnih in uspehov polnih let.

»V apreturi blago dobro operemo, nato pa gre na filtriranje in v sušilnico«, pravi Franc Jenko iz NOVO-TEKSOVE pralnice. Na sliki: pripravljane raztopine v pralnem stroju

ne organov samoupravljanja, pa tudi za ostale člane kolektiva. Prav tako sedaj vsi člani delavskega sveta, upravne odbora ali sveta delovne enote dobijo že nekaj dni, pred sejo gradivo in obrazložitve k posameznim točkam dnevnega reda. Vse to je seveda veliko pripomoglo, da so danes seje samoupravnih organov mnogo živahnejše pa tudi vsaka odločitev je bolj pretehtana, kot je bila pred leti.

Skratka, spričo napisanega lahko ugotovimo, da so vsi uspehi tekstilne tovarne NOVOTEKS - in ti niso majhni - plod pomembnih odločitev in prizadevanj samoupravnih organov v minulih petnajstih letih.

Janez Kramarič:

2

Došel, je došel, Zeleni Jure...

Tračani so poznali božanstvo pod imenom Sabos, v katerem so častili gospodarja duš, vladarja vseh mrtvih, bivačnega pod zemljo pri duhovih, vendar se vsaki dve leti vrača med ljudi. Njegov prihod so Tračani proslavljali z divjimi orgijami. Ponoči so se gnali častiti Sabosa (večina ženske) ob plapolajočih bakljah, razvneti od divje obredne glasbe piščali in kotlov, odeli v kožo, razmršenih las, z bršljanom ovitimi palicami v rokah, preko gorskih planot. Pri tem so trgali in uživali surovo meso daritvenih živali, dokler niso omamljeni v ekstazi popadali.

Arkadaska plemena so poznala pastirski običaj - češčenje Hermesa. Pastirji tega plemena so vsako pomlad, napravljali v gozdne satire, prihajali s hrubov in predstavljali ter častili s svojevrstnimi pesmi in spevi ob spremljavi žvegel svoje podzemsko božanstvo, zaščitnika pašnikov. Verjetno je traško češčenje Sabosa lastno vsem traško-ilirskim plemenom, torej tudi ilirskim Japodom, ki so živeli na sedanjem ozemlju Bele krajine.

Rod Slovenov, ki se je tedaj naselil, je prinesel iz prvotne domovine svoja obredja in običaje. Najpomembnejša obredja so Slovenci praznovali v kresni dobi, začenši s praznikom prve setve in z zaključkom ob žrtevnom obredu. Ob obredna mejnika sta bila posvečena vstajenju in smrti božanstva plodorodnosti, priprošnjika in zaščitnika pastirsko-poljedelskega življenja. Njegovo ime in vse, kar je bilo z njim povezanega, se v prvih dobah ni bistveno razlikovalo od vsega, kar se je v pradomovini pristneje in trajneje ohranilo med Belorusi in Malorusi. Pozneje se je tudi to obredje spreminjalo pod vplivom obredij plemen, na katera so Slovenci naselili naleteli na ozemlju današnje Bele krajine. Belorusi in Malorusi so poznali božanstvo, imenovano Jarila. To je bil genij radosti in vse oživljajoče pomladi. Značaj tega božanstva izhaja iz korena njegovega imena, ki je ohranjen tudi v nekaterih starih slovenskih besedah: jar, jar-iti, jaro leto (jasno, toplo leto), jar-ko sonce, to je žarko sonce. Pomen Jarila združuje po ruskih pojmihi naslednje predstave: pomladne svetlobe in toplote, mladostni zanos, plodorodnost. Vsi ti pojmi so povezani s pomladjo in njenimi pojavi. V spomin na Jarilo so Belorusi dolgo praznovali konec aprila veličasten ljudski praznik prve setve. V obredni prizor na čast Jarilu se je okrog izbranega dekleta, odedega v belo haljo, bosonogega in okrašena s pomladnim cvetjem (sedelo je na belem konju s šopom cvetja v levici), vilo kolo okinčanih deklet. Kolo so plesali po posejanih njivah v prisotnosti starešin in opevali Jarilovo čudotvorno silo. Z Jarilovim češenjem, ki je bilo prvotno praznovanje pomladne setve, so se pričela poznejša obredja drugih letnih časov kot Jarilov pogreb, -praznik žetve, ko je sonce v zenitu, ko se dan obrne in se ukrade prva slutnja puste zime.

Ni mogoče ugotavljati, kakšne obrede domačinov - ilirskih Japodov - so Slovenci na današnjem ozemlju Bele krajine posnemali. Dejstvo pa je, da so se njihovi obredni običaji, čeprav spremenjeni, ohranili še dolgo, vse do današnjih dni. Najbolj se je ohranilo jurjevanje, iz česar lahko sklepamo, da je bilo to obredje poleg kresovanja starih Slovcnom eno poveljnih obredij. Prava kresna ali sladar-ska doba se je pričela na Jurjevo, 24. aprila in nehal na Ivanje, 24. junija. Jurjevanje, praznik prve setve, pa je svečan uvod v znamenito kresovanje.

V Beli krajini je ohranjenih več jurjevskih obredij, značilni pa sta dve: pastirsko jurjevanje in pa jurjevanje, ki so ga ohranilo v Črnomlju.

5. IN 6. JUNIJA PRIDITE V ČRNO MELJ

Poskrbljeno za oči in usta

Prvo soboto in nedeljo v juniju bo v Črnomlju jurjevanje. Razen starih običajev s številnimi koli in tamburaškimi skupinami bodo za goste vabljeni tudi belokranjske specialitete po zmernih cenah. Za okoli 3000 ljudi bo dobro poskrbljeno.

Lani je bilo v Črnomlju prvič organizirano jurjevanje in kresovanje, tetos pa so prireditelji poskrbeli, da so nekaterih pomanjkljivosti v organizaciji gostinskih uslug ne bo več.

Obredja in razna kola bodo v glavnem prikazana na enak način kot lani, le da bo letos poskrbljeno tudi za presenečenje in obogatitev samega sporeda. Kdaj in kje se bo vse to odvijalo in katere skupine bodo nastopile, naštevamo v posebnem sestavku; tokrat le nekaj turističnih informacij.

Gostom izven Bele krajine naj povemo, da pelje v Črnomelj sodobna in izredno lepa nova asfaltna cesta čez Gorjance. Iz Novega mesta v Črnomelj je z avtomobilom okoli 40 minut vožnje.

Kdor bo prišel v Črnomelj že v soboto zvečer na kreso-

vanje, bo lahko v Beli krajini prenočil. Po sporedu in vselem rajanju bodo na voljo prenočišča v hotelu Lahinja v Črnomlju, v sodobnem campu na Vinici, v turistični koči na Mirni gori in v lovski koči na Toplem vrhu. Razen tega je 10 minut vožnje z avtomobilom oddaljena Metlika s svojim novim hotelom. Pripravljenih pa je tudi več zasebnih turističnih sob v Metliki in Črnomlju.

Gostinske usluge bodo ba-je na višji ravni kot lani, vendar po nizkih cenah. Ob prireditvenem prostoru bo postavljenih več lepo opremljenih stojnic, kjer bodo prodajali pristno domače vino po 350 din liter, pivo v steklenicah po 150 din, kokto po 60 din. Tam boste lahko dobili tudi jedila: kranjske klobase s kruhom po 300 din, hrenovke po 200 din, porcija

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Anton Hren, Jože Rozman, Stane Nahtigal, Ivan Gorenc, Janez Fink, Stane Hočevar, Martin Lenart, Marija Palčič, Stefanija Plavec, Anton Skufca, člani kolektiva Iskra Novo mesto; Cveto Kastelec, član kolektiva Opremales Novo mesto; Marija Sercelj, Marija Grabnar, iz Zavoda za rehabilitacijo Novo mesto; Jelka Skoporc, Betka Kuplenik, Marija Sobar, Terezija Kocjan, Justil Smerke, Jožefa Mihalič, Marija Kramaršič, Franc Božič, Marija Selak, Marija Kresc, Tončka Jenič, Zinka Medved, Marija Volčjak, Marija Gregorič, člani kolektiva Krka Novo mesto; Jožica Zagorec iz Novoteksa Novo mesto; Redžep Demiri, vojak iz Vojne pošte 1394/2 Novo mesto; Antonija Lovšin, Ivan Boltes, člana kolektiva Splošne bolnice Novo mesto; Janez Kastelec, Janez Močan, Jože Klobučar, Franc Žitnik, člani kolektiva Elektrotehnično podjetje Novo mesto.

Danijela je pogledala proti jezeru: stražarnica na mostu je zdaj v temi in je ni moč videti. Vse naokrog — rdeče... škrlatno rdeče... divji rdeče-črna vrtnec... Harry stoji v beli halji, kakor da je zavil v oblak... gleda vanjo... videnjen je v oblak... sredi jezera, kjer prehaja rdeča v črno, se beli v temni noči dvojni kip objektivih labodov in jo gleda... kliče...

Danijela se je izvijala in upirala Felinim rokam. Stali sta ob na pol odprtih vratih latrine. Vsaka beseda je bila zdaj odveč. Fela še lahko ravna z Danijelo v svojih rokah in jo drži med seboj in steno. Toda tega, kar gori v Danijelinih očeh — tega ne more zlomiti, ne more držati ob steni. Vse bodo zblaznele. Kakšen pomen ima vse to? Prav ona jo je poslala v Niederwalden.

straneh bodoče žice, je odprla rdeče, žgoče oči, dekleta, ki je šlo naravnost v njeno prežeče žrelo.

Fela se je oprijela straniščnih vrat. Bila je preveč prestrašena, da bi mogla zakričati. S preplašenimi očmi je strmela za izginjajočo belo senco, kakor da bi želela steči za njo, jo stisniti in jo na silo pripeljati nazaj v temo. Ko bi jo smela vsaj poklicati, jo posvariti! Danijela je bila zdaj izpostavljena vsem stražarnicam vzdolž dolge ceste. Najmanjši krič bi jo bil lahko pogubil. Saj je že vse tako izgubljenost. Temu ni konca. Nobenega izhoda ni več. Vsak trenutek —

Iz teme, ki je pokrivala zadnji konec mostu, se je pokazala črna postava SS-ovskega stražarja. Bil je kakor orožje noči. Počasi, namerano je naperil puško, kakor da

so nemški glasovi z zavistjo kričali novico o sreči, ki je doletela enega izmed kameradov.

Iz bližnjega KB bloka ni prenehalo strahotno gruljenje. Sifilitična dekleta so jokala v svoji samici zaradi tovornjaka, ki bo prišel po nje ob prvem svitu. Stražar na mostu se je prešerno postavil kot operni pevec na odrin in na ves glas zapel v nočni zrak nemško vojaško popevko:

»Ha-hejl-la-la-la...«
Kdo mu kaj more?! Jutri bo odšel k svoji družini. Mogoče k materi, ki čaka doma. Mogoče k sestri ali mali hčerki-edinki, po kateri tako hrepeni, ko stoji tukaj na mostu. Nemara je njegova punčka prav toliko stara kot »žrtve« v beli srajci tam na cesti. Tri dni dopusta. Ali ni to čudovito?

Fela ni imela več obstanka. Golobje gruljenje, ki je prihajalo iz globin KB barake, ji je šlo na živce. Tega ni mogla več prenašati. Stopila je nazaj v latrino.

Na drugi strani barake sta ležala na tleh dnevnik in medaljon. Sklonila se je in ju pobrala. Zazdelo se ji je, da počiva Danijelin življenje zdaj v njenih rokah. »Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.« Skrila je dnevnik v haljo, na svoje prsi. Ko se je papir dotaknil njenega srca, je zadržala.

Visoko za oblak in skoznje je hitel prvi krajec. Fela ni več mogla gledati v noč, na beli madež

na cesti. Začela je hoditi gor in dol med straniščnimi odprtini. Čudna, dotlej neznanost čustva so kipel v njenem srcu.

Z obema rokama je vzdignila medaljon k očem. Iz fotografije je zrla vanjo Danijela, oblečena v belo mornarsko šolsko obleko; dve debeli kiti z belima pentljama sta padali na njene prsi; njen pogled je bil miren, čist, nedolžen. Poleg nje je na okrogli mizi sedel Moni. Otrok je gledal Felo z začudenimi, široko odprtimi očmi in videti je bilo, da se mu tresše na ustnice vprašanje: Zakaj leži Danijela na cesti?

Z ustnicami je pobožala otroka. Zdaj je izgubilo iz nje čustvo sovraštva. V tem trenutku je njeno sovraštvo do Nemcev presešlo meje njenih čutov. Ta mržnja je bila tako globoka, da je ni mogla več prenašati. Hotela je sovražiti, a ni vedela, koga.

Ni se mogla pripraviti do tega, da bi sovražila Judenrat; bili so tako ničevi, tako neznamni kakor naraščajoči valovi bede, ki jo je obdajala. Niti ni mogla sovražiti Nemcev — prostoških in nepomembnih v primeri z njeno brezdanjo, kruto žalostjo. Njeno sovraštvo je bilo tako brezmejno, tako globoko, da ni vedela, na koga ga naj usmeri. Zdaj ni mogla sovražiti niti boga.

Sedla je na eno izmed stranišč. Bolečina jo je zvijala. Stegnila je noge predse. Videla jih je kakor skozi pajčolan. Priklicale so ji v spomin stari svet, ki je minil in bil pozabljen. Zdaj so se ji zdele njene noge nepotrebne. Celotni svet je bil nepotreben in nesmiseln.

Vstala je. Vrata latrine so bila na pol odprta. Odšla je k vratom. Zdaj se upa celo ven. Naj jo ustrelijo, če hočejo. Prav nič je ni strah. Zdaj lahko stoji vsem stražarjem na oči. Zdaj lahko pogleda SS-ovcem naravnost v oči. Ravno dušno jim lahko vrže pred noge tri dni dopusta, kolikor je njeno življenje še vredno. Naj se kot umazanji beračji stepajo za kost, ki jim jo bo vrgla na tla.

Nad drevesnimi krošnjami, nad mostom se je zasvitalo. H KB-ju bo vsak čas pripeljal tovornjak. Danijela je ležala z obrazom navzdol z eno roko predse. »Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.« Naenkrat je Fela začutila, kako pronica skozi temo v njenem duhu svetel žarek. Prvič v življenju je občutila, da ima nekaj, za kar je vredno dati življenje. Popolnoma se je prepustila temu čustvu — kakor slepec, ki je iznena- da spregledal. Pod taboriščno haljo je stiskala k srcu dnevnik. Skrila se je zadrževala v stranišču, da je ne bi nihče našel tukaj ob tej uri, ter čakala na prvi gong.

Dan je slovesno stopil v taborišče. Ko je šel preko ceste, se je spotaknil ob prestreljeno telo. Bežno je pogledal navzdol in šel svojo pot —

KONEC

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

Kdo bi bil to slutil. Konec Cipore Safranove je napovedal Danijelino usodo. Tukaj bodo vse zblaznele. Danijela se ne bo izognila morišču, kot se tudi Cipora Safranova ni.

Spustila je roke z Danijelinih ramen.

Danijela se je prenehala zvijati. Mirno, tiho je obstala ob steni in gledala Feli naravnost v obraz, kakor da bi jo bila šele zdaj opazila. Stegnila je roke proti njej; v eni je imela dnevnik, v drugi medaljon. Uprla je oči v Felo.

»Izroči to mojemu bratu v Niederwaldenu.«

Fela je jezno pograbila dnevnik in medaljon iz stegnjenih rok in stekla proti zadnjemu koncu latrine. Hotela je vreči te stvari v eno izmed stranišč. Danijelina mehka želja se ji je zdela neumna in jo je razkačila. Bila je vajena, da pazi nanjo kot mati ali starejša sestra. Toda ko je stekla proti straniščem, ni mogla pozabiti Danijelinega pogleda. To je bil pogled, ki ga ni bila še nikoli prej videla — nov, prodiren, gospodovalen. Človek, ki tako gleda, je visoko nad njo. Iznenada je začutila, da teh stvari ne sme vreči v stranišče. A še vedno je bila razjarjena. Morala je nekako stresti svojo jezo. Obrnila se je in vrgla dnevnik in medaljon daleč v barako.

Ko se je vrnila nazaj k vratom latrine, je bilo že prepozno. Prostor, kjer je še pred hipom stala Danijela je bil prazen. Bela Danijelina postava se je premikala po temi. Šla je naravnost proti jezeru v rdečkasti luči široke taboriščne ceste. Noč, ki je ždela na obeh

še vedno ne verjame svojim očem. Nj bil čisto prepričan, da ga je doletela nepričakovana sreča, čeprav je jasno videl svojo srečno številko prav tamle pred seboj. Videl je, kako se mu približuje »tridnevni dopust«. Tukaj je. Zdaj je že zunanaj področja drugih stražarjev. A stražar je oprezen. Z zadržanim dihom preži in čaka.

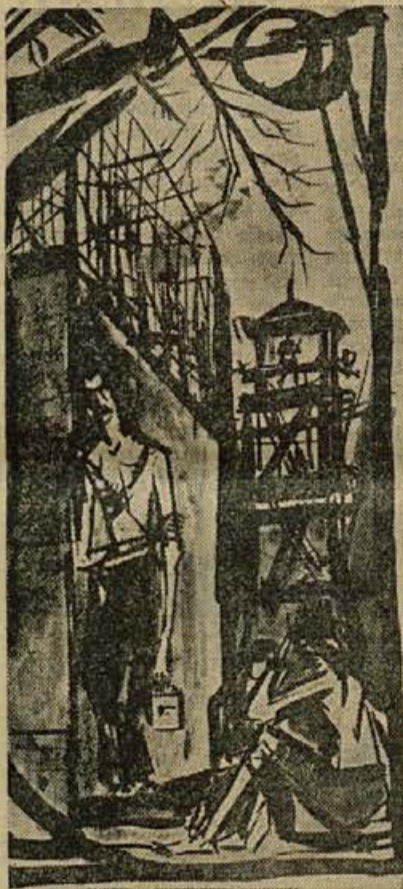
Bela senca se počasi pomika po klanecu proti jezeru. Ne beži in se ne ozira. Ponosno, zravnano gre proti svojemu cilju. Objeta laboda jo gledata kakor dvojni kip —

Noč je odgovorila strelju z divjim, razposajenim krohotom. Stražarnice vzdolž ceste so napele ušesa. SS-ovski stražar na mostu ni mogel zadržati smeha. Slišati ga je bilo do zadnje stražarnice na cesti: naj vedo vsi kameradi, da bo jutri zutraj dobil tri dni dopusta. Njegov »plena« je natančno sredi njegovega področja. Glej, kako bistroumno in natančno je izpeljal to stvar! Pustil je, da se je njegova divjačina približala vodi. Niti sekundo prej ni ustrelil. Poznati moraš ugodni trenutek. In on ga je spoznal, on, stražar na mostu!

Na vrhu klanca se je na cesti belil madež. Noč je s stegnjenim črnim jezikom lokala razlito kri sedemnajstletne punčke. Laboda sta nenadoma oživela. Rafal ju je splasil iz njunega marmornega miru, da sta z razprostrtimi krili hitro drsela od taboriščnega obrežja, kakor da bi na svojih belih perutih nosila mučeno življenje Danijele Prelešnikove.

Fela je stala kot pribita k straniščni steni.

Od stražarnice do stražarnice

V. LAMUT: V INTERNACIJI

ZRTVE VOJNE V KOČEVSKI OBČINI

Velik krvni davek v času od 1941 do 1945

Nedavni popis žrtev druge svetovne vojne v kočevski občini je pokazal, da je bil krvni davek, ki so ga plačali prebivalci tega področja, precej večji kot v mnogih drugih predelih naše republike. Popisovalci, ki jih je najela občinska popisna komisija, so obiskali vse kraje in družine v občini. Na dan so prišli podatki, o kakršnih se poprej niti sanjati ni dalo: v vojnem času je izgubilo življenje 979 ljudi, v vrstah NOV in v boju z okupatorji in njihovimi sodelavci je padlo 272 ljudi, prisilno odvedenih in poslanih v internacijo pa je bilo 1562 prebivalcev. V teh številkah niso zajeti oni, ki so sodelovali z narodnoosvobodilnim gibanjem, pa tudi invalidi iz NOB ne. Kljub temu podatki dovolj zgovorno pričajo, kako množično so bili pre-

ganjani prebivalci kočevske občine. Največ so pretrpeli občini Kolske doline, iz okolice Trave, Drage in nekaterih drugih krajev. Iz manjših vasi je okupator interniral celo starčke in otroke: iz Podplanine pod Travo na primer je odpeljal 41 ljudi, iz Padove pri Osilnici 39 ljudi, iz Bezgovice 28 ljudi, iz ostalih krajev pa nekoliko manj.

V razgovorih med popisom so oživeli mnogi spomini na dni boja in revolucije, mnogi prebivalci pa so pri tem zaželeli, da bi jim družba nudila več pomoči, čeprav jih, kot so povedali, ne pozablja. Kočevska občina vsega ne zmora sama, zato bi bilo prav, ko bi ji v skrbnem, pa tudi invalidi iz NOB ne. Kljub temu podatki dovolj zgovorno pričajo, kako množično so bili pre-

KONEC

Janko Kerovnik: 25. TESTAMENTI

Svatom je pijanost minila in stari Brnot je osupel gledal sina in majal z glavo. Topolščak je stal kakor okamenel, niti besedice ni spravil iz suhega grla.

»Kaži, kaj imaš tam!« velel je prvi in jako osorno sodnik. Nekov notranji čut mu je dejal, da se tu vrši kaj posebnega.

»I, tu, tu je pravi testament, gospod Topolščak,« vzkliknil je nekote na glas, ko je bil vrgel prvi pogled v pisanje, izročeno mu po Gotardu. »Kje si dobil to, Gotard?«

»Omahnjetov Tomaž mi je dal to pismo in rekel je, da ima še drugo, prav tako! A potem se je pobil!«

»In isto drugo imate vi, Topolščak!« Pri tem ga sodnik ni več nazival s pridevkom »gospod«. »Kako ste to prejel?«

Miklavžu se je vrtelo v glavi; krčevito se je prijel bližnjega svata, ali govoriti ni mogel.

»Vrag ti pasji! Ti boš mene zapiral v hlev, čakaj, jaz ti posvetim!« tako se oglašil v ozadju hripavi krič pijanega Klandra, ki je, otresujoč se hlapca, gugal se skozi hlevna vrata. »Gospod sodnik, gospod sodnik, ta je velel Tomaža pobiti, ta ošabni Miklavž! Kaj meni zato, če me obesijo, saj bodo tudi tebe, duša pasja!«

Vtis teh besed je bil nepopisen! Svateje so poskakali raz vozove in obstopili Topolščaka in meše-

tarja, katerega je pijanost kar očitno minevala. Sodnik pa je bil takoj samo — sodnik in uradnik. Ukazal je oba, Topolščaka in Klandra, zvezati in pol ure pozneje sta se vozila ženin in njegov nepovabljeni svat v spremstvu biričev, ki so prej pri preiskovanju Omahnjetovega Tomaža sodniku prisostvovali, mimo šentozvojske cerkve proti Brdu v zapor — namesto v svatovanje.

Za njima se je peljal sodnik z zdravnikom in pisarjem. »Škoda, škoda za tega moža!« zinil je enkrat. »Kake dobre rake je imel! Pa — uradno, to je prvo!«

Ali svatovanje so pri Brnotovih vendarle imeli. Leto pozneje sta se poročila Gotard in Metka — sedaj bogata nevesta.

Omahnjetov Tomaž je počasi okreval, a potem še mnogo let pestoval in varoval na Brnotovini vnuke in vnukinje svoje hčere.

Topolščak in Klander sta prebila svoji kazni, drugi svoje prostosti ni dolgo prenašal; prvega pa sem še jaz poznal in ga videl enkrat, ko se je peljal na zadnjem koncu samskega voza sedé po cesti mimo mene — star, umazan in raztrgan. In prav taka baba je šla mimo in godrnjaje dejala:

»Casih se je v kočiji vozil — sedaj pa na sori sedila!«

Sin njegov se je poduhovnil izven naše dežele, a umrl mladolet. Dom njegov pa je danes takov, kakor sem ga opisal v početku te povesti. Dve lipi stojita na dvoru ob cesti, za njima pa skoro razvalina podobno poslopje z razdrapanim ostrežjem in razbitimi okni; na dvoru rase gosta, temnozeleno trava, mimo pa teče gladka, bela cesta in, kdor prihaja tod, nihče ne zna, kako živo je bilo nekdaj tukaj in da je tudi človeška strast zapustila v tem razpadu svoj sled.

Mladi in samoupravljanje

Na vprašanja o delu in vlogi mladih iz Kočevja v samoupravnih organih odgovarja sekretar OBK ZMS Jože Novak

— O vlogi mladine v organih družbenega in delavskega samoupravljanja večkrat razpravljamo. Kakšno mesto ima kočevska mladina v teh organih, bodisi v kolektivih ali v občinski skupščini?

— Ze letošnje volitve so pokazale, da mladi zelo težko prodirajo. Od 17 evidentiranih možnih kandidatov za skupščinske odbornike jih je prišlo na kandidatne liste le pet, izvoljena pa sta bila samo dva. Kandidati — mladinci so odpadli predvsem zato, ker so kandidirali skupaj s starejšimi, bolj izkušeni in znanimi tovariši. Vzrok je tudi precejšnje nezauzanje v kvaliteto in uspešno delo mladine v organih družbenega upravljanja, njih mladina tudi na tem področju pokazala že veliko volje do dela.

Podobno je tudi v delovnih kolektivih, kjer je v organih upravljanja malo mladih. Lepo pa se mladina udeležuje v nekaterih večjih kolektivih, npr. Trgoprometu, Melaminu, Itasu, torej v podjetjih, kjer je zaposlena veliko mladine. Sicer pa mladinci v svojih željah večkrat di v svoje kratke, npr. pri

njihov prispevek k uspešni delu in nadaljni krepitvi delavskega samoupravljanja.

— Pred nekaj leti so imeli v nekaterih podjetjih mladinske proizvodne konference. Kako je zdaj s tem?

Mladinskih proizvodnih konferenc trenutno nimamo, jih pa komisija za gospodarstvo pri občinskem mladinskem komiteju spet pripravljamo.

— Kako naša mladina preživlja prosti čas?

Nedavno smo obiskali vse vaše aktivne ZMS in ugotovili,

da ima mladina na podeželju, kolikor sploh se živi mladih na vaseh, veliko voljo do dela, nimajo pa sredstev. Marsikje bi organizirali ali poživili kulturno-zabavno življenje, organizirali športne prireditve, vendar pa imajo še najboljše pogoje za uspešno delo v Kočevski Reki. V Kočevju bo mladina lahko organizirano delala v mladinskem klubu, ki ima zdaj prireditve dvakrat mesečno. Prva klubska prireditev, na kateri so nastopali nekateri domači kulturni delavci — Jarm, Figar in učenci glasbene šole, je uspela. Prizadevali si bomo, da bo mladinski klub postal resnično za točišče čim večjega števila mladincev in mladink iz Kočevja in bližnje okolice.

— vec

KOČEVSKA NOVICE

TE DNI V KOČEVJU

■ **O NEVSECNOSTI PRI VZDRŽEVANJU** pred vojno zgrajenih stanovanjskih stavb je občinska skupščina Kočevje že razpravljala. Tla, okna in sanitarije v teh stavbah so že močno izrabljene, pa tudi strehe in pročelja mestu niso v okras. Letošnja deželna pomlad je naredila v teh stavbah, ker zamakajo, precej škodo. Ponekod gre za manjše, drugod za večje okvare, vsekakor pa bo treba nekaj ukreniti. Tudi stanovalci bi lahko z boljšim odnosom do skupne imovine marsikaj popravili sami.

■ **NA PROSTORU BIVSE VRTNARIJE** v Gaju nasproti doma telesne kulture bodo letos poleti začeli graditi potrebno novo šolo. Vsi občani se s to gradnjo strinjajo, mnogim pa se zdi čudno, zakaj je bilo treba takoj hiteti s

podiranjem dosežane žične in betonske ograje okoli vrtinarije. Ograja so podirli, zemljišče pa pustili neurejeno, tako da lahko pride do nesreče. In še to: ali ni nihče pomislil, da bo moralo podjetje, preden bo gradilo šolo, po varnostnih predpisih postaviti začasno ograjo, ki bo zdaj večja, ker so dosežanja žična in betonska ograja podrli. Seveda bo potrebnih tudi več sredstev. Občani se torej le ne vprašujejo zaman, če je bilo potrebno ograjo odstraniti.

■ **PESKANJE NEKATERIH ULIC** gre prepočasni in tudi nenačrtno. Za primer nam lahko služi okolica avtobusne postaje. Tujci, ki obiščejo naše mesto, vidijo takoj velikega mlakuzja in neurejen dreverod pred šolo Mirka Bračica. Ali nam je res vseeno, kako sodijo o nas in o našem mestu turist?

■ **Z NAVADO, DA SMETI IN ODPADKE** iz avtobusov pometajo kar na tlak in na cesto okoli postajališča, bo treba prenehati. Sploh pa menda ni treba posebej poudarjati, da bi za red in snago okoli avtobusnega postajališča morala skrbeti podjetja, ki opravljajo avtobusne prevoze. —ko

Šolska razstava

Na osnovni šoli Jože Šeško so v nedeljo dopoldan odprli zanimivo razstavo izdelkov, ki so jih napravili učenci v minulem šolskem letu. Razstava je organizirana v počastitev dneva mladosti.

Na dana mladosti — 25. maja — je bilo preko 200 pionirjev z obeh osemletk v Kočevju sprejetih v mladinsko organizacijo. Za tako slovesnost je zelo primerna Baza 20 v Partizanskem Rogu, kjer že nekaj let sprejemajo pionirje v mladinsko organizacijo. Tako so pionirji spoznali žarišče našega narodnoosvobodilnega boja.

Svet šole na osnovni šoli Stara cerkev

razpisuje delovno mesto

— KUHARICE

v šolski mlečni kuhinji.

Pogoj za sprejem: veselje za delo v kuhinji in na šolskem vrtu. Ponudbe pošljite osnovni šoli Stara cerkev do 15. junija 1965.

FOTOKLUB KOČEVJE

prireja pod pokroviteljstvom »TURISTIČNEGA DRUŠTVA KOČEVJE«

RAZSTAVO FOTOGRAFIJE

ki bo v Kočevju od 3. 7. 1965 do 18. 7. 1965

1. tema: Kočevje in Kočevska
2. ves razstavni material, ki ne sme biti manjši od 18 x 24 in ne večji od 30 x 40 cm, je poslati do 30. junija 1965 na naslov:

FOTOKLUB KOČEVJE (Kemična tovarna, Kočevje)

Za vse ostale informacije se obračajte na gornji naslov.

Fotomaterij, vabimo vas k sodelovanju.

FOTOKLUB KOČEVJE

48 starčkov in stark so obdarovali

Solarji v Loškem potoku smo 20-letnico osvoboditve proslavili nadse slovesno. Dopoldne smo imeli tek čez drn in strn, ki je povzročil veliko veselja zlasti med pionirji prvih razredov. Po tekovanju pa so učence višjih razredov obiskale 48 starejših Potočanov, takšnih, ki so stari 80 let ali več. Učenke 8. razreda so že prej pripravile skromna darila, ki jih je prispeval Rdeči križ. V dvojicah smo darila raznesli po vaseh. Teško je popisati veselje, ki smo ga s tem prinesli v skromne, tihe izbe ostarelih. S solzami v očeh so nam zagotavljali, kako veseli so, da smo se jih spomnili. Pokramljali smo z njimi in jim obljubili, da jih bomo še obiskovali.

Milka Krže, 7. raz. osnovne šole LOSKI POTOK

Obiskali smo Sodražico

■ Sodražica je 25. maja, na dan mladosti, praznovala krajevni praznik. Teško bi govorili o kakršnikoli primerjavi sedanje Sodražice z ono pred dvajsetimi leti; vsa je nova, vstala je iz ruševin, kajti vojna vihra je tu pustila kot le malo. Po številnih bombardiranjih (26 in 27) je le malo hiš ostalo celih. Se zdaj se vse rane niso zacelile, vendar je Sodražica iz leta v leto drugačnejša; na starih ruševinah rastejo novi domovi, lepši, večji, svetlejši. Le razmajani, hudo postarani most, ki se noče in noče umakniti novemu, še vedno spominja na vojno vihro.

■ Na območju krajevnega urada Sodražica je 652 naseljenih hiš s 748 gospodinjstvi. V 39 naseljih živi 2877 ljudi — 1399 moških in 1478 žensk. Na območju krajevnega urada je letos umrlo 12 ljudi, poročilo se je pet parov, rodil pa se je le en otrok. Otroci, rojeni v bolnišnici, niso šteti, jih je pa precej.

■ Sodražani bi si radi čimprej zgradili tudi kopalnico. Načrti so bili izdelani že lani, teren je pripravljen, jama skopana. Lani so bili pripravili tudi nekaj materiala. Le denarja ni. Kopalnica bi bilo velika pridobitev tudi za razvoj turizma.

RESETO

■ Sodražsko pokopališče je eno redkih, ki so bila še pred vojno občinska. Zdjaj posebni odbor že dve leti urja pokopališče, kolikor je pač sredstev. Dela bodo stala okrog 6 milijonov. Razen obzidja, ki je že končano, bodo uredili tudi mrliške vežice. Menijo, da bo pokopališče dokončno urejeno prihodnje leto.

■ Osemletko bo letos zapustilo 52 učencev. Vseh osem razredov bo končalo 23 učencev. Vpisali se bodo največ v različne srednje šole, nekaj tudi na učiteljske. Od teh 23 učencev ne bo nihče ostal na domu, na zemlji! V prvi razred se je vpisalo 35 učencev, 12 pa na dveh podružničnih šolah, na Gregorju in na Gori. Tako bo sodražsko osemletka imela letos 370 učencev.

■ Na šoli imajo precej težav s kadrom. Jeseni jim bo manjkalo

SKUPŠČINSKI DNEVNIK

■ V PONEDELJEK STA SE SPET SESTALA oba zbora občinske skupščine Ribnica, najpomembnejša točka dnevnega reda pa je bilo poročilo o delu sveta za zdravstvo. V razpravi po poročilu, ki ga je podal podpredsednik skupščine Vinko Mate, so nekateri odborniki zanimali predvsem za zdravstveno zavarovanje kmetov in kmetov — borcev ter za morebitno združevanje pasivnih komunalnih skupnosti socialnega zavarovanja z večjimi, močnejšimi zavodi. Podrobneje bomo o delu sveta za zdravstvo spregovorili ob drugi priložnosti.

■ SKUPŠČINA JE TUDI POTRDLILA SKLEPE o ustanoviteljstvu zdravstvenega centra z več drugimi občinami — z ljubljansko, grosupeljsko, kočevsko itd.

■ NA TEJ SEJI SO IMENOVALI TUDI ČLANE novih skupščinskih svetov in komisij. Alojz Zbasiš je Dolenje vasi je predsednik sveta za splošno in notranje zadeve, Karolina Mihelič sveta za družbeni plan in finance, Anton Marolt je predsednik sveta za delo, Anton Govže iz Zapotoka predsednik sveta za industrijo in obrt, Fani Gelze sveta za blagovni promet, gostinstvo in turizem, Alojz Lavrič je predsednik sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, Janez Pucej sveta za stanovanjske zadeve, France Trdan predsednik sveta za komunalne zadeve in urbanizem, Janez Debeljak je predsednik sveta za šolstvo, Stefan Lovšin predsednik sveta za kulturo in tolesno kulturo, Angelca Ivanovič sveta za zdravstvo, dr. Vida Čvar predsednica sveta za socialno varstvo in varstvo družine, France Die pa je predsednik sveta za narodno obrambo.

Začasni odloki

Na nedavnem posvetu predstavnikov sindikalnih podružnic v Ribnici so obširno razpravljali o novem zakonu o delovnih razmerjih. Sklenili so, naj organi uravljanja takoj začno pripravljati začasne odloke, ki bodo urejali notranje odnose v kolektivih do sprejema stalnih odlokov. Poleg tega so sklenili, da bo delovnim organizacijam pri tem nudila kar največjo pomoč statutarna komisija pri občinskem sindikalnem svetu, potrebno tehnično pomoč pa naj bi posredovala s svojimi strokovnimi sodelavci delavska univerza iz Ribnice. —r

Pot je treba popraviti

V Velikih Podpoljanah pri Ortneku vodi vaška pot skozi podvoz, ki mu pravijo ljudje »luknja«. Pot je dotrajana in terja popravilo. Svoj prispevek naj bi dala Kmetijsko gozdarsko posvetovna služba, ker prevaža tod les, del sredstev za popravilo pa naj prispeva tudi železničar.

Analiza letošnjih volitev

V petek dopoldne so na razširjenem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze v Ribnici razpravljali o pripravi in izvedbi spomladanskih volitev v občinsko, republiko in zvezno skupščino. V analizi, ki jo je podal predsednik SZDL Dušan Lavrič, je bilo poudarjeno, da so se prve priprave na volitve pričele že jeseni, s konferencami krajevnih organizacij. Čeprav so na konferencah govorili predvsem o liku odbornika v sedanjih pogojih in o njegovi vlogi in mestu v družbenem samoupravljanju, so v nekaterih krajih tudi že evidentirali prve možne kandidate.

Za občinski zbor je bilo za 13 odborniških mest evidentiranih 67 predlogov (dve ženski), za zbor delovnih skupnosti (12 mest) pa 54 predlogov (18 žensk). Na zborih volivcev so potem podrobneje razpravljali o zbranih predlogih in se odločili za najustreznejše kandidate, ki so tudi prišli na kandidatne liste. Zal so bili zbori volivcev v nekaterih večjih krajih slabše obiskani, medtem ko je bila udeležba v manjših, oddaljenih naseljih zelo dobra.

Posledica dobrih predvolilnih priprav so tudi razmeroma dobri volilni rezultati, ki so vsekakor boljši od rezultatov izpred dveh let. Če odštejemo precejšnjo število volivcev, ki so v vojski, na delu v Nemčiji ter kaka drugače opravičeno odsotni, je bila dejanska udeležba na volitvah malemestna. Se najboljše udeležba je bila v Goričih vasi, kjer ni volilo precej mladih ljudi, delavcev.

Na petkovem plenumu so sklenili, da bo treba izkušnje teh volitev kar najkoristneje uporabiti pri volitvah čez dve leti, ko

Šola brez delavnic, kabinetov...

Šola v Loškem potoku, osemletka, ima precej velike težave s kadrom. 264 otrok poučuje osem učiteljev, manjka pa predvsem profesorjev za matematiko, slovenščino, učiteljev za razredni pouk, vendar se na razpisih nihče ne javi. Daleč je, predaleč.

Potoška osemletka dela v zelo težkih pogojih in so jo zaradi tega hoteli že ukiniti. Nimajo delavnice za tehnični pouk niti kabinetov ali shramb za učila. Le knjižnico imajo zelo lepo in bogato založeno ter precej učil, tudi izpred vojne. V prvi razred se je letos vpisalo 37 novih učencev. Zdjaj je v prvem razred naprej je zagotovljen stalen, enakomeren dotok novih učencev. Zdjaj je v prvem razredu 43 otrok, šola pa bo zapustilo 34 učencev.

Cigani v Ribnici

V nekaterih ribniških podjetjih je zaposlenih nekaj Ciganov, še več pa je takšnih, ki ne delajo nikjer in niso nikjer prijavljeni. Čeprav Ciganov ni posebno veliko, so z njimi težave, zlasti s tistimi, ki imajo predolge prste. V Ribnici zahajajo tudi Cigani iz sosednje kočevske občine, zato jih oblastni organi zavračajo nazaj, razen zaposlenih. —r

Kurirska javka pri »Debeli bukvi«

Velikopoljanski pionirji so se srečali z gregorjskimi, ko so nosili kurirsko voščilo, pri »Debeli bukvi«. Tam so izmenjali poždrave in torbo. Obe skupini sta bili silno resni in sta se razšli in sestali tiho in neopazno, tako kot je bilo to v NOB. Poljanci so po skrivnih gozdskih poteh, ki jih poznajo samo domačini, nadaljevali pohod proti novi javki, kjer so jih čakali velikolaški pionirji. Vsi pionirji so svojega naloga razumeli in jo častno izpolnili. V. P.

30. maja »Pokaži, kaj znaš!«

V počastitev tedna mladosti bo kočevska mladina, organizirana v nedavno ustanovljenem mladinskem klubu, priredila v nedeljo, 30. maja, v Šekovem domu oddajo »Pokaži, kaj znaš!«. Mladi bodo na oddaji pokazali svoje znanje o narodnoosvobodilni borbi na Kočevskem.

gradnji samskih stanovanj. Odkar je bil zgrajen samski blok (in v njem stanuje precej družin), je gradnja samskih stanovanj za mlade delavce zamrla. Podjetja, ki imajo precej mladih in delavskih svetih in drugih organih, so se odločila, da bodo kupila nekaj samskih stanovanj — vendar stanovanj za samske delavce nihče ne gradi!

— Kako pa je bilo pri sedanjih volitvah delavskih svetov?

Trenutno še nimamo končnih podatkov, vendar se je stanje precej popravilo. V Itasu je mladinski aktiv skupaj z osnovno organizacijo razpravljala o najboljših kandidatih — mladincih za DS. Omeniti pa velja to, da se mladi člani organov upravljanja na seje premalo pripravljajo, premalo se o določenih vprašanih posvetujejo z ostalimi mladinci, prav tako se z njimi premalo sestajajo po sejah DS in UO. V nekaterih kolektivih na mladinskih sestankih enkrat na mesec razpravljajo o proizvodnji, izvozu ipd.

Na splošno pa velja, da so nekateri člani samoupravnih organov, tudi mladi, premalo družbeno ekonomsko razgledani, kar se kaže pri njihovem delu v teh organih. Razumljivo, da o pomembnih vprašanjih, o katerih bi morali odločati vsi, sklepajo le vodilni in tisti, ki se na to spoznajo. Mislim, da ni najvažnejše število mladih in organih upravljanja, pač pa

NESREČE

Opel-Rekord ustavljen med prehitvam... Na cesti v Dolinih pri Adlestihu je voznik osebnega avtomobila Opel-Rekord Stane Grabrijan...

Na ovinku vozil po levi... Na cestnem ovinku v vasi Korošnje pri Črnomlju sta se 18. maja popoldne zleteli dva avtomobila...

Jaguar pod cesto... Nesrečno vožnja je imel Švicar Carlo Ferrari 20. maja popoldne, ko se je v osebnem avtomobilu Jaguar peljal po avtomobilski cesti mimo Gimajne...

Običaj v Ruhi vasi... 20. maja se je na avtomobilski cesti zalezel ob ščitno ograjo pri Ruhi vasi Karel Karlin...

Pšenico vozil in se prevrnil... 21. maja se je na avtomobilski cesti pri Kartolovem prevrnil tovornjak KP-29-41...

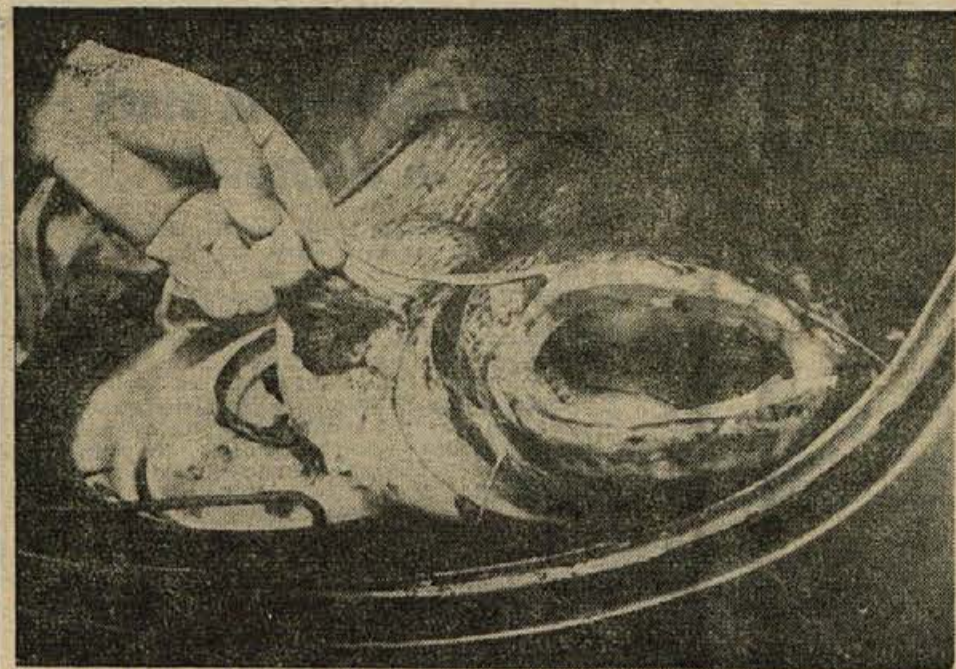
Kolesar naravnost in osebni avto... 22. maja, pred devetnajsto uro, se je v Kanjarici pri Črnomlju kolesar Smil Mujkič zalezel v osebni avto...

Brez luči v nesrečo... 23. maja zvečer je voznik osebnega avtomobila Peter Lovrič pri Dolenjskih Toplicah zapeljal s ceste in se prevrnil...

Tovornjak in plamenih... Na avtomobilski cesti pri Biču se je 4. maja vrnil tovornjak reškega podjetja Avto-trans...

Eksplozija v Straži... 22. maja ob 17.15 se je v avtomobilskem parku podjetja COB JANIČ med delom težko ponesečih sofer Franc Kuma z Malega Slatnika...

Zgorela dva ara gozda... 17. maja zvečer je začel sretiti gozdar iz Lovki pri Črnomlju Gašič in delavci kmetijskega obrata...

KAJ NEKI PREDSTAVLJA TA SLIKA? Nikar se ne ustrašite: to je somov gobec, ki ga je pred tedni zapel na trnek, velik komaj toliko, kot bi zakrivil bučko...

Kati je poštena tatica...

V ponedeljek dopoldne je neka tovarišica na trgu pred Metropolom nič hudega sluteč odprla denarnico. Tedaj je iz zraka privrčala nekakšna temna senca...

Kot smo lahko razbrali iz maloprej opisane dogodka, je Kati poštena tatica, zato rojstni podatki, s katerimi bomo postregli zdaj, ne sodijo med običajne policijske formalnosti...

Kati se je rodila v gradu! Tovariš Lado Stepišnik je o svoji ljubljenci nadrobil iz gradu na slavnato ležišče... Ceprav po poreklu grajska gospodična, se je Kati kar prijetno počutila v novem domu...

STRAH PRED PUŠČO

Naši Cigani na obisku pri svojih sonarodnjakih v povsem drugačnih okoliščinah, pa so k temu...

Belu siv kombi se je gnal, kot bi ga poganjala rado-vednost posadke, ne pa super benzina. Tuje je bilo vse: cesta, vozila, ki so jih prehitovali, ljudje...

Toda na to ni nihče pomislil. Razgovor se je zasukal povsem drugim. »Se slabše bomo videli, kot imamo v novomeški občini,« je omenila Matilda.

»Najbrž so tam še večji divjaki kot pri nas,« je pripomnil moški. »Kakšni pa naj bodo Cigani, če ne ciganski?« je vprašala po vseh glavah. Ko so se peljali po predmestju Murske Sobotne in zagledali

Popoldne, pred 15. uro, je bil krajši sestanek v zadržnem domu, v zasebju pri Pušči. Domenli naj bi se za obiske po ciganskih vaseh, da bi videli, kako živijo ti ljudje, kako se obnašajo, govorijo in podobno.

Socialni delavci murskosloboške občine, Hakel, je v nekaj besedah povedal o nasehovanju in zgodovini Ciganov ter kako tam rešujejo cigansko vprašanje. Gostje očitno niso dobro razumeli, kaj je hotel socialni delavec...

Kati sta res našla v neki hiši, toda bila je strašna na pogled. Perutnico je imela zlomljena, na repu ni bilo nobenega peresa in toliko da je stala na nogah. Tako ji je zletela Jelica in roko in začela zobati, čeprav prej ni marala od nikogar spiti.

Ne bo odveč, če zlasti našim otrokom ob tej priložnosti st nastovimo nekaj besed: Kati je ptič, takšen kot vsak drug, je pa svojevrstna in lepa privlačnost našega mesta.

Ljubo doma, kdor ga ima - tako misli tudi Kati... Ko je Kati svrglasta lani odmarala, jo je Lado Stepišnik, ki pičuje ni maral kratiti svobode, odnesel na Hmeljnik in jo spustil tam, kjer jo je našel. Cez teden dni je šel pogledat in na Hmeljniku, toda Kati se na klicanje ni oglašila. Ker se je ptiček privadil ljudi, mu je bilo že žal,

Prekmurju, ki živijo v veliki pripomogli hiša v desetih dneh pod...

»Koliko pa je prekmurjska občina?« »Za ciganske hiše ne prispeva nič, saj so Cigani take možnosti, drugi občani.«

To smo si sami naredili... Zatorez so naposled zavzeli, le in kombi se je ustavljal. Izstopili so. Tu pa je že bila ena izmed vasi prekmurjskih Ciganov.

Zvedeli so, da so jim v Pušči pripravili kosilo. »Kaj bomo pa jedli, ko pa ti tu kaj verjetno še zase nimajo dovolj,« je spet pripomnila Matilda, na katero je novo okolje nemara najmanj delovalo.

Popoldne, pred 15. uro, je bil krajši sestanek v zadržnem domu, v zasebju pri Pušči. Domenli naj bi se za obiske po ciganskih vaseh, da bi videli, kako živijo ti ljudje, kako se obnašajo, govorijo in podobno.

Socialni delavci murskosloboške občine, Hakel, je v nekaj besedah povedal o nasehovanju in zgodovini Ciganov ter kako tam rešujejo cigansko vprašanje.

Kati sta res našla v neki hiši, toda bila je strašna na pogled. Perutnico je imela zlomljena, na repu ni bilo nobenega peresa in toliko da je stala na nogah.

Ne bo odveč, če zlasti našim otrokom ob tej priložnosti st nastovimo nekaj besed: Kati je ptič, takšen kot vsak drug, je pa svojevrstna in lepa privlačnost našega mesta.

Ljubo doma, kdor ga ima - tako misli tudi Kati... Ko je Kati svrglasta lani odmarala, jo je Lado Stepišnik, ki pičuje ni maral kratiti svobode, odnesel na Hmeljnik in jo spustil tam, kjer jo je našel.

Saša Dobrila: ARGONAVTI

ARGO PA SE JE ZAPUŠČENA POZIBAVALA V JOŠKEM PRISTANU.

SMEH STOLETIJ

Jožef II. je obsodil štiri vojake na smrt. Pozneje je ukaz prekalil in zapovedal, naj ustrelje samo enega izmed njih. Vojaki bi morali med seboj kockati, ustrelen pa bi bil tisti, ki bi vrgei najmanjše število. Trije so vrgli kocke, četrti pa ni hotel vzeti kocke v roke.

Na seji ministrskega sveta je kancler listino naglas prebral: »Kaunitz je osel, Jožef drugi.« Neka dvorna dama je ob priložnosti omenila Metternichu, da ima samo štirideset let. Znani reakcionar jo je zavrnil: »Kako vam ne bi verjel, saj me že polnih dvajset let pripravljate o tem.«

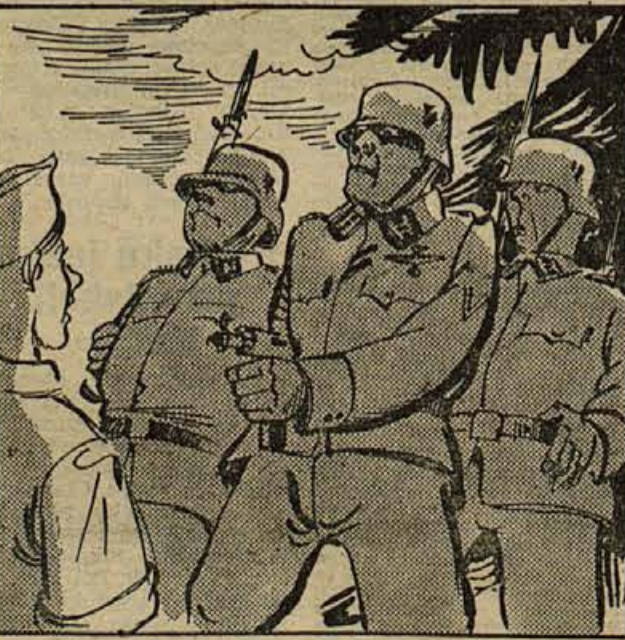
Mlad pesnik se je v družbi, kjer so govorili o pesništvu, širokoustil, da se je rodil istega dne, kot je umrl Goethe. Saphir je pripomnil: »Oba dogodka sta velika izguba za nemški narod.«

Ko je bil Nestroy ravnatelj dunajskega Karlovega gledališča, je planila mlada igralka v njegovo sobo in vzkliknila: »Oh, gospod ravnatelj, ne verujte podlim obrekovanjem, ki jih razširjajo o meni! Praviyo, da imam šest nezakonskih otrok!« Nestroy jo je miril: »No, no, nikar se ne razburjajte! Od tega, kar ljudje govorijo, je navadno le polovica res.«

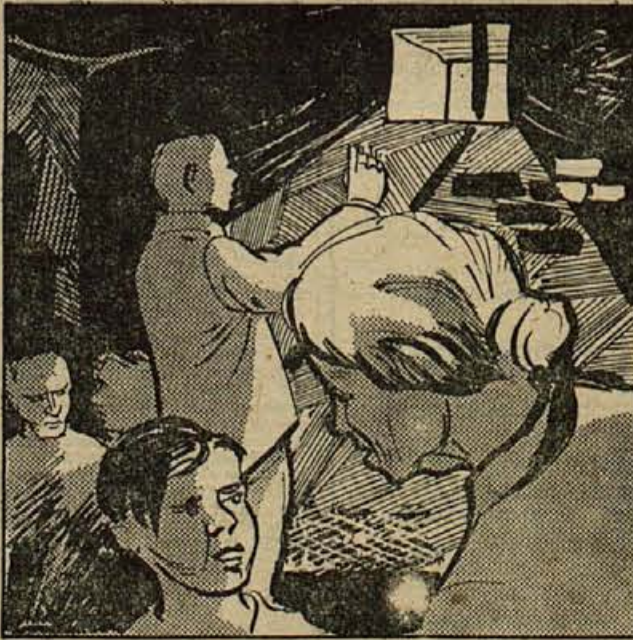
Avtor komedije »Lumpacij Vagabunda« je bil povabljen h gospe, ki je bila znana po svoji skoposti. Po obedu, ki je bil seveda zelo pičel, je gospa vprašala humorista: »Kdaj bi spet želeli obedovati pri meni, gospod Nestroy?« »Najrajši takoj,« je odgovoril. Kmalu nato je zbolel. Ko je ozdravel, ga je gospa spet povabila. Nestroy je služabniku, ki je prinesel povabilo, dejal: »Zelo mi je žal, ker ne bom mogel priti. Zdej mi gre že na bolje in lahko spet jem.«

K skladatelju priljubljenih »dunajskih valčkov« je prišel starejši, dobrodušen in bogat gospod. »Star sem že,« je dejal, »najbrž ne bom več dolgo tlačil zemlje. Zato bi vas, dragi mojster, prosil, da mi izpolnite veliko željo. Vaša glasha mi je od sila všeč in reš bi mi ne mogli pripraviti večjega veselja, če bi mi pri pogrebu zaigrali enega izmed svojih prekrasnih valčkov.«

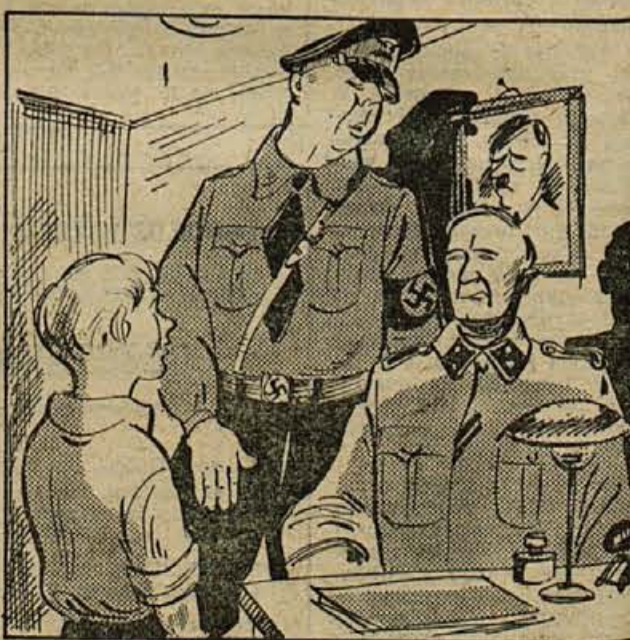
VIHARNA POMLAD

81. - Blizal se je Stahovici. Ustavil se je in pomislil, da bi bilo prav, ce da (titovko v zep. Toda zakaj neki, je pomislil, samo malo jo bom se nosil na glavi. Nemecev gotovo ni blizu, vsi so zbežali v Kamnik. Veselo je nadaljeval pot. Nenadoma je stala pred njim, kot bi padla z neba, nemška patrola. Rudi je stekel, da bi ušel, toda čokat Nemeec ga je prijel za ramo in za držal. Rudi je bil ujet.

82. - Rudi se je znašel v kamniških zaporih. Vrgli so ga v celico, polno ljudi, ki so mrki in molčeči ležali na opečnatih tleh. Stara ženska s dolgimi sivimi lasmi se je obrnila k njemu: »Kaj si pa ti storil, da so te zaprli sem?« Rudi se je spomnil navodil, ki mu jih je bil dal Jaka za primer, če bi ga ujeli - nikjer ne pripoveduj ničesar, nikomur - in rekel je: »Ne vem. Ničesar ne vem.«

83. - Drugi dan so ga zaslišali. Jaka ga je nekoč naučil pet ali šest stavkov, ki naj jih pove, če bi ga Nemci izpraševali; potem pa, ko mu zmanjka odgovorov, se sme samo še jokati. Krčevito se je držal tistih stavkov. »Si videl partizane?« - »Sem, mnogo jih je bilo.« - »Kako so bili oboroženi?« - »Imeli so velike puške z luknjami v cevih, mitraljeze, vsak drugi je imel tako puško.«

Fant nas ima za norca, je dejal človek, ki je nemškemu izpraševal Rudija, oficirju, ki je sedel na mizi. »Izprašuj dalje,« mu je ukazal oficir. Rudi je odgovoril še na tretje in na četrto vprašanje, pa se ni več spomnil odgovorov in je, kot mu naročil Jaka, zajokal. »Samo dela se, kot da je dejal tisti človek in udaril Rudija, da je odšel tako puško.«

Beda nacionalnega ponosa? Zakaj tako majhna udeležba?

Stanje kulturno zgodovinske dediščine, ki smo jo prevzeli od naših prednikov, je zrcalo našega nacionalnega ponosa - v tekmi za dinar smo vse premalo cenili to, kar je nima priča naše preteklosti. - Pomembni kulturno-zgodovinski spomeniki v občini Krško propadajo, ker jih nihče ne vzdržuje - Ni sredstev za obnovo napisov na spomenikih NOB.

Občinski plenum SZDL, ki je bil 19. maja v Krškem, naj bi razpravljala o turizmu in kulturno zgodovinskih spomenikih v občini. Razgovor o obojem je zelo potreben, saj je ogled spomenikov zgodovinske preteklosti privlačna turistična zanimivost za vsakega tujca. Pri razvijanju turizma moramo torej dati takšnim objektom kar največji pomen. Iz poročila o dejavnosti turističnega društva v Krškem je bilo razbrati marsikaj, s čimer se lahko društvo ponaša, pa tudi načrti so obsežni.

Tragični prizvok pa je dobil plenum takrat, ko so načeli pogovor o kulturnih spo-

menikih. Če smo prej rekli, da so spomeniki naše zgodovinske preteklosti za tujce privlačna turistična zanimivost, velja poudariti, da so za nas eden od izmed pomembnih temeljev našega nacionalnega ponosa. To je dragocena zapuščina, ki priča o tvornosti, o kulturnih prizadevanjih in o razvoju naših prednikov v minulih stoletjih.

Predvajani barvni diapozitivi so pokazali žalostno stanje Valvasorjeve hiše, stavbe prve Bohoričeve stanovske šole, Hočevarjevega mavzoleja, Šrajbarjevega turna, cerkve Sv. Duha, Mencingerjeve hiše in groba ter drugih pomembnih spomenikov v Krški občini. Resno se moramo zamisliti ob tem, da tako dragocenih stavb in spomenikov nismo vzdrževali, še več brez osnovnega smisla za dostojnost smo pustili, da propadajo, se izpreminjajo v skladišča in smetišča in da se na njih izživlja huliganstvo mladega rodu. Res ni odveč opozoriti ob tem, da so Nemci kot premagani narod po vojni svoja mesta obnovili natančno tako, kot so bila pred vojno, in da so obnovo prispevali posamezniki in družba. Kaj pa mi?!

Gradnja stanovanj za trg se zatika

Gradbeno podjetje SAVA v Krškem je v zvezi z omejevanjem obratnih sredstev izgubilo kredit v znesku 100.000.000 din za gradnjo stanovanj za trg. Stanovanja so že gradili, zdaj pa zmanjkuje sredstev za dograditev. Občinski stanovanjski sklad ima iz dotoka premalo sredstev za premostitev, zato SAVI ne more pomagati in bo ta verjetno morala dograditev enega stolpca odložiti na prihodnje leto. Hkrati s tem je še vedno vprašanje gradnje nekaterih stanovanjskih stavb, ki so bile v načrtu za letošnje in prihodnje leto.

Izgovarjati se na občino, je najlažje, toda kje je bil naš nacionalni ponos, ko smo asfaltirali ulice in trge ter gradili tovarne, pa pri tem prepustili pozabi in razpadanju tisto, kar so prejšnji rodovi s skrbjo negovali in vzdrževali? Zmajati z rameni in reči: »Občina je kriva!« je nepošteno, ker bi lahko rešili marsikaj zgolj z človeškim

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini in hvaležni vam bodo za pozornost!

odnosom do stavb, ki propadajo, s pobudo raznih organizacij in s prostovoljnimi delom občanov ter z zelo majhnimi sredstvi - tako so ugotovili na plenumu.

Predstavniki ZB je povedal celo to, da ne vedo, kje dobiti sorazmerno malenkostna sredstva za obnovo spomenikov NOB. Poglejmo torej spomenike iz naše preteklosti in spomenike NOB in se vprašajmo: ali smo ponosni na to, da smo Slovenci, da smo narod, ki se že poldrugetisoletje upira napadom tujcev, da smo narod, ki je pred dvema desetletjema ramo obrami z drugimi jugoslovanskimi narodi izvojeval revolucijo?

Resolucija proti napakam

Ne cene, temveč storilnost naj prinese gospodarskim organizacijam večji dohodek - Večjo vlogo strokovnjakom in analitikom

Sestnajst gospodarskih organizacij trebanjske občine je v prvem letošnjem četrtletju doseglo 26 odstotkov letnega plana celotnega dohodka, oziroma za 64 odstotkov več kot lani v enakem obdobju. Bolj kot dohodek so se povečali materialni stroški, in sicer za 66 odstotkov. To pa je zaskrbljujoče in kaže na nesoglasja v gospodarjenju. Občinska skupščina je na seji 20. maja sprejela resolucijo o osnovnih smernicah za intenziven gospodarski razvoj z željo, da bi jo obravnavali vsi samoupravni organi, sindikati in druge organizacije v podjetjih. Resolucija naj bi jih spodbudila, da bi začeli primerno ukrepati in spoštovati merila za delitev čistega dohodka.

V resoluciji je zlasti poudarjena misel, naj bi gospodarski napredek temeljil predvsem na večji marljivosti. Delovne organizacije bodo morale povečati proizvodnjo in dohodek, tako da bodo kar najbolj izkoristile rezerve, ne pa na račun dražjih izdelkov. Poslej si bodo namreč same

ustvarjale tolikšen dohodek, ki bo zadostoval za osebne prejemke, osnovna sredstva in investicije. Ukrepi naj bi zlasti vplivali na to, da bodo delovne organizacije izboljšale kakovost izdelkov in povečale proizvodnjo.

Predsednik zbora delovnih skupnosti Stefan Potočnik je rekel, da se je predlog za resolucijo rodil in oblikoval po temeljiti razpravi v kateri so sodelovali predstavniki samoupravljanja, direktorji, politični delavci in zbor delovnih skupnosti. Po njegovem mnenju bodo morali predvsem sindikati poskrbeti, da bodo delovne organizacije resolucijo vzele resno in

Za začetek 15 učilnic

Štiri učilnice na Mirni so premalo za 347 učencev, saj pride v tej stiski na učence le 0,74 kvadr. metra površine, namesto 2 kvadr. metrov, kolikor je potrebno. Odločili so se za gradnjo nove šole, ki bo imela 23 učilnic in telovadnico, zgradili pa jo bodo v dveh etapah. V prvi etapi bo šola dobila 15 učilnic, od tega tri za posebni pouk, kar bo veljalo 287,2 milijona dinarjev. Občinska skupščina je sklenila najeti posojilo, ker bi šolo radi začeli graditi čimprej.

Otroški vrtec bo v nastajajočem bloku

Otroško varstvo v Trebnjem pretresajo od sestanka do sestanka, vselej pa se zadeva ustavi pri sredstvih, ki jih še za drugo primanjkuje. Šele te dni se je ponudila priložnost, da stanje obrnejo sebi v prid. Republika je namreč za trebanjski vrtec odobrila posojilo 10 milijonov dinarjev. To bo zadostovalo, da bodo lahko odkupili in uredili za otroško varstvo štiri sobe v novem bloku, ki so ga pred kratkim začeli graditi na prostoru, kjer je stala kovinska delavnica.

Delavska univerza v Krškem je skupaj z občinskim sindikalnim svetom priredila 12. maja enodnevni seminar o notranji zakonodaji v podjetjih in o novem zakonu o delovnih razmerjih. O prvem gradivu je predaval predsednik komisije za delavsko samoupravljanje pri republikem svetu sindikatov Slovenije Mitja Švab, o drugem pa Radovalj Aleksander, predavatelj pravne fakultete iz Ljubljane. Na seminaru so bili vabljeni predsedniki DS, predsedniki sindikalnih podružnic in vodje strokovnih služb. Udeležiti bi se ga moralo najmanj 100 poslušalcev, vabilu pa se jih je odzvalo le 46, kar kaže na dokajšnjo nezanimanje. Zlasti v manjših delovnih organizacijah, pa tudi sploh, je veliko nejasnosti, tako v zvezi z notranjo zakonodajo podjetij, kot z novim zakonom o delovnih razmerjih. Vprašati se torej

moramo, kaj je vzrok tako slabe udeležbe? Vsi slušatelji so bili s seminarjem zelo zadovoljni, saj so na njem zvedeli marsikaj novega tudi o skrajšanem delovniku.

Seminar za nove odbore sindikalnih podružnic

Občinski sindikalni svet v Krškem pripravlja skupaj z delavsko univerzo dvodnevni seminar za predsednike in tajnike na novo izvoljenih sindikalnih podružnic. Na seminarju bodo govorili predvsem o nalogah sindikata v zvezi s V. kongresom Zveze sindikatov Jugoslavije, kot tudi o novih gospodarskih ukrepih, o novem zakonu o delovnih razmerjih in še o raznih drugih pomembnih vprašanjih. Udeleženci se bodo seznanili tudi s pripravljanim in tehniko vodenja sestankov ter s tem, kako uresničevati sklepe sestankov.

Vselili bi se za 40 milijonov

Če se bo tovarni šivalnih strojev na Mirni posrečilo dobiti še 40 milijonov dinarjev, se bo lahko že letos vselila v nove prostore. Tovarno obnavljajo že drugo leto, razne težave - kot pomanjkanje reprodukcijskega materiala in obratnih sredstev - pa silijo to delovno organizacijo, da čimprej uredi delo v novi in prostornejši dvorani. Šele tedaj bo lahko povečala produktivnost, znižala proizvodne stroške in ustvarila večji dohodek.

Učiteljska stanovanja

Zaradi pomanjkanja stanovanj za učitelje je bilo v trebanjski občini že več težav. Letos se obeta precejšnje izboljšanje v Sentrupertu in Velikem Gabru, kjer bodo uredili učiteljska stanovanja v novi oziroma preurejeni stavbi.

Včeraj pionirji, danes mladinci

Na Mirni so 23. maja sprejeli v Zvezo mladine nad 150 pionirjev iz osnovnih šol. Na slavnosti je govoril predsednik občinskega komiteja Trebnje Stane Peček, mladincem pa so čestitali tudi predstavniki občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij. Posebni poudarek slovesnosti je dal kulturno športni program. Priznanje so dobili tudi mentorji za pomoč pri delu šolskih aktivov ZMS. Nekatera športna tekmovanja so zaradi slabega vremena odpadla, zato so jih izvedli ob sprejemu štafete bratstva in enotnosti.

Kaj pa stanovanja za borce?

1962. je bila v Krški občini v stanovanjskem skladu prvič odobrena posebna kvota za potrebe borcev. Takrat je 26 prosilcev prejelo stanovanjske kredite v znesku 12.000.000 din. 1963. je bilo 23 prosilcem odobrenih za 8.600.000 din kreditov, lani pa so prosilci iz vrst borcev prejeli za 15.000.000 din kreditov. Poseben problem v stanovanjski gradnji so starejši borci na podeželju, ki imajo stavbe že napol razpadle, pa sami niso več pri moči, da bi jih popravljali. Tudi sicer so potrebe po stanovanjskih kreditih med borci v občini zelo velike. Samo za dograditve in popravila stanovanj zaposlenih borcev bi potrebovali 51.000.000 din, za novogradnjo pa 77.000.000 din. Za popravila stavb, v katerih živijo borci - kmetje, bi bilo treba 171 prosilcem odobriti za 104.750.000 din kreditov. S približno 235.000.000 stanovanjskih kreditov bi lahko rešili stanovanjsko gradnjo za borce v občini, za kar bi v prihodnjih štirih letih potrebovali po 60.000.000 na leto. V proračunih lahko organizacija upa le na 15.000.000 vsako leto.

Senovčani so v skrbeh za mesnico

V Dolenjskem listu smo že brali, da namerava kmetijsko kombinat Krško ukiniti eno izmed obeh mesnic na Senovem, v tej, ki bo ostala, pa namestiti dva sekača. Senovčanji bomo tej nameni nasprotovali tako dolgo, dokler ne bo preskrba Senovega z mesom urejena. Vprašujemo se, zakaj bi morali hoditi po meso samo v eno mesnico, ko so pred vojno (kot dobro vemo) poslovala na Senovem po tri in štiri mesnice. Zategadelj menimo, da je enostranski ukrep kombinata obsojanja vreden in mu nasprotujemo tudi zato, ker je bila takšna odločitev sprejeta brez poprejšnjega razgovora s krajevnimi činitelji in prebivalci. Na prazne objube se ne moremo zanašati, ker je dovolj bridka izkušnja premostitve klavnice iz

Krškega v Kostanjevico, o kateri je bilo rečeno, da je samo začasna. Zdej je tako že precej časa in vso živino za zakol vozimo iz vse občine v oddaljeno Kostanjevico, od tam pa spet razvažamo meso po vsej občini.

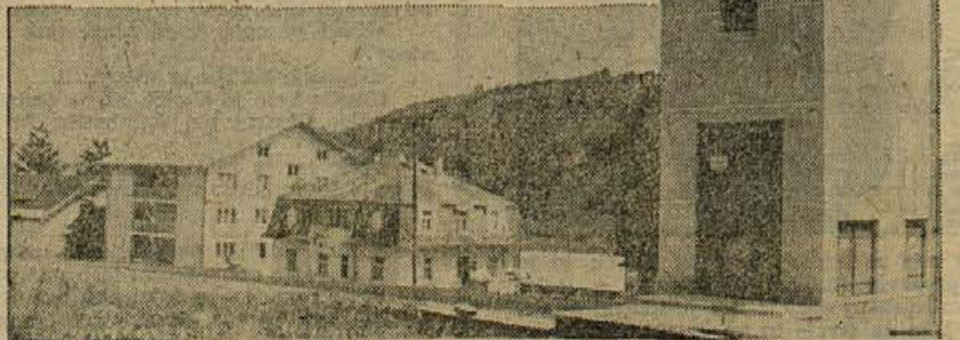
Sodimo, da bo ena sama mesnica za Senovo premalo tudi zategadelj, ker že zdaj, ko sta bili dve, ni bila oskrba z mesom najboljša. Vprašujemo se, koliko dni preteče od zakola živine do prodaje mesa, ker meso ni kvalitetno. Tudi žigov je na mesu preveč in bi jih morali mesarji odstraniti preden meso prodajajo. Zahtevamo, naj se vprašanje oskrbe Senovega z mesom čimprej uredi, merodajni organi pa naj nam o tem poročajo!

R. K.

TREBANJSKE NOVICE

RAZEN NEKAJ VASI

Trebanjska občina je razen nekaj hrbovskih vasi povsem elektrificirana. Električna je dobesedno spremenila njeno podobo in tudi življenje je drugačno. V zadnjih letih so zgradili nemalo transformatorjev, kakor je tale (na sliki) v Trebnjem, kajti potrebnja elektrike se je silno povečala tako v novih in obnovljenih podjetjih, kot v gospodinjstvu. Tudi na podeželju poganja elektrika že vrsto raznih strojev, ki jih uporabljajo zasebni gospodarji.

Letos 12 milijonov za štipendije

V Brežicah so se odločili za pravočasne razpise štipendij - Za jesenski razpis je štipendistom na voljo 2.700.000 din, ostalih 10 milijonov pa je namenjenih tistim, ki štipendije že prejema - Potrebno bo veliko pozornosti za štipendiranje gostinskih delavcev - Bodočim prosvetnim delavcem je poleg štipendij treba zagotoviti tudi stanovanja

Komisija za štipendije pri občinski skupščini v Brežicah je na seji 21. maja obravnavala razpis štipendij za šolsko leto 1965 - 1966, predlog za povišanje dosedanjih štipendijskih zneskov in možnosti za pomoč izrednim študentom na višjih in visokih šolah.

Razpise štipendij so v Brežicah vsa pretekla leta objavljali prepozno, zato se je komisija letos odločila seznaniti kandidate pravočasno. Za

razpis bodo absolventi vseh šol lahko zvedeli z objavo v Dolenjskem listu.

V skladu za štipendije je letos zagotovljenih 12 milijonov dinarjev. Za študente, ki iz sklada že prejema pomoč, je namenjenih 10 milijonov. Za nove kandidate, ki zdaj še končujejo osnovne šole in gimnazije, preostane ta le dva milijona.

Občinska skupščina Brežice štipendira trenutno 7 študentov na filozofski fakulteti, 18

študentov na ostalih visokih šolah in 11 slušateljev na višjih šolah. Na učiteljsku je 11 občinskih štipendistov, na srednji medicinski 3, na srednji glasbeni in srednji vzgojiteljski po 1, na srednji kmetijski 2 in na gostinski šoli 7.

Del zneska za šolanje na srednji gostinski šoli bodo gostinska podjetja sklada povrnila in tako bo ostalo za nove štipendiste še dodatnih 700.000 dinarjev. Skupaj bo torej za jesenski razpis na razpolago vsota 2.700.000. Skrb za gostinske kadre je občinska skupščina prevzela zaradi pospeševanja turističnega razvoja, vendar komisija meni, da bi morala gostinska podjetja v prihodnje prevzeti to breme na svoja ramena. Štipendijska komisija pri občinski skupščini bo odšle razpisovalne štipendije za potrebe občinske uprave in šolskih zavodov. Kadrovska zasedba na šolah pa bo lahko zadovoljivo reševala le, če bo družba hkrati poskrbela za stanovanja prosvetnim delavcem.

V novem šolskem letu bodo povprečne štipendije na višjih in visokih šolah 20.000 dinarjev, na srednjih šolah pa 16.000 dinarjev. Komisija bo pri razdeljevanju posameznih

zneskov upoštevala socialne razmere prosilcev. Na seji je komisija med drugim skedala tudi o pomoči izrednim študentom na višjih in visokih šolah, med katerimi je največ prosvetnih delavcev.

J. TEPPEY

Gozdno bogastvo v okolici Dobrave

Gozdni obrat Brežice ima v Dobravi okoli 3 hektare nasada hitrorastočih borov, ki daje vsako leto okoli 90 cm narastka. Razen tega je v bližini še nasad zelenega bora, duglazije in rdečega hrasta. V vsem tem gozdnem bogastvu imajo logarji veliko dela, kot mi je zadnjič pove-

dal logar Ivan Černeč. Kmetom odkazujejo sečnjo, skrbijo za varstvo gozdov in pogozdovanje, pripravljajo lovna drevesa in kupe smrečja za lubadarje ter skrbijo za čiščenje mladja.

Občani njihovo delo pre malo poznajo in ga ne znajo ceniti, zato so logarji med ljudmi dostikrat tudi nepriljubljeni. D. V.

16. maja je občinski svet Zveze kulturno prosvetnih organizacij iz Brežice priredil v počastitev 20-letnice osvoboditve občinsko revijo mladinskih pevskih zborov in recitatorjev v Dobovi. V programu so sodelovali pevski zbori obeh osnovnih šol v Brežicah, iz Artiča, iz Globokega iz Dobove, iz Cerkelj ter recitatorji iz osnovnih šol Brežice, Dobova, Artiča in gimnazije Brežice. Stotera grla mladih pevcev so dokazala, kako lepo zazveni slovenska

pesem, nemalo zahvale pa smo dolžni pevovodjem, ki so z vztrajnim delom zborov pripravili za nastop. Mladi pevci, ki že zdaj ljubijo slovensko pesem, se bodo prav gotovo v velikem številu vključevali v pevske zборе odraslih. Pevovodjem in zborovodjem so prireditelji izročili šopke cvetja, zbori pa so prejeli diplome. Lepe prireditve so se poleg številnih prebivalcev udeležili tudi predstavniki družbenih in političnih organizacij iz Brežic. R. K.

Delavci na dopustu

Tovarna pobištva v Brežicah je za 11 dni poslala na dopust 60 odst. delovne sile. Eden glavnih vzrokov za to prekinitve dela je pomanjkanje materiala. Zvedeli smo, da se je stanje že izboljšalo in da so večino dopustnikov spet poklicali na delo.

V podjetju se letos vrstijo težave druga za drugo in

zdaj že ugotavljajo, da jim zmanjkuje naročil. To je resno svarilo za učinkovitejšo iskanje novih tržišč, sicer bo podjetje zašlo v še večjo zagono. Tudi strokovnjakov bodo morali v tovarni zaposliti več, saj je dobra strokovna zasedba zlasti v kritičnem položaju važen pogoj za uspešno gospodarjenje.

Kako dolgo še peš na delo?

Občinska skupščina v Sevnici bo zagotovila prevoze delavcev iz oddaljenih krajev - 164 občanov prihaja na delo iz oddaljenosti nad 7 km - Prve avtobusne vožnje predvidevajo v avgustu.

V Sevnico se vozi na delo veliko ljudi iz okoljskih krajev. Ti so že večkrat omenili željo, da bi jim podjetja z avtobusi skrajšala pot do doma.

Ko je za to željo zvedela občinska skupščina, je zahtevala od delovnih organizacij natančne podatke o oddaljenosti zaposlenih. Podatki so zdaj zbrani. Vseh tistih delavcev in uslužbencev, ki stanujejo od 2 do 15 km daleč in še dalje od delovnega mesta, je 430. Iz smeri Planina jih prihaja na delo 70, z levega brega Save iz smeri Rače 76, z desnega brega Save iz iste smeri 48, iz Mokronoga, Mirne, Tržišča in Krmeja 75 in smeri Bučka 74.

V drugi polovici leta se bo to število še povečalo. Novo delovno silo bosta zaposlovali predvsem konfekcijski podjetji Lisca in Jutranjka. Če upoštevamo povečan dotok novih delavcev iz okolice, potem bo vseh 520. Četudi najbližji ne računajo na prevoze z avtobusi, se jih bo večina gotovo odločila za manj naporno pot na delo.

Predstavniki podjetij so se 18. maja sestali z zastopniki občinskega sindikalnega sveta in skupščine, da bi se dogovorili o možnostih za prevoze delavcev na delo in domov. Ugotovili so, da bi

potrebovala občina 3 nove avtobuse, če bi sama prevzela skrb za te prevoze. Na sestanku so predlagali, naj bi se glede tega občinska skupščina še skušala pogoditi z avtoprevozniki podjetja v Celju in Novem mestu. Če ti razgovori ne bodo uspešni, potem bi se morali v občini nasloniti na Obrtni servis. Ta bi lahko pričel z poskusnimi vožnjami že v začet-

ku avgusta. Izkoristiti bi moral šolske avtobuse in avtobus ki naj bi ga do tedaj nabavila občinska skupščina.

Poskus občine za vzpostavitev rednih delavskih avtobusnih prog, v podjetjih pozdravljajo. Prizadeti želijo, da bi bile njihove želje čimprej uresničene. Na delo bi potem prihajali manj utrujeni in manj časa bi izgubili na poti. Jt.

V SOBOTO SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE

Urbanizem in stanovanja

Skupščina občine Sevnica bo v soboto 29. maja obravnavala analizo gibanja gospodarstva v prvem letošnjem četrtletju. Razpravljala bo o poročilih, ki so jih zanj pripravili svet za urbanizem, komunalno izgradnjo in stanovanjske zadeve, svet za kmetijstvo in gozdarstvo, svet za zdravstvo, komisija za podružbljanje kmetijske proizvodnje in komisija za odlikovanja.

Na sobotni seji bo skupščina

Nova gostilna v Sevnici

V preurejenih prostorih obrata družbene prehrane v Sevnici je 1. maja odprla gostilno Jerčica Ostrožnik. V privlačnem, sodobno opremljenem lokalu se gostje dobro počutijo, vsi pivci pa hvalejo pristno bizeljsko vino. S. Sk.

Izostankov z dela je preveč

V delovnih organizacijah občine Sevnice opažajo porast izostankov z dela in vzporedno s tem tudi porast zdravstvenih stroškov. Vzroke za bolezenske izostanke, predvsem za izostanke zaradi nesreč pri delu, bodo podrobneje proučili. Občinski sindikalni svet bo kmalu sklical sestanek s predstavniki podjetij in referenti za higiensko-tehnično zaščito dela. Na tem sestanku naj bi prisotni povedali svoje mnenje in predlagali ukrepe za izboljšanje.

Šolanje gasilcev

Plenum občinske gasilske zveze, ki je bil 16. maja v Sevnici v počastitev 20-letnice osvoboditve, je razpravljalo o marševanju. Veliko pozornosti so posvetili šolanju gasilskih kadrov, saj sodobna oprema zahteva dobro strokovno vodstvo na požariščih. Ugotovili so, da bo potrebno ustanoviti medobčinski gasilski center za občine Brežice, Sevnica in Krško. Predstavniki Sentjanja so menili, da je nujno potrebno dograditi gasilski dom v Sentjanju, pa tudi gasilcem iz Telca, ki so si sami zgradili orodjarno, bo treba pomagati z opremo. Plenum je pozdravil odločitev gasilcev iz Krmeja, da se bodo pridružili gasilski enoti podjetja METALNA, odkoder bodo delali finančne in ostale pomoči. Pohvalili so društvo v Blanci, ki je ustanovilo svojo desetino v Pokleku in ji izročilo ročno brizgalno. Sklenili so tudi, da je treba društvom v Krmeju in Loku zagotoviti prevozna sredstva. Društvo v Boštanju se bo pripojilo k sevnickemu, ker deluje v sosesčini. S. Sk.

Izobraževalna akcija

Občinski sindikalni svet v Sevnici pripravlja več izobraževalnih akcij, ki jih bo izpeljal s pomočjo delavske univerze. Najprej bo na vrsti seminar za predsednike delovnih svetov, predsednike sindikalnih podružnic, direktorje in sekretarje podjetij. Na njem bodo seznanili z nalogami sinne predpise delovnih organizacij in proučevali zakon o delovnih razmerjih.

Drugi seminar je namenjen predsednikom in tajnikom sindikalnih podružnic, da se bodo seznanili z nalogami sindikata pri utrjevanju in poglabljanju samoupravnega sistema.

V programu so tudi predavanja o tehniki vodenja sestankov. Za vodstva sindikalnih organizacij je to prav tako pomembno, saj dosežki sestanki niso bili dovolj skrbno pripravljani. Dobra vsebinska in tehnična priprava namreč zagotavlja boljši uspeh sestankov in razen tega lahko prihrani precej dragocenega časa udeležencem.

Občinski sindikalni svet ima v ngrtu tudi ciklus predavanj po delovnih kolektivih. Predavatelji bodo zaposlenim tolmačili novi zakon o delovnih razmerjih, da bo lahko vsak poznal svoje pravice in dolžnosti.

BREŽIŠKE VESTI

Turistični tečaj v Brežicah

13., 14. in 15. maja je bil v Brežicah tečaj za privatnike, ki bodo izdajali sobe turistom. Gostinsko podjetje iz Brežic je dalo na razpoložljive prostore kolodvorske restavracije in kuhinjo za praktično delo. Od 36 tečajnikov jih je 26 uspešno zaključilo ta koristni tečaj. Deseterica ni prišla. Kakor smo izvedeli, bo to škodilo njim samim, ker bo recepcijska služba po-

šiljala turiste predvsem tistim, ki so tečaj uspešno opravili. Tečajniki so se pohvalno izrazili o predavateljih zavoda za napredek gospodinjstva, ki so teoretično in praktično usposobili tečajnike. (S)

Gasilci so premalo vestni

Komisija za požarno varnost v sevnicki občini je pregledala obrambno-napadalne gasilske načrte podjetij. Poslati bi jih morala vsa podjetja, vendar tega niso napravili povsod.

Komisija je tudi ugotovila, da gasilska društva prav tako ne opravljajo svojih nalog dovolj vestno. Z veliko zamudo pošiljajo zapisnike o pregledih kurilnih naprav, dimnikov in električne napeljave v zasebnih stanovanjih. Najmanj prizadevno je pri tem gasilsko društvo iz Sevnice, ki zasebnih stanovanj sploh še ni začelo pregledovati.

Zaradi slabega vremena spet malo kupcev

Slabo vreme v soboto 22. maja je verjetno vplivalo na to, da kmetovalci niso prišli na brežiški sejem kupovat prašičev. Naprodaj jih je bilo 970, prodali pa so jih le 245. Cene: manjši 580 din kg, večji 400 din kilogram žive teže.

Občni zbor sindikata družbenih dejavnosti

Danes je bil v Brežicah občni zbor sindikata družbenih dejavnosti, na katerem so ocenili dvoletno delo tega sindikata.

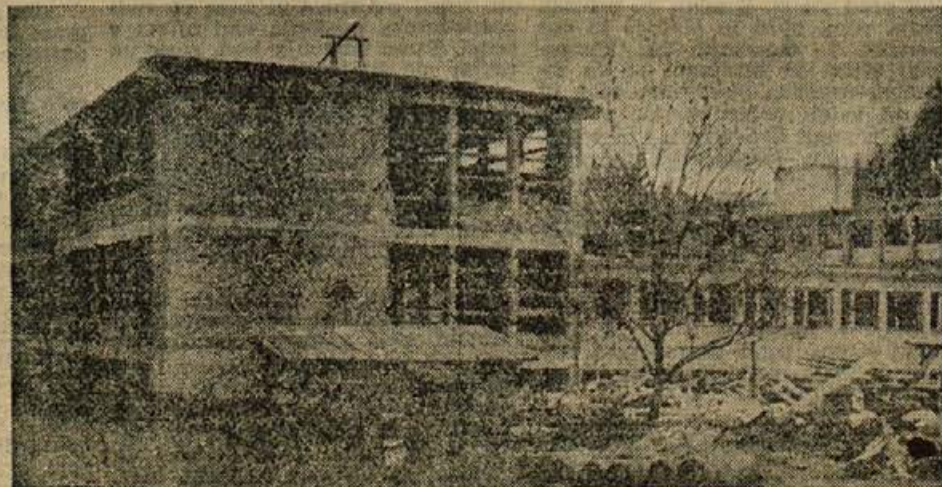
Odprt bazen v Čateških Toplicah

Uprava v Čateških Toplicah je te dni odprla letni bazen. Prvi kopalci so povedali da je voda odlična. Cena kopanja je 250 din za ves dan, v nedeljo pa so vstopnice za 50 din dražje. (S)

Streliška razstava v Sevnici

Ves minul teden je bila v izloženem oknu trgovskega podjetja pri postaji prirejena razstava razvoja in dela občinskega odbora strelskih družin Sevnice. Razstavljeno je bilo orožje, slike strelskih vaj, fotografije strelskih pohodov po partizanskih krajih in tako dalje.

Videli pa smo tudi priznanja zaslužnih sevnickih strelcev in 15 pokalov. Občinstvo si je z zanimanjem ogledovalo prirejeno razstavo. S. S.

Novi trakt konfekcije LISCA v Sevnici hitro raste. V njem bodo že čez nekaj mesecev šivale za stroji pridne ženske roke.

Vzroki za težave so tudi doma

- Zbor delovnih skupnosti občinske skupščine
- Črnomelj je na seji 21. maja razpravljala o do-
- seženih planskih nalogah na področju gospo-
- darstva v preteklih štirih mesecih. Mimo tega
- pa nadrobno analiziral probleme delitve do-
- hodka v gospodarskih organizacijah.

Razmeroma ugoden porast izkazuje družbeni sektor gospodarstva v prvem četrtletju 1965 v primerjavi z istim obdobjem lani, če upoštevamo, da se je realizacija povečala za 30,2 odstotka. Kljub temu pa uspehi niso zadovoljivi, saj je v prvih štirih mesecih poslovanja zabeležilo domače gospodarstvo za 4,5 odstotka uspehov manj, kot jih predvideva letni načrt. Trgovina se je v tem času najbolj približala predvidenemu planu z doseženimi 21,5 odstotki planskih nalog, za njo industrija in rudar-

stvo z 21,1 odstotka, nato pa se zvrstijo: obrt z 20,9 odstotka, promet z 20,3 odstotka, ostale dejavnosti z 19,4 odstotka, socialistični sektor kmetijstva z 18,7 odst., gos-

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

tinstvo in turizem z 18,4 odst., gradbeništvo z 18,1 odst. in gozdarstvo s 17,5 odstotki doseženega letnega plana.

V precejšnji meri je planskemu izpadu krivo dejstvo, da nekaterim največjim gospodarskim organizacijam primanjkuje reprodukcijskega materiala, medtem ko so v kmetijstvu, gradbeništvu in gostinstvu značilni nižji uspehi v tem času zato, ker so te panoge odvisne od delovne sezone. Podjetjem povzroča veliko težav tudi precejšnja razlika med fakturirano in plačano realizacijo. Skoro povsod imajo za več milijonov dinarjev neizterjanih sredstev v dobrem pri kupačih, kar kaže, da bodo morali interjevalno službo izboljšati.

Nagrajevanje po delu še vedno ni urejeno

Iz izčrpane informacije o delitvi dohodka v delovnih organizacijah, ki jo je na seji podal predsednik skupščine inž. Rado Dvoršak, je bilo povsem razvidno, zakaj se nagrajevanje po delu še ni povsod dobro uveljavilo — to pa ima za posledico slabše gospodarske uspehe in razmeroma nizko storilnost.

Večina podjetij posluje namreč še po pravilnikih, izdanih leta 1961 ali 1962, v času, ko smo dajali prednost investicijski izgradnji in je bilo izboljševanje življenjske ravni drugotnega pomena. Nekatere gospodarske organizacije pa so po letu 1962 večkrat spremenile sistem nagrajevanja, vendar je sklep

o tem sprejel samo delavski svet, niso pa ustrezno s tem spremenili pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov, kar pa je nezakonito. Do take prakse v podjetjih so bile občinske skupščine doslej preveč brezbrilne, zato ni čudno, če med delavci raste občutek, da so za povečanje osebnih dohodkov v podjetjih odločilni samoupravni organi in vodilni uslužbenci, ne pa pravilnik o nagrajevanju.

Drugo stran tega problema smo slišali iz ust nekaterih odbornikov oziroma direktorjev večjih gospodarskih organizacij, ki so poudarjali, da dolgoročnega planiranja v delitvenih razmerjih ni mogoče vpeljati spričo nenehno izpreminjajočih se predpisov na področju gospodarstva.

V daljši razpravi, v kateri pa se je oglasilo vse premalo odbornikov, se je končno le izluščilo mnenje, da za trenutno neugodno stanje v gospodarstvu ne moremo dolžiti samo zunanjih vzrokov, temveč da bi se dalo marsikaj spremeniti na boljše in

popraviti, če bi notranjo organizacijo dela v podjetjih izboljšali in delavce, kakor tudi strokovnjake, res nagrajevali po opravljenem in vloženem delu.

V razpravi o teh problemih je sodeloval tudi poslanec Viktor Zupančič, ki je nato spregovoril še o nekaterih najnovejših gospodarskih ukrepih in o politiki zaposlovanja.

Pravica borcev do zdravstvenega zavarovanja

Tako kot povsod, ima tudi metliška organizacija Zveze borcev te dni polne roke dela z vlogami borcev za priznanje pravic iz zdravstvenega varstva. Doslej so rešili 145 prošelj, okoli 40 pa jih je še v postopku. Kot računajo, je v vsej občini približno 420 ljudi, ki imajo po novem zakonu pravico do zdravstvenega varstva. Občinski odbor ZB je organiziral posvet s predsedniki in tajniki vseh krajevskih organizacij, da bi le-te lažje informirale svoje člane o pravici, ki jim pripada, in jim posredovale po-

trebna tehnična navodila. Po novem zakonu imajo pravico do popolnega zdravstvenega varstva vsi udeleženci NOB, ki imajo priznano dvojno delovno dobo, brez ozira na to, v katerem času so v NOB sodelovali. Tisti, ki nimajo priznanega aktivnega dela pred vstopom v NOV, morajo dobiti dve priči, da jim potrdita čas, prebit v NOB, čeprav imajo ta čas že vpisan v vojaški knjižici. Pravico do zdravstvenega varstva imajo tudi vdove padlih borcev in njihovi nedoletni otroci ter ostali sorodniki borcev, katere preživljajo. Pravica teče od 1. aprila letos in bodo vsi upravičenci dobili stroške za bolnišnico, plačane po tem dnevu, povrnjene, proti predložitvi dokazil. Vse organizacije ZB, razen na Jugorju, v Slamni vasi in v Metliki, so že opra-

vile popis upravičencev in predložile sezname občinskemu odboru ZB.

Nova mesnica na Radovici

V novem lokalu na Radovici je pred 14 dnevi začela poslovati mesnica kot podružnica metliške mesarije. Mesar Stanko Slobodnik prodaja teletino, svinino in govedino vsak dan 4 ure dopoldne in 4 ure popoldne. Na teden prodaja okoli 200 kilogramov mesa. In cene? Teletina 1000 din, svinina 800 din, govedina 840 din kilogram.

V novem lokalu imajo lep, sodoben pult z ultrapasom, hladilnik in tekočo vodo. Vaščani so sodobno opremljena novega lokala zelo veseli.

V GRADCU JE NOVO

Vaščani, še najbolj pa ženske, so razočarane, ker z obljubami o otvoritvi konfekcijskega obrata v gradu ne bo nič. Baje so tega krivi gospodarski ukrepi, deloma to, da so težave z nabavo materiala za delo. Vendar je to razočaranje le začasno, ker se za ustanovitev konfekcijskega obrata v gradu zanimajo tako domačini, kot podjetje Komet iz Metlike.

V petek so začeli delati odcep asfaltna ceste od mostu do železniške postaje. Gradčani so tako lahko prišli na svoj račun. Na postajo so hodili do-

slaj po prašni ali blatni cesti, ki je na pešnih sledovih pustila svoje sledove.

Pred kratkim je prišla v Gradec posebna komisija.

METLIŠKI TEDNIK

ja. Pregledala je prostore gradu, če bi bili primerni za nastanitev 30-članske mednarodne študentske brigade, ki bo baje prišla julija v Gradec gradit vodovod.

Turistični biro odprt

Z razvijajočim se turizmom so v Beli krajini vedno bolj čutili potrebo po lastni turistični pisarni. Sedaj so jo končno le dobili. V preurejenem lokalu Oblakove hiše na Kolodvorski cesti prodajajo spominke, posredujejo tujske sobe, prevzemajo organizacijo izletov in menjavajo tujo valuto.

Sodobno opremljen lokal je bil urejen na stroške občinske skupščine s sredstvi sklada za lokale, vsa dela z opremo vred pa so veljala okoli 3 milijone dinarjev.

V Črnomlju urejajo pločnike

Te dni je Obrtno komunalno podjetje v Črnomlju začelo urejevati pločnike vzdolž Kolodvorske ceste. Do začetka junija bodo uredili okoli 900 metrov pločnika na obeh straneh ceste, medtem ko bo za asfaltno prevleko poskrbelo Cestno podjetje v Novem mestu. Te dni je cesta že razkopana, zato je po nji le enosmerni promet.

Najlepše darilo za 20-letnico osvoboditve: DOLENJSKI ZBORNIK 1963

Dobite ga v knjigarnah. — Cena 1500 dinarjev

32.000.000 za socialno varstvo

Proračun občinske skupščine v Metliki je namenil letos 32.690.000 din za potrebe socialnega varstva. Od tega bodo porabili 18.500.000 din za priznavalnino in prispevek za zdravstveno zavarovanje, za oskrbovance v domovih 5.500.000, za socialne podpore 1.600.000 din, za mladino v posebnih šolah 1.140.000 din, za izdatke, namenjene zdravstvenemu varstvu socialnih podpirancev

in oskrbovancev 2.600.000 in za mlečne kuhinje 1.500.000 dinarjev. Ostanek sredstev bodo porabili za ostale manjše izdatke kot so rejnine, podpore žrtvam fašističnega nasilja, kadrovske podpore, izredne enkratne podpore in podobno. Če upoštevamo, da ves občinski proračun zajame le 395.000.000 din, je treba priznati, da je za socialne namene odrejen kar precejšen znesek.

Obrat KOMETA na tehtnici

Uresničitev načrtov za novi obrat Kometa v Gradcu, kjer bi našlo zaposlitev 60 ljudi, se je malce odmaknila. Kolektivni Kometa primanjkuje zaradi zmanjšanja kreditov za obratna sredstva obratnih sredstev in dokler

težav ne bo premostil, ne bo z novim obratom nič. Proizvodnja 60 parov rok bo zahtevala dodatna obratna sredstva, to bi za težave še povečalo. Prostor za novi obrat je že pripravljen in tudi strojna oprema zanj.

Metliške gospodinjice zelo pogrešajo zelenjave. Kadar pripeljejo v Metliko solato iz okolice Splita, so prodajalčeve košare naenkrat prazne. In koliko zahtevajo za kilogram? 300 in 340 dinarjev.

10 TOŽE DULAR MLINI OB KOLPI UMIRAJO

Vas Žuniči je pravzaprav ujeta v ozek žep, ki ga na eni strani omejuje Kolpa, na drugi pa bivša hrvaška meja. Med Žuniči in Vrhovci so se namreč v prvi polovici 16. stoletja naselili Uskoki, to je Srbi in Hrvati, ki so semkaj pribražali pred Turki. S seboj so prinesli svojo vero, nošo in običaje in vse ohranili do današnjih dni. Paunoviči, Miliči in Marindol so ta zanimiva uskoška obkolpska sela, ki imajo svoje pobratime še v Marindolu sredi Bele krajine in v številnih selih gorjanskega Zumberka!

Ta ozek pas »vlaške zemlje«, ki se na jugovzhodu Bele krajine zajeda vanjo, je vse do leta 1952 spadal pod Hrvaško. Tega leta pa so se prebivalci odločili, da se priključijo k Sloveniji. Tako je tudi tukaj Kolpa pred dvanajstimi leti postala meja med slovensko in hrvaško republiko.

Globoko pod temi »vlaškimi« si je Kolpa izjedla svojo sotesko. Divjo, skoraj odljudno. Ob bregovih nj potov, in če tu podirajo drevesa, morajo debla odploviti po vodi. Nekaj časa se reka še prebija proti vzhodu, nato pa ji visoko hribovje zastavi pot. V ostrem ovinku udari zato Kolpa na zahod, potem pa se usmeri proti severu.

Globoko skozi skalne tesni in temne lože...

Na prvi mlin smo ta dan naleteli v hrvaški LADEŠIČ DRAGI. Pravzaprav na mlin in žago.

Ceprav je bilo sonce že visoko, sta ležali malenica in žaga pa tudi gospodarska poslopja nad njima v senci. Samo šumenje jezu, sicer pa nikjer nič življenja.

Ze v Žuničih so nam povedali, da v Ladešič dragi ne meljejo več in ne žagajo. Lastnika brata Ulačkoviča sta pred dvema letoma mlin in žago opustila in se odselila.

Prisonili smo čoln ob jez in se potem mimo grabljic in nato skozi kopinje in koprive utrli pot na suho.

Res je vse, kar vidimo, do kraja žalostno. Stopamo skozi sobe nad mlinom. Cela vrsta jih je. Tod je še pred leti teklo življenje. Zdaj svetniška podoba in v kotu je prislonjena zibka. V sosednji sobi še stoji majava miza, šipe pa so razbite in vse polno stekla je po tleh.

Zadaj za hišo so svinjaki, hlev, pahi so odtrgani. Vse je puho, prazno... Skoraj grozljivo v svoji nemi zapuščenosti.

Tu nimamo več kaj iskati. Zdi se mi, da zapuščamo hišo, od koder so pravkar odnesli zadnjega mrtvega gospodarja.

Pod ladešičkim jezero je dolg otok, poln kamenja in naplavin, iz katerih raste drevje in grmovje. Okoli otoka in daleč pod njim se vleče cela vrsta brzic. Tu in tam gledajo iz struge skale. Razburjena voda se suče, peni, klokota...

»Da ne bo spet kakšna Glavica?« pravi Janez, ko ugiblamo, kje je najlažja in najvarnejša pot.

»Na desno moramo! Ob bregu!« reče Zvonko.

Res je tam gladina še najmanj razgibana, toda videz lahko človeka prevari. Posebno, če ne pozna struge in je zraven tega voda še zmerom kalna.

Potem se spustimo po toku. Janez stoji na premcu čolna in ga po plitvi vodi odrija in usmerja. Spretno se ogibamo skal. In čoln nese, da je veselje!

Naenkrat nas sunkoma ustavi. Janezu zletj veslo iz rok in toliko, da se zviška ne zapiči v vodo. Vražja skala! Zasuče nas, pa že po nekaj desetnih metrov z Zvonkom spet uravnava čoln. Potem lovimo izgubljeno veslo.

Voda pa se umirja in že veslamo po svetli gladini. Goste loze priatajeno dihaajo. Nič se ne game. Le divje race, ki jih nenadno splašimo, se frfotajoč dvignejo in daleč pred nami spet padejo v vodo.

Tja dol' po cestici prot'...

Območje novomeške občine postaja turistično iz leta v leto čedalje bolj zanimivo. Lani so zabeležili v novomeški občini nad 82 tisoč nočitev, od tega blizu 16 tisoč nočitev tujih gostov. Letos pa se, kot kaže predsezona, obeta novomeški občini še bogatejša turistična bera. V prvih treh mesecih letošnjega leta so samo v Novem mestu nočitve v primerjavi z lani porasle za 69 odstotkov. Toliško povečanje lahko pripisemo predvsem večjemu zanimanju tujih turistov — ribičev za ribolov na Krki. Precejšnje povečanje nočitev pa zaznamujejo tudi v nekaterih večjih turističnih objektih, tako v Dolenjskih Toplicah za 66 odst., v Šmarjeških Toplicah za 49 odst., na Otočcu za 16 odst.

Pridobivanje novih turističnih prenočitvenih zmogljivosti pa v novomeški občini zaostaja za dotokom turistov. Razen v Dolenjskih Toplicah, v novomeških občini že več let niso povečali prenočitvenih zmogljivosti. Zato se že kar prepogosto dogaja, da številni turisti, tako tuji kot domači, ob vsej avtomobilski cesti od Zagreba do Ljubljane nimajo kje prenočiti.

Turistov več za 69 odstotkov, kaj pa prenočišča? Naval ribičev in izletniških skupin — Kaj je z zasebnimi prenočišči?

Najtežje je v samem Novem mestu. Oba hotela, Metropol in Kandija, imata skupaj le 59 ležišč, ki so večinoma že vnaprej oddana. Hotel Metropol ima sklenjeno pogodbo s Putnikom v Skopju za prenočevanje makedonskih turistov, ki se na izletu v Italijo ustavijo v Novem mestu. Tako v sodelovanju s hotelom Kandija prenočita skozi vsa

sezono vsak teden eno do dve skupini.

Pri reševanju teh težav so velikega pomena turistične sobe pri zasebnikih. V Dolenjskih Toplicah bodo imeli letos zasebniki nad 120 ležišč v turistične namene. S pomočjo ugodnih turističnih kreditov bodo 16 ležišč uredili zasebniki v Šmarjeških Toplicah, prav toliko interesentov

pa se je doslej prijavilo tudi v Novem mestu. Seveda pa samo z zasebnimi turističnimi sobami ne bomo mogli zadovoljiti vseh potreb. Zdravilišče Šmarješke Toplice že ima izdelan načrt za gradnjo letnih hišic s 110 ležišči, za katere se močno zanimajo tudi tujci iz zahodne Evrope, vendar je načrt zaradi pomanjkanja sredstev še neurenjen. Prav tako bi lahko uredili več avtocampov, zlasti ob Krki. Skratka, za nadaljnje povečanje turističnega prometa v novomeški občini bo treba čimprej poskrbeti tudi za nove prenočitvene zmogljivosti, ki se bodo nedvomno hitro obrestovale.

BAZA 20 VEDNO BOLJ PRILJUBLJENA IZLETNIŠKA TOČKA

Izletniki sprašujejo po pijači in razglednicah

Na Rogu, kjer so še ohranjene partizanske baze, bolnišnice in vzdrževana grobišča, lahko srečamo iz nedelje v nedeljo več izletnikov. Tudi šole prirejajo številne izlete na Bazo 20 in v njeno okolico. Samo preteklo nedeljo je bilo tukaj več sto izletnikov iz raznih krajev Slo-

venije in od drugod. Nekateri prihajajo iz Ljubljane preko Kočevja in se vračajo skozi Dolenjske Toplice, kjer se lahko kopljejo. Kočevska in suhokranjska cesta sta še posebno vabljivi za motorizirane izletnike.

Skoda le, da na Bazi 20, ki privablja največ ljudi, ni os-

krbovanega gostišča, kjer bi bilo mogoče dobiti prigrizek in morda tudi razglednice. Oddelek NOB pri Dolenjskem muzeju je nameraval postaviti tako zgradbo ob Červanovi cesti pri parkirnem prostoru pod Bazo 20. Načrt je naredil univerzitetni profesor arhitekt Kobe, stroški za gradnjo pa bi bili blizu 20 milijonov. Sredstva za postavitve naj bi prispeval Zavod za spomeniško varstvo, ki je lani dal denar za vzdrževanje objektov na bazi. Za gostinski objekt je denarja (na žalost) zmanjkalo.

Mogoče pa bi bili izletniki zadovoljni tudi s skromnim lesenim kioskom, kjer bi bilo mogoče kupiti sendviče, kokto, razglednice in spominski žig? Sedaj naročajo večje skupine malico v gostiščih v Dolenjskih Toplicah, kar seveda ni najbolj ugodno.

Včeraj maturantska povorka

Včeraj so v Novem mestu podelili spričevala 64 absolventom gimnazije in 54 dijakom petega letnika učiteljskega, zatem pa je bila tradicionalna maturantska povorka skozi mesto. Zrelostni izpiti se bodo začeli 14. junija.

Nagrajeno nedeljsko popoldne

Avto-moto društvo iz Novega mesta je 23. maja organiziralo ob tednu varnosti prometa in v počastitev 600. obletnice Novega mesta in 20. obletnice osvoboditve zanimivo prireditev »Kaj več o prometni varnosti?«. Sodelovalo je devet tričlanskih ekip, ki so jih sestavljali učenci in učence osemletk v Novem mestu, Sentjerneju, Dolenjskih Toplicah, Otočcu in Stopičah. V zabavnem delu programa so nastopili šentjernejski oktet, ansambel MOSQUITOS pod vodstvom Milana Marklja in ritmična skupina deklet iz novomeške osemletke pod vodstvom Dragice Mislej. Tekmovanje je vodil Marjan Kralj iz Ljubljane. Najboljša je bila ekipa Dolenjskih Toplic z 79 točkami, drugo mesto je zasedla prva novomeška ekipa, tretji pa so bili Stopičani. Prve tri ekipe so bile nagrajene z električnim gramofonom, tranzistorjem in fotoaparatom. Druge ekipe so dobile tolažilne nagrade. Za gledalce je bilo nagradno žrebanje vstopnic. Prireditev se je vsestransko posrečila, čeprav je bila popoldne, s tem pa je bilo poplačano tudi prizadevanje AMD in občinske komisije za prometno varnost.

N. PADEVSKI

Dolenjska je za izletnika privlačna na vsakem koraku: ribič, prijatelj dobre kapljice, zgodovinar, počitka potrebni delavec, razvajeni svetovni popotnik — vsak najde tu svoj eldorado. Krka, ki osvežuje svojo dolino od Baze 20 do Trške gore, je srčna žila teh krajev. Na sliki: jez na Dvoru.

Čez čas spet zaslišimo šumenje vode. Jez! Toda malenice ni nikjer. Zvonko odloži veslo in vzame iz mape šop listov, na katere sta doma z Janezom v povečanem merilu narisala ves tok Kolpe. Potem primerja s specialko. Jezu ni, toda treba ga je vrisati. Star odslužen hrvatski slap pod Ladešič drago. Ah še bolje: slap pri JAKOVCIH!

Mirno zdrsnje čoln čez razrušen jez.

Na levi visi strmo nad vodo skalnat breg, tu in tam poraščen z grmovjem. Na desni je nekaj zapuščenih košenic, ki preidejo na ovinku v melišče, nato pa spet v skalnate gmote.

Znova splašimo race in nekje se zadere šoja.

Vesla enakomerno režejo vodo. Temne loze se spuščajo čisto do gladine.

Potem spet zaslišimo šumenje vode. Na obeh straneh je gluha loza. In med njo spet odslužen, zapuščen jez.

Globoko pod Marindolom zagledamo na bregu ženske.

»Da, tisto tam gori je bil nekoč slap. Pod ROSOPAJNIKOM! Malenice pa že bogve kako dolgo ni.«

»Pa tod sploh še kje meljejo?«

»Nikjer. V Juratovičih so tudi nehali. Pač. V Bogovcih še delajo. Tržokova dva.«

Res, od malenice v JURATOVIČIH so ostali samo še zidovi. Pa niti ni tako dolgo, odkar so tu nehali mleti.

Mlad fant, ki je tam blizu sušil otavo, nam je povedal, kako in kaj je bilo z juratovsko malenico.

Takoj po zadnji vojni so jo last-

niki popravili. Lastniki Petar Juratovič, Nikola Juratovič, Ivan Frančič in Mato Novogradec. Petar, ki se je najbolj trudil, je imel dva kamna, vsi drugi pa po enega. Pri mletju pa so se vrstili. Vsak teden je mlel eden, ampak le na svoj kamen. Samo Petar Juratovič je mlel po dva tedna.

Tako je šlo nekaj časa. Menda tja do leta 1952. Potem bi bilo treba popraviti slap, malenico, tedaj pa so dvignili davke... no, in ker ni hotel nihče delati ne dajati, je vse počasi propadlo. Razkrili so streho, sneh in odnesli vrata, okna...

Gledamo mlin in porušene zidove. Med kamenjem, ki je nekoč vezalo zid, še ležita dva, trije mlinski kamni. Teh se jim ni zdelo vredno odnašati.

Nič kaj vesela ni podoba te malenice. Pa je od takrat, ko so se ustavila mlinska kolesa, preteklo komaj dobrih deset let. Kaj bo ostalo od tega mlina čez dvajset, trideset let. Morda samo še slap kot pri Jakovcih in pod Rosopajnikom.

Perice pod Žuniči

Od juratovske malenice navzdol nas voda naglo nese. V strugi je polno pragov, brzic in drečin, pa se kar urno pomikamo mimo zaraščenih bregov. Na desnem bregu je svet precej odprt, na levem pa se ob vodi tišči komaj kak travnik, ki brz preide v lozo in strm breg.

Potem zagledamo skozi ozko preseko visoko na robu planote marindolsko šolo. Belo, nizko poslopje je bilo pred desetletji graničarska karavla na nekdanji meji med Avstrijo in Ogrsko. Danes pa učij tam slovenska učiteljica nekaj desetih marindolske in okoliške mladeži.

Ko se prične voda umirjati, spet primemo za vesla. Nedolgo potem zaslišimo slap.

Nebo se je spet prekrilo z oblaki. Ko pristanemo pri malenici v hrvatskih BOGOVCIH, sklenemo, da se tu ne bomo dolgo mudili. Nekaj nujnih podatkov o mlinu in lastniku si bom zapisal, morda napravj Janez še kak posnetek, pa smo opravili.

Čoln spustimo pod jez. Potem stopim vanj, da poiščem aktovko z zapiski. Dvigam blazine, vrčco, šotor, kuhalnik, škatle, vesla — aktovke nikjer! Vrag, le kam se je zataknila? Nj je! Nam je morda med potjo zdrsnila s kupa v vodo? Nemogoče. Slišali bi pljusk, videli bi.

Spet iščem. Je morda na jezu? Jo je vzel Zvonko, Janez?

Ne, nikjer je ni.

Potem je ostala v Juratovičih. Pod drevsom, kjer sem si zapisoval, kar mi je povedal tisti fant, ki je sušil otavo.

Dan, ki mu je ime MLADOST

Dan! Kot vsi drugi, pa vendar drugačen. Dan cvetja in raznobarnih praporov in simbolov svobode. Praznik! Tito! Rojen v vseh srcih, pred tridesetimi leti. Pozdrav in želje milijonov! Nasmeh in radostne solze in eno samo valovanje življenja! Nešteto pogledov je uprtih v televizorje, v vseh mestih od Triglava do Djevdjelije. Dan, ki ga ne pozabimo in mu je ime MLADOST!

To jutro novomeške garnizije ni prebudil običajni zvok trobente, pač pa zabavna in narodna glasba. In že so radovedne oči čakale na pregled orožja in tehnike. Čas je tekel in čaka je bilo vse videti.

Zatem je bil športni dopoldan s tekmovanji. In nato skupni zabavni spored občanov in vojakov. Vse, kar je bilo treba reči, videti, slišati; vse kar se lahko zgodi v enem samem dnevu. Vojaki so izbrali samo najboljše, in to, kar smo videli, je spet samo dokaz naše možnosti.

Danes pa spet s knjigo v učilnici, ob stroju v tovarni, z mitraljezom na vaji. Novomeški mladinci se bodo še dolgo spominjali pozdravnega nagovora: »Srečen rojstni dan, tovariš Tito!«

Z. K.

TOKRAT JE ŠLO PO SREČI

Starejša žena se je utrgala izza kamiona, s katerega umaknila v delikateso. Fant so onstran trga razkladali blago in planila na cesto, ne da bi se prepričala kako je s prometom. Mladi motorist je sunkovito zavrl, žena je obstala, nato pa brzkone zmedena planila pred motor... Fant je naglo zavil v levo, da bi se ji izognil. Motor je zaneslo, sopotnik je odletel z zadnjega sedeža in se zakotalil po cesti. Motor no kolo se je prevrnilo in z oglušujočim ropotom drselo nekaj metrov po cesti, voznik pa pod njim.

To je bilo 21. maja med 2. in poltretjo uro na novomeškem glavnem trgu. Vatančno tam, kjer je pred tremi leti zaradi enake ne previdnosti obežala na trgu mrtva starejša žena, ki je izza avtobusa planila na cesto pod kolesa avtomobila. Tokrat se je končalo bolj srečno: v preplahu, ko so vsi obstali, in še preden sta se oba janta pobrala, je

žena, prečkala cesto in se ta sta se nato pobrala brez hujših poškodb. Čez nekaj minut, medtem ko sta si otipavala boleče ude in ogledovala poškodovano vozilo, je žena stopila iz delikatese in se neopazno izgubila proti mostu.

Res je, tokrat je šlo po sreči, toda žena, ki je bila dolžna opravičila obema jantoma, ki sta odnesla precej bušk. Najbrž bo v bodoče pomislila, preden bo tako kot tokrat, ne da bi se prej prepričala o prometu, planila na cesto.

Glavni trg je označen z rebraznimi prehodi za pešce, toda pešci jih ne spoštujejo dovolj. Če ni kazni bi morda kazalo prepovedati ustavljanje večjih vozil na trgu in iztovarjanje blaga vsaj v času največjega prometa, to je od 2. do 3. ure popoldne, ko se ljudje vračajo z dela, ker oboje ovira pregled.

JOŽKO IN SILVO IMATA DRUGO MAMO

Hišica v Podturnu št. 52 je bila zaklenjena, vendar sva se z rejnico Pakarjevo dobili, ko sem jo poiskala na koncu vasi, kamor je šla z rejnicema na obisk. Triletni Jožek se je držal mame, sicer sicer skromno oblečena, toda čista, umita in zašita.

Pakarjeva Vida ima zelo rada otroke. Ko je njen edini sin odšel v Avstrijo in si tam ustvaril dom, se je čutila osamljeno. Mož je v službi, zemlje nimajo, zato se je odločila za rejništvo.

Ko so ji pred dvema letoma prinesli 11-mesečnega Jožka iz Gabrja, se ni znal sedeti, tako je bil slaboten. Danes je debelusen in močan fantič, potreben pa posebno

nege, ker v spanju drgeta, nege, ker v spanju drgeta, buta z glavo ob posteljo in tudi sicer se umsko počasneje razvija kot drugi vaški otroci.

Jožko in Silvo ne poznata mame in je v dobri oskrbi Vide Pakar tudi ne pogrešata

roci. Rejnica ima z njim precej težav, a ni obupala:

»Naš Jožki,« pravi, »radi ga imamo in upamo, da se mu bo zdravje izboljšalo, saj je že dosti boljši, kot je bil.«

— Ali ima še starše?
— Oba. Mama ga je prišla lani enkrat pogledat, potem je ni bilo več. Saj bi tudi ne hotel iti k njej.«

— So se Silvovi starši tudi že oglašili?

»Baje imamo samo mamo, vendar je še nisem videla. Ko je prišel Silvo k meni, je imel 4 mesece, ganiti pa ni mogel. Ležal je kot mrtev. Potem se je zelo počasi razvijal in napredoval, kljub vsej negi pa še danes ni krepak.«

— Koliko vam plačajo za skrb, ki jo posvečate tujim otrokom?

»Občina mi daje zadnje meseca po 10.000 din za vsakega, prej pa sem dobivala le po 8 tisočakov. S tem denarjem izhajam. Dobička nimam dosti, ker moram kupovati za otroka vso hrano, mleko in obleko. Oba z možem pa imava otroke rada in se nama smilijo neboljenčki, za ka-

tere lastne matere nočejo ali ne morejo poskrbeti.«

Če ne bi Jožka in Silva vzeli staršem in dali v rejo, je vprašanje, če bi bila še med živimi. V njunih družinah je želja po alkoholu večja od skrbi za otroke, za to so ju moral organi socialne službe ločiti od lastnih mater in dati v oskrbo tujim ljudem, kjer lepo napredujejo.

Rejništvo je pri nas še slabo razvito, zato si novomeški Center za socialno delo prizadeva najti dobre družine, predvsem v naprednejših industrijskih krajih, ki bi bile pripravljene proti mesečni nagradi skrbeti za tuje otroke. Primer Vide Pakar pove, da rejniški poklic ne prinaša kdo ve kakih materialnih koristi, nudi pa ljubiteljem otrok kljub vsem nevednostim mnogo zadovoljstva in radosti.

R. B.

Do zdaj tri nadstropja

»Stavba, če bo le mogoče, bo dograjena že do jeseni« so rekli pridni gradbinci, ki gradijo stanovanjska za prosvetne delavce v Mirni peči. Doslej so zgradili tri nadstropja in kmalu bodo naredili še streho. Res je, stanovanjski blok raste, z njim pa je vse večje naše veselje. Nova stavba bo polepšala podobo Mirne peči, saj se tudi pri nas precej gradi, samo šola še vedno obupno kliče po novi stavbi.

S. A.

Zakaj je prazen parkirni prostor pod Kapitljem?

Prav in lepo, da so dobili vozniški motornih vozil v Novem mestu lep parkirni prostor pri Domu kulture pod kapitljskim zidom. Vendar novi parkirni prostor sameva, vozniki pa še kar naprej puščajo vozila pred Domom, kar ovira hojo in promet. Tako smo tudi v soboto 22. maja ob dopoldanski konferenci našli tam vrsto vozil, parkirni prostor, oddaljen samo 15 metrov, pa je bil prazen! Če ne zadošča oznaka »P«, naj tudi sem pride kdaj prometni miličnik in naredi red!

Za tovrstne avtomobile pa bi bilo treba najti prostor kje drugje v mestu, ne na živilskem trgu! Prebivalci Prešernovega trga so že naveličani nočnega in zgodnjega jutranjega vžiganja motorjev.

Tretja nagrada za Edvarda Kramerja

S tretjo republiško nagrado je bil na tekmovalju mladih matematikov nagrajen dijak III. a razreda novomeške gimnazije Edvard Kramerje, ki je tako rekoč na vratih avtobusnega postajališča.

RAZPIS

ZA SPREJEM DIJAKOV V 1. RAZRED GIMNAZIJE V NOVEM MESTU

V šolskem letu 1965-66 bo sprejeto na gimnazijo v Novem mestu 140 dijakov, od tega 70 dijakov v pedagoške oddelke. Kandidati za vpis naj se prijavijo od 16. do 27. junija. Prijavi, kolkovani s 50 din, naj priložijo izvorno spričevalo o uspešno dokončanem 8. razredu osnovne šole in rojstni list. Prijavo lahko podprejo tudi z mnenjem šole, ZB, organa za civilno varstvo in podobno. Vsi kandidati bodo opravljali sprejemni izpit iz slovenskega jezika in matematike 28. junija, ob 8. uri v prostorih gimnazije.

Ker vlada glede pedagoških oddelkov zmotno mnenje, da mora vsak absolvent takega oddelka postati učitelj, navajamo v pojasnilo, da se učni načrt pedagoških oddelkov razlikuje od ostalih le v tem, da ima več glasbene in likovne vzgoje, plavalni tečaj na morju, smučarski tečaj in poučno ekskurzijo po Jugoslaviji;

absolventi teh oddelkov se lahko odločijo za katerikoli nadaljnji študij na višjih ali visokih šolah na univerzi, čeprav je zaželeno, da bi se odločili za študij na pedagoški akademiji ali na sorodnih visokih šolah za vzgojo učiteljev.

RAZPISNA KOMISIJA NA GIMNAZIJI V NOVEM MESTU

Novomeška kronika

■ DELAVCI SO POSTAVILI OGRAJO pred Smalčovo hišo za Glavnem trgu. Trgovsko podjetje DOLENJKA je pričelo preurejati trgovske lokale v tej hiši. Dela investira uprava družbenega premoženja, izvaja jih gradbeno podjetje PIONIR, končana pa morajo biti po pogodbi do letošnjega 15. septembra. Nova fasada bo imela arhade in pokrit pločnik v nadaljevanju tistega pred DELIKATESO, lokal pa bo preurejen v samostojno trgovino s tekstilnim blagom. Preureditveni stroški z opravo vred bodo 22 milijonov dinarjev.

■ ZA NOVOMEŠKA PODJETJA so igralci Mestnega gledališča ljubljanskega nastopili sinoči, za NOVOTEKS pa že v torek zvečer s Williamsovo »Mačko na vroči pločevinasti strehi« v domu kulture v Novem mestu. Režiral je Janez Vrtninc.

STIRINAJSTOVNEVNI TEČAJ za turistične vodnike in informatore se bo pričel 31. maja v dvorani Delavske univerze v Novem mestu; organizirata ga Delavska univerza in Dolenjska turistična zveza. Tečaj bo trikrat na teden popoldne. Udeleženci bodo dobili vse potrebno propagandno gradivo. Predavanja bodo zanimiva in spremljana z barvnimi diapozitivi.

NOVOMEŠKA PARKIRIŠČA so skoraj po vse dni zasedena. Ve-

dno več se ustavi osebnih avtomobilov in izletniških avtobusov, domačih in tujih. Kaže, da se je turistična sezona že začela. To so občutili tudi nekateri gostinska podjetja, zlasti kavarna METROPOL, ki je tako rekoč na vratih avtobusnega postajališča.

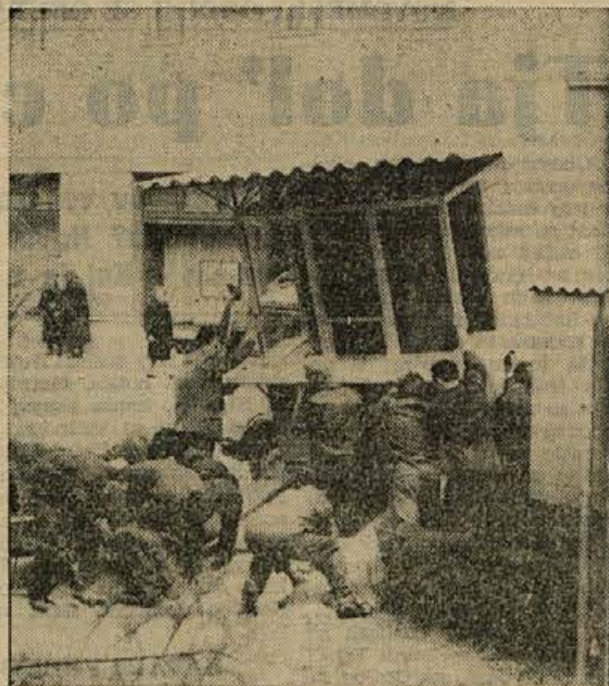
KOSAKOVA GOSTILNA je že nekaj dni zaprta z dovoljenjem občinske skupščine, kar pa je na pragu turistične sezone veliko škoda. Kot smo izvedeli, lastnica ne more dobiti strežnega osebja. Obiskovalci, ki se jim je lokal priljubil, bodo verjetno pogrešali dobro kapljico.

■ IZREDNO DOBRO je bil založen ponedeljkov živilski trg. Iz tedna v teden je napredaj vedno več čudodelnih sredstev za čiščenje medvežev, za poliranje kovin, konfekcije, obutve itd. Jajca so veljala tokrat še vedno 35 din, solata na merice 50 din, solata v glavcih 60 din, šopek redkvice 40 dinarjev. Med kupci je bilo zelo veliko zanimanje za sadike vseh vrst. Paradižnike so prodajali po 10 in 15 din, paprika je imela isto ceno, medtem ko je šopek sadik zelja veljal 40 din.

■ GIBANJE PREBIVALSTVA: rodile so: Vida Lazar z Mestnih njič — Mojca, Alojzija Sitar iz Kristanove 6 — Tatjana, Vida Modic iz Ragnovske 21 — Ireno in Anica Grabrijan s Strme poti 2 — Darjo.

Hiša številka 26 v Bršlinu, znana pod imenom »Langertov grad« ali »harem«, kot ji pravijo nekateri stanovalci, je bila svoj čas kraju v ponos. Na fotografiji vidite kakšna je danes. Lahko rečemo, da je brez gospodarja, saj stanovalci že deset let nikomur ne plačujejo stanarine, pa tudi vzdržuje je nihče ne. V hiši stanuje več družin, vendar nimajo hišnega sveta, niti ni važno kdo se je vselil ali izselil. Hiša razpada in na več mestih ogroža prebivalce, okrog hiše pa je strašen nered in smrad, ker ni sanitarij ali pa so dotrajale in so neuporabne. Ali sanitarni organi kdaj pogledajo v kakšnih pogojih žive stanovalci hiše številka 26? V Bršlinu se govori, da so nekateri stanovalci iz te hiše dobili možnost za preselitev, vendar so jo odbili, ker raje stanujejo v razvalini — brezplačno! (Foto: Nikola Čulum)

Pred dobrimi desetimi dnevi so na cesti komandanta Staneta postavili kiosk, v katerem prodajajo srečke jugoslovanske loterije in sprejemajo vplačila za športno napoved in lotto. Prav tako prodajajo tudi Nedeljski dnevnik. V prvem tednu so zabeležili 136.000 din izkupička. Od srečk so dobili 50.000 din, ostalo vsoto pa so ljudje namenili za športno napoved in lotto.

Ciganska problematika pred občinsko skupščino

● Občinska skupščina v Novem mestu bo na eni prihodnjih obravnavala tudi cigansko problematiko. Komisija za ciganska vprašanja je pripravila obširno poročilo o uresničevanju načrta za uređitev tega perečega vprašanja Dolenjske. Na seji bodo sprejeli program za reševanje ciganskega vprašanja v naslednjem obdobju.

● Organi občinske skupščine v Novem mestu pripravljajo odlok o kampiranju, ki bo urejal vprašanja časasnih nastanitvev na prostem v občini. Na podlagi tega odloka bo možno ukrepati proti vsem brez stalnega bivališča, če se bodo samovoljno naseljevali v krajih, ki jih odlok ne bi predvideval. Odlok bo zelo koristil tudi v reševanju ciganskega vprašanja.

● Ciganska baraka v Bučni vasi je dobila novega stanovalca. To je invalidski upokojenec Franc Brajdič z družino. Dosedanjemu stanovalcu Janezu Brajdiču (mlaj.), ki se je samovoljno začasno odselil v cigansko taborišče v Zabjek, je vrnitev prepovedana. Proti samovoljni Ciganov v Zabjeku bodo začeli ostreje ukrepati.

● 22. in 23. maja bo v gosteh pri Ciganih v murskosoboški občini 7-članska delegacija Ciganov iz novomeške občine. V njej bodo mlajši zaposleni in nezaposleni moški in ženske. Predstavniki dolenjskih Ciganov se bodo pri gostiteljih seznanili z načinom življenja prekmurskih Ciganov, predvsem pa se bodo od njih naučili samostojno reševati nekatere zadeve.

To je več kot pobalinstvo

Pred Srebrničami je med vožnjo z džipa zdravstvenega doma, v katerem se je peljal dežurni zdravnik k bolnemu otroku v Stražo, odletelo kolo. Voznik je le s težavo obdržal vozilo na cesti in ga je komajda zaustavil pol metra pred brezjavnim drogdom. Ze površni ogled je pokazal, da je neznan pobalin z vozila, ki sicer stoji pred zdravstvenim domom, odvil štiri vijake od petih, s katerimi je pritrjeno kolo. Vsekakor sta imela tako zdravnik kot voznik srečo, da se njuno potovanje ni končalo v bolnišnici ali na pokopališču. S skoro enourno zamudo sta napako popravila in pot nadaljevala. Da bi bilo zlo še večje, je nato, ko sta se dežurni zdravnik in voznik vrnila iz Straže, do jutra zmanjkal iz vsakega kolesa na džipu še po en vijak... Vprašati se pač moramo, kaj je želel s tako nizkotnim pobalinstvom doseči neznanec? Naj si gre za nizkotno šalo ali za maščevanje, lahko bi se pripetila dvojna nesreča, ker bi se ponesrečila zdravnik in spremljevalec, bolnik, h kateremu sta bila namenjena, pa bi ostal brez pomoči. Dejanje neznanega zlikovca je vredno obsodbe!

PRIJAVITE SE ZA TURISTIČNO VOZNJO 100.000 dinarjev za nagrade

ADM Novo mesto letos spet organizira turistično vožnjo po Sloveniji. V programu vožnje je obisk 44 najlepših turističnih krajev Slovenije in Hrvaške ter obisk 5 športnih, političnih in kulturnih prireditev. Za najboljšo vozniko so predvidene štiri nagrade: 40.000, 30.000, 20.000, in 10.000 dinarjev. Za to vožnjo je AMD tiskalo tudi posebne knjižice. Vožnja traja od 1. maja do 1. oktobra, zaključek in razglasitev rezultatov pa bo 29. oktobra, za občinski praznik, v Novem mestu. V akciji lahko sodelujejo vsa AMD in posamezniki. Prijavite se društvu, kjer boste dobili tudi knjižice.

Solidno in hitro očisti oblačila
KEMIČNA ČISTILNICA NOVO MESTO
Germova ulica 5

10 let novomeških veslačev

Veslanje je lep in zdrav šport, pravijo športni strokovnjaki in zdravniki. Veslanje pa je tudi šport, v katerem smo Jugoslovani pobrali že prenekatero lovoriko in ki prav v zadnjem času spet doživlja napredek. Spomnimo se zadnjih uspehov jugoslovanskega osmerca, ki se je izvrstno uvrstil na evropskem prvenstvu in na olimpiadi v Tokiu. Veslanje pa ima tudi v Novem mestu veliko tradicije. Na žalost pa je ta nekdanj popularna športna panoga opešala. Ljubitelji veslaškega športa že nekaj let zamačkano čakajo razburljivih veslaških tekmovanj... Prav letos, ko veslaški klub, ki zdaj dela v okviru Partizana, praznuje lep jubilej: desetletnico ustanovitve, pa smo na najboljši poti, da se bo kakovost novomeškega veslaškega športa spet dvignila!

Nazadnjem obnem zboru novomeškega Partizana se je množica športnikov in ljubiteljev športa zasmejala, ko je predstavnik veslašev povedal, koliko sredstev so dobili za svoje delo. Stanje je res žalostno: lani so namreč veslači

šest. Z enim od njih, ki so ga dobili z Bleda, so celo Nemci osvojili svetovno prvenstvo. Kaj pa se hočejo, boste rekli? Le eno: če je uporaben za tekme, vsi ostali so za staro šaro! Novomeščani pa jih kljub temu še vedno uporabljajo, ker pač nimajo drugih. Vsak dan lahko vidite marljive veslače, knako trenirajo na Krki, ki je kakor nalašč za veslanje, ali pa kako popravljajo stare, izrabljene čolne. Brez dvoma so veslači od vseh panog novomeškega Partizana najbolj marljivi. Pravijo, da hočejo letos, v svojem jubilejnem 10 letu pokazati, koliko so vredni.

Tone Dolinšek je duša novomeških veslačev: trenutno je vpisanih 13 mladincev, 3 mladinke, 2 člani in 4 člani. Zanimanje za ta šport je med mladino precejšnje. Ko bodo popravili čolne, bodo uredili še galeje, ki jo je Tone sam izdelal; tudi načrt zanjo je sam napravil. Ime je res strašno, vendar pa mladi veslači tu dobijo pravo osnovo za veslanje:

prav gotovo se tu nauče veliko več, kot pa če bi jih takoj spustili na čolne!

Letos se bodo udeležili več tekmovanj kot so se jih lani. Vaja tudi tu dela moštva, toda neizkušeni veslači pa ne morejo uspeti. Od Novomeščanov je večina takih, ki še niso doživeli tekmovalnega krsta. Zadnja veslaška regata je bila v Novem mestu, ko je bil zlet Brastva in enotnosti. Od takrat so veslači sicer redno trenirali, vendar so bila sredstva preskromna, da bi se lahko udeleževali tekmovanj. Letos bodo večkrat potovali, če bo le dovolj sredstev. Tudi v Partizanu je, kot kaže, zapihal nov veter. Že do zdaj so dobili več denarja kot lani vse leto!

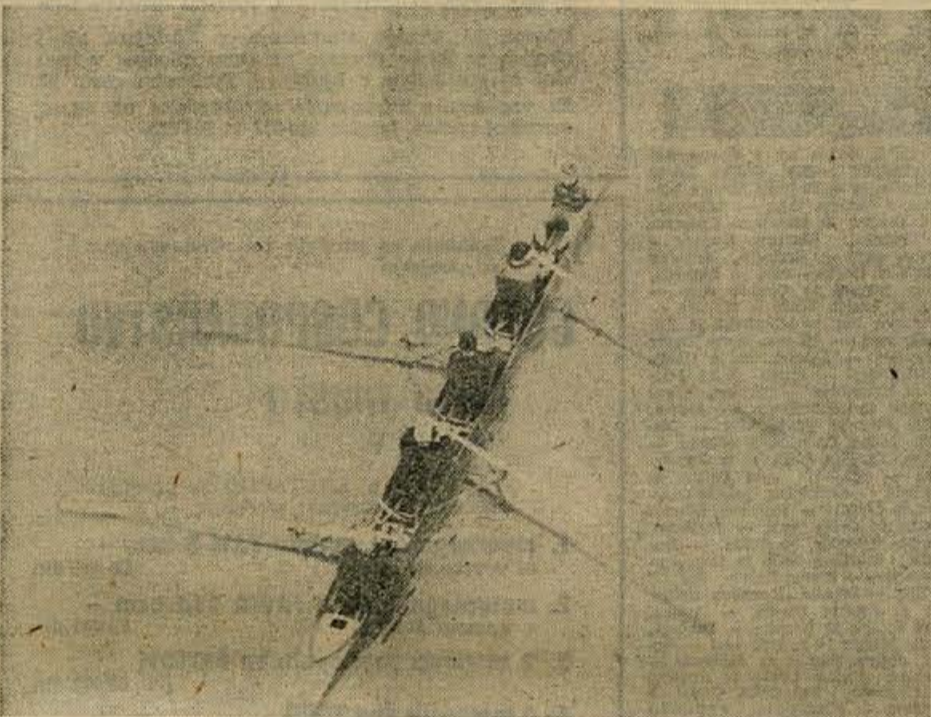
Veslačem bi morali nuditi več pomoči: zavedati se moramo, da v Partizanu in sploh v vseh novomeških športnih kolektivih nimamo vključeno dovolj delavske mladine. Prav veslanje pa je razen dviganja uteži menda edina panoga v Partizanu, kjer prevladuje delavska mladina!

Na kakšnih tekmovanjih bodo letos sodelovali novomeški veslači? Istrska regata, zlet Brastva in enotnosti, regata v Novem mestu, republiško prvenstvo, ob ugodni uvrstitvi pa tudi državno prvenstvo; to so najvažnejša tekmovanja. Seveda pa bo odločilno besedo — kot že tolikokrat poprej — tudi tokrat imel denar!

Po več letih si bodo ljubitelji veslanja lahko ogledali regato na Krki. Mar ne bi bilo lepo, če bi odgovorni činitelji pomagali marljivim veslačem v njihovem 10. letu obstoja. Nekaj sredstev več ob jubileju in organizacija veslaške prireditve v Novem mestu 13. junija, na katero bodo povabili predstavnike sedmih slovenskih veslaških klubov, karlovskega Korona in zagrebške veslače — to bi bilo najlepše darilo veslačem za 10 let trdega dela, uspehov in neuspehov, želja in razočaranj. Kljub vsemu — to moramo priznati — jim volje do veslanja ni nikoli manjkalo!

Balinarji za dan mladosti

Na balinarskem turnirju v Ljubljani v počastitev 20-letnice osvoboditve in dneva mladosti so Novomeščani v skupini z Gorico in Ljubljano II. izgubili obe tekmi. Vzrok porazov je grobo igranje, katerega igralci niso navajeni. V drugi skupini je bila najboljša ekipa Koper — Sezana. V finalu so Ljubljancem zanesljivo premagali Primorce. Novomeščani so igrali v postavi: Barblč, Bele, Cvar, Sturm in Hren. Se najbolje je igral Barblč.

Četverec s krmarjem je ena od najzanimivejših veslaških disciplin, še posebej je mikavna za gledalce. Novomeški veslači imajo v svoji čolnarni dva četverca, ki kljub »letoma« še vedno zvesto služita namenu.

Črnomlju zmaga, Novomeščanom kvalifikacije!

Ze pred nedeljskim derbijem v Črnomlju smo imeli rešeni dve neznanki: črnomljski rokometni odbor ni bil dolžan reševati jesenskega protesta Novo mesto — Metlika, tekmo pa je sodil nevtralni sodnik po dogovoru obeh ObZTK!

Več kot 300 bučnih gledalcev rokometnega derbija je že uro pred tekmo zahtevalo zmago svojih ljubiteljev. Nekateri sploh niso poznali meja pri navijanju, zato pa sta bili obe sedmerici zelo fer, sodnik Zupančič pa je sodil izvrstno. Tekma je bila vseskozi na

precejšnji kvalitetni ravni, domači pa so navdušeni od bučnega navijanja na koncu le zmagali z dvema goloma razlike. Simec, Lozar in Žunič so bili najboljši v vrstah domačinov, Jaklec pa je bil izredno nevaren pri Novomeščanih.

Po tej tekmi je vse znano: Novomeščani bodo šli na kvalifikacije, Črnomljalci pa na zlet! In na koncu, še postavte: Črnomelj — Bižal, Lozar 5, Žunič 2, Muštra, Simec 5, Kječec 1, Puljak, Gabrijan 1, Sever, Babič, Novo mesto — Perko, Vidmar 3, Setina 1, Jončič, Kobe, Fifolt 3, Možina, Jaklič 6, Ganjar, Smerdu, Marr. Ljubljanski sodnik Zupančič — izvrstno. Črnomelj — Novo mesto 14:12 (6:6).

Uspešni kočevski šahisti

Na medobčinskem pionirskem šahovskem tekmovanju v Ljubljani so pionirji kočevske osnovne šole Jože Šeško s 17 točkami zasedli prvo mesto. Starejši pionirji iz Koprivnika so bili 6. v svoji skupini. Ivo Stanič, učitelj iz kočevske šole, gre vsa pohvala za pripravo ekip. Zmagovalci so dobili diplome in lepa knjižna darila.

metrov je zmagal Bižal, v skoku v višino in metu krogla pa Murovič. Pri sojenju in organizaciji so pomagali dijaki in njihovi profesorji. A. Arko

Letošnji zlet bratstva in enotnosti se je za Dolenjce začel z nogometno tekmo med reprezentanca Dolenjske in Karlova. Gostje so na novomeškem stadionu zmagali s 3:0. Dva gola je dal Lank, enega Uravčič. Pred 200 gledalci je tekmo odlično vodil Karloški sodnik Mutič.

Dolenjska : Karlovac 0:3

Letošnji zlet bratstva in enotnosti se je za Dolenjce začel z nogometno tekmo med reprezentanca Dolenjske in Karlova. Gostje so na novomeškem stadionu zmagali s 3:0. Dva gola je dal Lank, enega Uravčič. Pred 200 gledalci je tekmo odlično vodil Karloški sodnik Mutič.

ko sta se v napadu najuspešneje borila z odličnimi Karlovcami Mrvar in Weiss II. Pri gostih obramba ni imela preveč dela; redke nevarnosti pa je rutinsko zavračala. V napadu sta najbolj ugajala strelec dveh golov Lank in nevarni srednji napadalec Bijelič.

Cerklje : Ribnica 15:23

V predzadnjem kolu LCL so rokometiški Ribnice v grobi igri premagali domače Cerklje pred 250 gledalci. Hladnik iz Trilca je sodil s napakami. Pri Cerkljah je Svetec dal 6 golov, Kuželj 4, Debon 3 ter Mazinjanin 2. Pri gostih je bil najuspešnejši Ponikvar II. z 8. zadetki, Svigelj II. je dal 5 golov, Radič, Slic in Andolšek po 3 ter Ponikvar I. 1.

V vodstvu je ekipa Brežic s 30 točkami. Radeče pa jih imajo 23 in so druge. Med strelici je najboljši Setine I., ki je v 18 krogih dosegel 109 golov, drugoplasirani Verbič pa je bil uspešen stokrat.

PIONIR premagal KRKO

V nadaljevanju sindikalnega odbojarskega prvenstva so bili med tednom doseženi naslednji rezultati: Krka : Novotehna 2:0, mladinci : IMV 0:2, prosveta : Iskra 2:0, prosveta : mladinci 2:0, gozdno gospodarstvo : IMV 2:0, Pionir : Krka 2:1, Novotehna : cestno podjetje 1:2, Pionir : Cestno podjetje 2:0. — Slej ko prej še vedno vodi Novoteks, ki je tudi neporažen.

Uspešni srednješolci

Na srednješkolskem atletskem tekmovanju Dolenjske, ki je bilo preteklo sredo, je bila dosežena vrsta dobrih rezultatov, ki kažejo, da je dolenjska atletika spet na poti napredka. Novomeški gimnazijec Penca je še enkrat dokazal, da se bo kmalu lahko tudi v slovenskem merilu odlično uveljavil v skoku v višino in daljino. Odlični rezultat je dosegel tudi Murovič, bivši slovenski rekorder v metu krogle. Rezultati: tek na 100 m moški: Jarc (gimnazija Novo mesto) 12,2; Bižal in Hočevar (oba gimnazija Kočevje) 12,4; tek na 60 m ženske: Menard (gimnazija Kočevje) 8,7, Vidic (gimnazija N.m.) 8,8, Jerman (gimnazija Ko) 9,0. Tek na 400 m ženske: Rogelj (ekonomska šola N.m.) 69,8, Plut (ekonomska šola N.m.) 70,1, Hren (gimnazija Stična) 71,1; tek na 1000 m moški: Vidmar (kmetijska šola Grm) 2,54,7, Plankar (gimnazija Stična) 2,55,0, Vovk (gimnazija N.M.) 2,57,2. Stafeta 4 x 100 m moški: gimnazija Novo mesto 46,9, gimnazija Kočevje 49,0, gimnazija Stična 50,5; 4 x 100 m ženske: gimnazija Kočevje 58,9, ekonomska šola Novo mesto 60,1, gimnazija Stična 60,8. Skok v višino moški: Penca 17,0, Berger (oba gimnazija N.m.) 17,0, Kamin (gimnazija N.m.) 16,0; višina ženske: Košir (gimnazija Koč.) 135, Strukelj (ekonomska šola N.m.) 130, Savoren (gimnazija N.m.) 130. Skok v daljino moški: Penca 608, Majzelj (oba gimnazija N.m.) 590, Bižal (gimnazija Koč.) 582; daljina ženske: Menard (gimnazija Koč.) 450, Novak 450, Colarič (oba gimnazija N.m.) 410. Met krogla moški: Murovič (gimnazija Koč.) 15,85, Knoll 14,19, Smodej (oba gimnazija N.m.) 14,05; krogla ženske: Savoren 9,29, Knez 9,29, Novak (vse tri gimnazija N.m.) 9,06.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

ZDRAVILNE KLIME

Klima, podnebje je v bistvu stalnost sorazmerja vplivov atmosferskih činiteljev v nekem kraju ali pokrajini. To se pravi sorazmerje vlage, toplote, zraka in primesi, vetrov, sončnih vplivov, zračnega pritiska in podobno. Iz zemljepisa vemo, da so na zemlji trije tipi klimatskih pasov: tropski, zmerni in hladni pas. V vsakem od teh pasov je lahko klima gorska, kontinentalna, morska. Medicina pa še to porazdeli na gozdno, mestno in stepsko klimo. Ker živimo v zmernem pasu in ker je pri nas več tipov teh klim, se bomo pozanimali samo za vplive tistih, ki so za nas pomembni.

Mestna klima je v bistvu najmanj zdrava. Odvisna je od urbanistične izgradnje kraja, od višine zgradb, tovarn, smeri in širine cest, od parkov in drugega. Količina sevanja sonca v mestih je manjša kot zunaj mesta, ker zrak ni čist. Poln je vseh mogočih plinov in prahu. Zaradi te gostote zraka, je temperatura v mestu večja. Ker hiše ovirajo piš, so vetrovi šibkejši kot zunaj naselja. Prašni delci so kondenzacijska jedra za vlago, zato je v mestih megla.

Gozdna klima je hladnejša, ker sončno sevanje v gozdovih ne pride do tal. Tla so vlažna, na njih je dosti podrast. Zrak v gozdu je zato vlažen in bolj hladen, nima pa bakterij in prahu, prijetno diši po smoli in drugih rastlinskih produktih. Gozdno klimo priporočamo meščanom, še posebno otrokom, zaradi tega zahtevamo, da je zasajenih z drevjem čimveč površin v mestih in okolici.

Gorska klima se začne pri 500 m nadmorske višine in ima naslednje podtype: od 500 do 700 m nadmorske višine je višinska klima, od 700 do 1200 m je subalpska klima, od 1200 do 1900 m je alpska klima, nad 1900 m je hiperalpska klima. Nižji zračni pritisk v višinah poglobi in pojača dihanje, zaradi nizke vlage se pojača izločanje in izparevanje. Tudi pozimi je sončno sevanje močno. Veter in hlad krepiča organizem. Poveča se število rdečih krvnih teles in količina krvnega barvila. Mnogo nalezljivih boleznih je v tej klimi manj. Sem pošiljamo oslabele ljudi, posebno po težjih ali dolgotrajnih boleznih, živčno neuravnovešene, slabotne in brez apetita. Ponavadi jim ta klima koristi.

Morska klima ne pozna hitrih prehodov. Sonce namreč morje počasi ogreva in voda se tudi počasi ohlaja. Ker morje hlapi, je nad njim tudi več oblakov. Zrak nad morjem je vlažen in čist, z majhno primesjo morske soli. Vetrov je precej, ultravijolično sončno sevanje je močno. Morje pospešuje izmeno snovi in plinov v telesu. To je dražilna klima, ki z draženjem kože z vetrovi, kopanjem, čistim in vlažnim zrakom in ultravijoličastim, sevanjem ugodno deluje na organizem. Apetit se poveča, poveča se število krvnih teles in krvnega barvila, prezračijo se dihal, ves organizem se učvrsti. Ob našem Jadranu imamo tri podtype te klime: Gornji Jadran od Trsta do Splita, Dolnji Jadran od Splita na jug in pas otokov. V Gornjem Jadranu je klima malo ostrejša kot v obeh ostalih podtipih. Sem pošiljamo slabotne ljudi in take, ki nimajo teka, rekonvalescente po težjih boleznih, ljudi z luskavico in take, ki imajo preobčutljivostne bolezni, predvsem astmo.

Če se nekoliko poznamo, bomo lahko izbrali, kam bo prijetno iti na dopust, ki bo našemu zdravju koristil še tudi zdravilno in ne samo kot rekreacija. Dr. B. O.

Nastop bo ob 15. uri

Na drugi seji zletnega odbora so razen nekaterih podrobnosti določili tudi program nastopa. Po svečani otvoritvi bo nastop najmlajših. Sledile bodo vaje na švedski klopi, tek na 60 m za pionirje in ponirke, vaje z dolgo kolebnico, tek na 300 m za mladince, rajalna sestava mladink, tek na 400 m za mladince, vaja s kratkimi palicami, stiftete 4 x 100 m, polka, proglasitev zmagovalcev, na koncu pa še zletna točka za letošnji VIII. zlet. Nastopilo bo 4000 otrok in mladine, mladina pa bo tudi imela prost vstop. Prireditve se bo začela v nedeljo ob 15. uri, program pa bo veljal tudi kot vstopnica in bo stal 100 din. Na stadionu bodo postavili dva paviljona za prodajo brezalkoholnih pijač.

Dvojna zmaga Novomeščanov

Na srednješkolskem atletskem prvenstvu v Novem mestu so bili v ekipni konkurenci najuspešnejši novomeški gimnazijci, ki so zmagali v obeh konkurencah. Tako pri moških kot pri ženskah so drugo mesto zasedli atleti kočevske gimnazije. Pri ženskah je bila tretja ekonomska šola Novo mesto, pri moških pa gimnazija Stična.

Črnuče : Novo mesto 2:3

V prvenstveni odbojarski tekmi slovenske lige so Novomeščani premagali Črnuče na njihovem igrišču po dramatičnih petih setih borbe. Rezultat posameznih setov: 11:15, 15:13, 15:11, 17:19 in 16:14.

Po več letih spet akademija

Polna dvorana ljubiteljev telovadbe je v ponedeljek zvečer prisrčno pozdravila nastop novomeških telovadcev, ki so se po nekaj letih spet pokazali na akademiji. Priznanje je veljalo bolj očitivo nekaj tradicionalnih akademij, kot pa kvaliteti; priznati je treba, da je bila novomeška telovadba večših na večji kvalitetni višini, predvsem pa je bila bolj množična, akademije pa zato bolj raznotere. Kljub vsemu pa ne gre prezreti, da je ponedeljkov nastop zasluga pešice najbolj postrvovalnih telovadnih delavcev Novega mesta.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 28. maja — Avguštin
Sobota, 29. maja — Majda
Nedelja, 30. maja — Milica
Ponedeljek, 31. maja — Angela
Torek, 1. junija — Radovan
Sreda, 2. junija — Velimir
Četrtek, 3. junija — Milojka

ČESTITKI

Dragemu sinu Dragotu Merčniku, ki služi vojaški rok v Prilopu, želita za dvajseto pomlad vse najlepše mama in stari ata.

Dragim staršem Matiji in Fani-ki Bojanc iz Bučne vasi pri Novem mestu za njuno 34. letnico iskreno čestitajo in jima želijo še mnogo zdravih in srečnih let skupnega življenja otroci: Jože, Marica, Tone, France in Vera z družinami.

ZAHVALEI

Ob bridki izgubi ljubelega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA ZUPANČIČA

iz Poloka pri Straži

Izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, nam izrekli sozljive ter zaslišeli njegov grob s cvetjem in številnimi vencmi. Posebna hvala tov. Ivanu Virantu ter Milosu Zadravcu za zadnji govor ob odprtem grobu, organizacijam ZB, RK, godbi iz Straže, upokojencem, PIT Novo mesto, KZ Krka, mehanični delavnici Graben, družini Petre in ostalemu sorodstvu.

Zalujoča žena Franciška in sin Dušan z družino.

KINOGLASA

PRODAM prazno, neveljavno hišo in velik sadni vrt. Ogled pri Minki Pograjc, Rdeči kal 18, Dobrnje.

PRODAM HIŠO z gospodarskim poslopjem, 2 ha in 43 a zemlje in nekaj gozda v Jurki vasi pri Straži. Naslov v upravi lista (486/65).

PRODAM VSELJIVO, komfortno pritično stanovanje ali celo hišo v Ljubljani na mirnem kraju, blizu središča mesta. Naslov v upravi Dolenjskega lista (493/65).

PRODAM VINOGRAD na Ljubnu. Marija Knafelc, Bircna vas 36, Novo mesto.

NA LEPEM KRAJU prodam gradbeno parcelo in obtesano ostržeje za hišo. Naslov v upravi lista (279/65).

PRODAM Fiat 1100 v nevoznom

KINO TREBNJE

PREDVAJA težko pričakovani
NEMŠKI BARVNI CINEMASOPSKI FILM
WINETOU — I. del

Predstave bodo v soboto, 29. maja 1965, ob 20. uri in v nedeljo, 30. maja 1965, ob 14., 16.45 in 19. uri. Šolska predstava bo v soboto, 9. maja, ob 12. uri za šolo Trebnje.

Ugodne zveze z vlakom z Mirne in iz Mirne peči. Na obisk vkljudno vabi uprava kina.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 in 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 28. MAJA: 8.05 Od uverture do valčka po domači orkestralni glasbi. 8.45 Melodije za razvedrilo. 9.35 Pet minut za novo pesmico. 10.15 Komorni zbor RTV poje pesmi sodobnih tujih skladateljev. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inš. Milan Erjavec: O sreji plemenske živine v Pomurju. 12.30 Iz oper Antonina Dvořaka. 14.35 Komorni ansambel s flavto. 15.30 Koroske narodne pesmi poje Koroski akademski orkester. 15.45 Novo v znanosti. 18.15 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 20.00 Zvočni mozaik. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.10 Za ljubitelje jazz.

SOBOTA, 29. MAJA: 8.05 Mali vokalni ansambel poje slovenske narodne pesmi. 9.25 Mladi glasbeniki glasbeni šol pred mikrofonom. Glasbena šola Moste. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inš. Viktor Herman: O nekaterih kmetijskih problemih na Barju. 12.30 Drobna koncertna skladba. 14.05 Dva dueta iz opere Veronika Deseniška skladatelja Danila Svate. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pojeta zboru KUD Jože Hermann iz Maribora in Tone Čufar z Jesenic. 17.05

stanju ali zamenjam za rezervne dele. Naslov v upravi lista (484/65).

PRODAM MOPED na 3 prestave. Miklić, Jablan 3, Mirna peč.

UGODNO PRODAM malo rabljeno sobno in kuhinjsko pohištvo. Anton Krašovec, Kottejev drevored 42, Novo mesto.

POCENI PRODAM UKW anteno z odvodom, približno 15 m. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem k štirim odraslim družinskim članom. Plačam dobro, preskrbim tudi popoldansko zaposlitev v tovarni. Dr. Luzar, Ljubljana, Beethovnova 12.

K 4-CLANSKI DRUŽINI iščem preprosto, pošteno deklo, večšo gospodinjstva. Naslov v upravi lista (481/65).

GOSPODINJSKO POMOČNICO iščem k 4-clanski družini. Plača po dogovoru. Jože Murn, Novo mesto, Adamičeva, n. h.

ZA VARSTVO dveh otrok sprejem upokojenke. Za plačilo dam hrano in stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v upravi lista (487/65).

ZA GOSPODINJSKO POMOČNICO k 4-clanski družini, v sodobno opremljeno gospodinjstvo sprejememo takoj deklo ali samsko ženo. Albina Kern, Ljubljana, M. Krpana 6.

STAREJŠO ŽENSKO ali možkega iščem za pomoč pri kmečkih delih. Naslov v upravi lista (483/65).

GOSTILNO vzamem v najem. Naslov v upravi lista (483/65).

POROČNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar. Gosposka štev. 5, Ljubljana.

ZDRAVILISCE ROGASKA SLATINA — Bolezni Jeter (zlatenico, vnetja) zdravi rogaški »Donata« vrelce. Posvetujte se z zdravnikom. »Donata« dobite v Novem mestu pri Trgovskem podjetju HMEJLNJK — telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

KINO

Brežice: 28. in 29. 5. špan. barv. film »Kraljica Chantelera«. 30. in 31. 5. francoski barvni film »Graf Monte Christo« — II. del. I. in 2. 6. angleški film »Nenapovedan sestanek«.

Brod na Kolpi: 27. in 30. 5. angleški film »Bilo jih je sedem«. Crnomelj: 28. in 30. 5. jugoslov. film »Obratuna«. I. in 2. 6. amer. film »Borba za obstanek«.

Dol. Toplice: 29. in 30. 5. jug. film »Napad na Dvare«.

Kočevje — »Jadrane«: 27. 5. japonski film »Hirošima, žalost moja«. 28. do 30. 5. nemški barvni film »Konec plesa«. 31. 5. in 1. 6. film »Osem in pol«. 2. in 3. 6. amer. barvni film »Mongolie«.

Kostanjevica: 30. 5. amer. barvni film »Napad ob zori«. 2. 8. nemški film »Skrivnosti Orienta« — I. del.

Mettika: 29. in 30. 5. angl. film

»Traper Kelly«, 31. 5. do 1. 6. ruški film »Ilija Muromec«.

Mokronog: 29. in 30. 5. ameriški barvni film »Usqđna Cigankas«.

Novo mesto — »Krka«: 27. 5. češki film »Upanjes«. 28. do 31. 5. ameriški barvni film »Otroka kapitana Grantas«.

Predgrad: franc. film »Do zadnjega dihas«.

Ribnica na Dol.: 29. in 30. 5. poljski film »Potnica«.

Sentienarta, Brežice: Metod Sone, gradbeni tehnik, in Darinka Jevnik, kemijski tehnik, oba iz Krškega; Rudolf Resnik, mizarjski pomočnik iz Kostanjevica, in Marija Kenk, trgovska pomočnica iz Krškega. — Umrla sta: Marija Ciglar, gospodinja z Dunja pri Krškem, 75 let, in Anton Bogovič, poljedelec iz Anovca, 67 let.

Matični urad Kočevje.
V času od 17. aprila do 20. maja so rodile: Jožica Hudorovič iz Zeljne — Lenka, Kristina Poje iz Trnovca — mrtvorojenega dečka, Katarina Šalka iz Kočevja — Stanislava, Joža Kovačič iz Zeljne — Albino, Silva Jaklič iz Črnege potoka Alenko in Ana Gyorek iz Cvišlarje — Anico.

Poročili so se: Ivan Oberstar, poljedelec, in Marija Pertinač, poljedelka, oba iz Gorenj; Marjan Črček, kurjač, in Terezija Kugler, delavka, oba iz Salke vasi; Jože Malnar, mizarjski pomočnik iz Črnege potoka, in Julijana Štimac, gospodinjstva pomočnica iz Bosiljve loke; Stefan Keber, pleškar iz Loke pri Crnomlju, in Jožica Kramar, kuharica iz Crnomlja; Evgenij Gregoršaneč, delavec, in Zdeka Mešter, uslužbenka, oba iz Kočevja; Jožef Kranjec, sofer iz Mlake pri Kočevju, in Marija Lipovac, delavka iz Zeljne; Danijel Sturm, kurjač iz Kočevja, in Bernarda Novak, poljedelka iz Zvirč; Anton Hiti, varilec iz Salke vasi, in Vilijemina Opaka, laborantka iz Kočevja; Ivan Ferderber, poljedelec iz Blaževce, in Marija Verderber, poljedelka iz Jelenje vasi; Josip Muhvič, poljedelec iz Blaževce, in Julijana Verderber, poljedelka iz Jelenje vasi; Boris Šterk, uslužbenec iz Ljubljane, in Alojzija Prijatelj, trgovska pomočnica iz Zeljne; Umberto Marušič, strojni tehnik iz Kočevja, in Silvestra Zalar, frizerska pomočnica iz Kolbarjev; Jože Zbašnjak, delavec iz Dolenje vasi, in Olga Suban, natakarica iz Kočevja.

Umrlj so: Franciška Bukovec, upokojenka iz Kočevja, 84 let; Jože Lesar, upokojenec iz Kočevske Reke, 74 let; Vladimir Lipovac, upokojenec iz Mlake pri Prezida, 82 let; Brigita Campelj, gospodinja z Brega pri Kočevju, 73 let, in Alojzij Zagar, kmetovalec iz Gorenja, 79 let.

Matični urad Kostanjevica

Aprila sta bili doma rojeni 2 deklici. — Poročili so se: Rudolf Božič, delavec iz Prušnje vasi, in Amalija Laknar, delavka iz Preske; Janez Merslavci, kmetovalec iz Brežic, in Franciška Prah, delavka iz Kostanjevica; Jože Zupančič, avtomobilist z Vrha pri Ljubnu, in Marija Pencs, delavka iz Vel. Vodenic. — Umrla sta: Franc Tomažič, kmetovalec iz Gor. Prekope, 75 let, in Franc Dolmavič, kmetovalec iz Črešnjevca, 57 let.

Matični urad Krško

Aprila ni bilo rojstev izven bolnišnice. — Poročili so se: Martin Živič, delavec, in Marija Kramžer, delavka, oba iz Zdoi; Alojzij Bahčič, delavec, in Marija Resnik, poljedelka, oba iz Bučerce; Milan Nežič, ključavničar iz Lupoglava, in Elja Lazar, tovarniška delavka iz Zazida — Pula; Josip Staraj, železniški prometnik iz Sezane, in Marija Nežič, bolničarka iz Valdolit; Jožef Verstovšek, kmetijski tehnik iz Piršobrega, in Ivana Petan, učiteljica iz Gor. Leskova; Gojko Kutlača, podoficir JLA, in Silva Pečnik, uslužbenka, oba iz

Sevnica: 29. in 30. 5. ameriški film »Ponarejevalec iz Londonas«.

Sodražica: 29. in 31. 5. ameriški film »Sedmo Simbadovo potovanje«.

Stara cerkev: 29. in 30. 5. ruški film »Pastir Kostjas«.

Straža: 29. in 30. 5. ameriški film »Apartmans«.

Trebnje: 29. in 30. 5. nem. barv. film »Winnetous« — I. del.

GIBANJE PEBVALSTVA

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Štefka Lozar iz Crnomlja — Bojana, Marica Mateljan z Malega vrha — Marjana, Cita Bračko iz Dolnjega Kronova — Tomaža, Martina Bobnar z Kamne gore — Andreja, Angelca Gotlib iz Harihje vasi — Angelca, Anica Strnad iz Grašče vasi — Stanka, Mojca Starc iz Metlike — Katarino, Marija Martičič iz Tomajže vasi — Antona, Erna Zagar iz Mihovega — Anico, Anica Furlič iz Crnomlja — Etalina, Pauli Ovelbar iz Zameškega — Alojza, Malči Plut iz Vavte vasi — Nataša, Anica Poredoš s Struge — Anico, Emilija Hočvar z German vrha — Majdo, Ana Palčar iz Smihela — Andrejko, Izabela Lumpert iz Čušnje — Roberta, Marica Pavlin iz Češče vasi — Duskota, Marija Grabnar iz Ardra — Roberta, Martina Slak iz Gornjega Karteljeva — Ivana, Katica Jaketič iz Zilj — Ivanko, Karolina Springer iz Dolnje Straže — Jožico, Ema Žičkar iz Sevnice — Dušana, Anica Mohar iz Regrče vasi — Sonjo, Jožefa Pekolj iz Šahovca — Dušana, Albina Lekše iz Sevnice — Gorazda, Franciška Gangl iz Ogulina — Stanislava, Franciška Zgonc iz Smarja — Mileno, Alojzija Krevs iz Mirne peči — Boruta, Štefka Zupančič iz Regrče vasi — Branka, Alojzija Repovič iz Kijska — deklko, Danica Bec iz Sentjanca — dečka, Marija Ržen iz Mačkovca — dečka.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Štefka Lozar iz Crnomlja — Bojana, Marica Mateljan z Malega vrha — Marjana, Cita Bračko iz Dolnjega Kronova — Tomaža, Martina Bobnar z Kamne gore — Andreja, Angelca Gotlib iz Harihje vasi — Angelca, Anica Strnad iz Grašče vasi — Stanka, Mojca Starc iz Metlike — Katarino, Marija Martičič iz Tomajže vasi — Antona, Erna Zagar iz Mihovega — Anico, Anica Furlič iz Crnomlja — Etalina, Pauli Ovelbar iz Zameškega — Alojza, Malči Plut iz Vavte vasi — Nataša, Anica Poredoš s Struge — Anico, Emilija Hočvar z German vrha — Majdo, Ana Palčar iz Smihela — Andrejko, Izabela Lumpert iz Čušnje — Roberta, Marica Pavlin iz Češče vasi — Duskota, Marija Grabnar iz Ardra — Roberta, Martina Slak iz Gornjega Karteljeva — Ivana, Katica Jaketič iz Zilj — Ivanko, Karolina Springer iz Dolnje Straže — Jožico, Ema Žičkar iz Sevnice — Dušana, Anica Mohar iz Regrče vasi — Sonjo, Jožefa Pekolj iz Šahovca — Dušana, Albina Lekše iz Sevnice — Gorazda, Franciška Gangl iz Ogulina — Stanislava, Franciška Zgonc iz Smarja — Mileno, Alojzija Krevs iz Mirne peči — Boruta, Štefka Zupančič iz Regrče vasi — Branka, Alojzija Repovič iz Kijska — deklko, Danica Bec iz Sentjanca — dečka, Marija Ržen iz Mačkovca — dečka.

Komisija za prodajo osnovnih sredstev pri podjetju

GOSTINSKA ŠOLA - Ljubljana

POLJANSKA CESTA 28-a

bo sprejemala v šolskem letu 1965-66 učence za poklic

KUHAR

in za poklic

NATAKAR

Šolanje traja tri šolska leta

Pogoji za sprejem v šolo so naslednji:

1. starost od 15 do 18 let
2. dovršenih 8 razredov osnovne šole
3. telesna in duševna sposobnost za poklice kuharja oz. natakarja.

Za sprejem v šolo se morajo kandidati pismeno prijaviti najkasneje do 26. junija, v primeru naknadnega sprejema pa do 20. avgusta.

K prijavi je treba priložiti:

- a) potrdilo o rojstvu,
- b) zdravniško spričevalo,
- c) spričevalo o dovršenem 8. razredu osnovne šole.

Učenci, ki nimajo stanovanja v Ljubljani ali v okolici, se lahko obrnejo na Dom mladine v trgovini in gostinstvu v Ljubljani, Poljanska cesta 28. Za vse ostale informacije se obračajte na zgoraj označeni naslov, telefon 310-862 in 314-225.

GOZDNO GOSPODARSTVO

Novo mesto

GUBCEVA 15

razpisuje LICITACIJO za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. tovornega avtomobila TAM 3 tone — ni v voznem stanju 300.000 din
2. motornega kolesa JAWA 175 ccm — v voznem stanju 80.000 din
3. 2 motorna prekopalnika MOTOM po 80.000 din
4. 6 motornih žag JUBU po 30.000 din
5. risalno mizo PLANIS Fromme Wien, komplet z rezervno glavo v uporabnem stanju 150 x 100 130.000 din
6. motorne črpalke z elektromotorjem 1 KS 40.000 din
7. več dvokoles po 8.000 din
8. parnega kotla 5100 I 800.000 din

LICITACIJA bo 5. 6. 1965, ob 8. uri za družbene pravne osebe, ob 10. uri pa za zasebnike. Licitacija bo na upravi GG Novo mesto, Gubčeva 15, razen za kamion, za katerega bo licitacija na Gozdnem obratu Crnomelj.

NABIRAJMO ZDRAVILNA ZELIŠČA

Cvetje: ranjaka, arnike, gloga — belega trna, bele deteljice, rdeče deteljice, bezga, lipe, mačjih tačic.

Listje: bršljina, šmarcnice, lapuha, gloga, beladone, gozdne jagode, pljučnica, tropotca.

Rastline: njivske madeže, navadne ramselje, grenke ramselje, dišee perle, vodne kreše, gladišilka, plesca.

Korenine: gozdnega korena, repinca, trobentice, medvedovih tac, velikega divjega janeža, malega divjega janeža, beladone, srčne moči.

Lubje: krhljike, češminovih palic, češminovih korenin, hrasta, brogovite, breze.

Vrščike: gloga, brinja.

Gomolje: kukavica.

Seme: jesenskega podleska.

Odkupujemo tudi druge rastline. Cene in pojasnila dobite v vaši kmetijski zadrugi ali v poslovalnici DROGA Novo mesto, Slakova ulica št. 8.

OMP INŠTALATER Novo mesto

prodaja
motorno kolo
JAVA 250 ccm

Prednost pri nakupu imajo gospodarske organizacije. Ogled vsak dan od 6. do 14. ure. Dražba bo 29. 5. 1965, ob 8. uri v prostorih kleparskega oddelka v podjetju.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj članov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

OBVESTILA

Obvestilo o licitaciji

V nedeljo 30. maja ob 10. uri dopoldne bo na travniku Fanike Košak v Ločni nad sejmiščem licitacija za prodajo krme na rastlinu.

Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti

— Dr. Franc Rlgler: Biološka vrednost naših meslin. 12.30 Dve simfonični pesnitvi. 14.05 Naši solisti v operah Giuseppe Verdija. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Igrajo kmečke pihalne godbe. 15.40 Literarni sprehod J. Smenovič. V gorah je moje srce. 18.15 Odskočna deska. 18.45 Jezikovni pogovori. 20. Cetrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer: Pesek, veter, zvezde. 22.10 Popevke za lahko noč.

RADIO BREŽICE

CETRTEK, 27. MAJA: 18.00 — Šolska oddaja: Obiskali smo učence v Dobovi. 18.25 — Obvestila. 18.30—19.30 — Izbrali ste sami —

NEDELJA, 30. MAJA: 10.30 — Poročila iz naše komunne — Po občnem zboru občinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti — Naš prispevek — Delovni program krajevnih skupnosti Cerklje in Mrzljava vas — Velike Malence — Turistična rubrika — Za naše kmetovalce: Perutrina — Domače vize — Magnetofonski zapisek: Obiskali smo KGP Brežice — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 1. JUNIJA: 20.00 — Ne smemo pozabiti: Spomini borca Prekomorske brigade — Od torika do torika v brežiškem kinu — Sportni komentar z magnetofonskim zapisom — Obvestila — Glasbena oddaja: Rigoletto — I. del.

TOREK, 1. JUNIJA: 8.05

Ansambel Borisa Franka in Trio Janeza Svecnika. 9.25 Odlomki iz Papanoduplove »Sunčanec«. 9.45 Cetrt ure s plesnim orkestrom RTV Ljubljana, dirigira Jože Privšek. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inš. Jože Petrič: Intenzivni nasadi na Dolenjskem. 12.30 Iz koncertov in simfonij. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Pol ure z majhnimi zabavnimi ansambli iz studia 14. 18.54 Na mednarodnih križpotjih. 20.00 Radijska igra. 21.20 Serenadni večer. 22.10 Od popevke do popevke.

SREDA, 2. JUNIJA: 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.25 Domače pesmi in napevi. 10.15 Zvoki za razvedrilo. 10.45 Clovek in zdravje. 12.05 Kmetijski nasveti — Inš. Rado Linzner: Letošnji proizvodni plan iz poljedelstva na našem Agrokombinatu. 12.30 Prizori iz Haydnove opere Richard Orlando. 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in v svetu. 15.30 Tako poje naša dežela... 17.05 Slovenska glasbena ustvarjalnost po osvojitvi (1945—1965) V. oddaja: Prelom s tradicijo. 18.15 Iz fonoteke Radia Koper. 20.00 Zbor Moravske učiteljeve zapeje tri skladba Leaša Janačka. 20.40 Aleksander Borodin: Knez Igor. Radijska prednja opera. 22.10 Popevke se vrstijo.

CETRTEK, 3. JUNIJA: 8.05 Jutrarnji zabavni zvoki. 8.25 Peroci: Miheličič: Moj dežnik je lahko balon. 9.45 Slovenske narodne pojeje Branka Stergar in Božo Groselj. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gočnik (glavni in odgovorni urednik), Rita Bačar, France Grivec, Miloš Jakopic, Marjan Moškon, Jožica Tappey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačilna je vnaprej. Za tuzemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje DELO v Ljubljani